

EESTI

*Erinumbri hind
50 senti*

SPORDILEHT

OLÜMPIAMÄNGUDE ERINUMBER

Sportlane!

Alati värskust ja head pakuvad

mitmesugused aiavilja-
konservid

Meie konserveeritud **kurgid, õunad, oad, spinatid** ja mitmesugused **marmelaadid** on ületamatud

Ühisus

„Estonia Eksporttapamajad“

Kuni 33% kokkuvõidu

ajalehe üksiknumbri ostjale võimaldab
„UUS EESTI“ koju tellimine

„UUS EESTI“

on sisukam, suurem, huvitavam
ja sealjuures odavam 7 korda
nädalas ilmuv ajaleht

Vähese rahaga saate tellida Eesti parima ajalehe

Elusloomade,
liha ja
lihasaaduste
eksport

EESTI PEEKONI
EKSPORTÜHISUS

JUHATUS:

Tallinn, Pärnu mnt. 23.

Telefonid: Juhatus: 450-27
Kontor: 463-63

A.-S.

TALLINNA KÖIEVABRIK

KOPLI TÄN. 33

JOHN CARR'i PÄRIJAD

TELEF. 439-79

T. K. V.

SISAL- JA KOOKOS-
MATID, LINIKUD JA VAIBAD

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIM AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT EESTIS.
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE- JA
NALJALEHT «KRATT»

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

„LASTE RÕÕM“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TOOSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA
TSINKOGRAAFIA

KÖITEKODA
LITOGRAAFIA

OFFSET-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD
**RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE
KAUPLUSED**

KIRJANDUSE- JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS
TALLINN-EESTI, PIKK T. 2. OMA TELEF. KESKJAAAM 428-83

Tervis hoovab

Saku

õllest

Plekisepa-töötuba

A. AMAN

Tallinn, Rüütli tn. nr. 4 Tel. 430-19

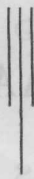
Tehakse igasugu-
seid plekisepa töid
antud kavandite
järele.

Ehitustele plekk
katusekatmine

Nahavabrik

„LINDA“

TÄLIMISE
TÄLIMINE KÜEE

Pärnu mnf. 132

Tel. 459-74

PILTPOSTKAARTIDE

LADU

W. OTS

Tallinn, Harju 44,

tel. 445-65

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

17. AASTAKÄIK

Nr. 8

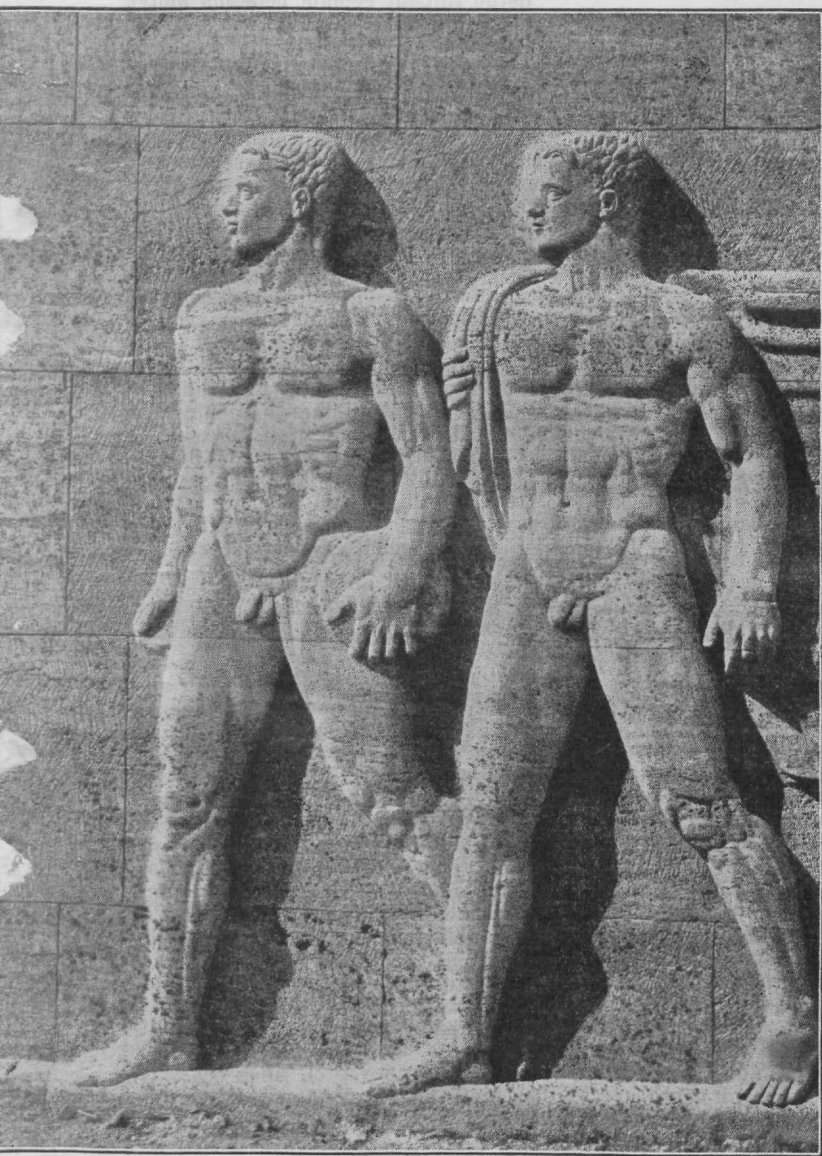
AUGUST

1936

Toimetaja: A. ADORF.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28.

Käesoleva numbri hind üksikmüügil 50 senti.

Tükike Berliini olümpiaefiituste müüri, mille vaffel koos kogu maailma parimatega võistlesid ka meie parimad.

BERLIINI OLÜMPIAMÖLLUS

Eesti kergejõustik Berliinis

Võimatu jäi võimatuks

Kuigi ühelgi olümpia-alal ei anta suuremat kuldmedalit kui teisel, ja kuigi olümpiamõiste ei luba ühegi ala eelistamist teisele, vaid peab neid kõiki võrdselt armsaks, on rahva silmis mõned alad siiski armsamad. Seejuures on suurimaks soosikuks, lemmikuks juba modernaja olümpiamängude asutamise saadik kergejõustik. Teda on nimetatud olümpiamängude kuninglikumaks alaks ja ta on nagu mängude fundamendiks, mille kõige tõttu on täiesti loomulik, et just kergejõustikul on suurim arv olümpia-pealtvaatajaid.

Ka Berliinis voolas üle 100.000-pealine inimmass eeskätt kergejõustikuvõistlustele. Et aga ka handball ja jalgpall leidsid endale kuuekohalise arvuga vaatajaskonna, nimelt lõpuritingidel, siis see oli seletatav asjaoluga, et enamik liike olümpiapääsmeid olid peale kergejõustiku maksivad ühtlasi ka nende aladele.

Eestit esindas Berliinis tugevam kergejõustiku-meeskond, kui kunagi varem. Seitsme startija hulgas oli üks 16-m-meest kuulitõukes, üks 70-m-meest odaviskes, üks 53-m-meest vasaraheites, üks 1,95-m-meest kõrgushüppes ja üks 10,7-sek-meest 100 m jooksus. Täieline rahvusvaheline eliit, kes on suuteline võistleva maailma parimatega. Ainult kaks meest olid nõrgemast klassist — teivashüppaja ja mailer, kelle senised tehnilised tulemused maailmamöödupuus on vähemütleavad. Juhiks oli Leks Kolmpere, kes kas atleedina või treenerina on teinud kaasa juba neljad olümpiamängud ja seega on suure kogemuste багаašhiga mitu

aastat tema käe all treenitud meeste olümpiatulle viimiseks.

Seega igati tip-top-meeskond, kelle üle uhked oleks olnud ei-tea-kui-palju riike. Kuid nagu varemgi, nii oli ka Berliinis kergejõustik alaks, milles peagu kõik rahvused elasid üle suurimaid üllatusi ja... ka suurimaid pettumusi. Meile, eestlastele, jätkus ainult viimaseid. Kuid olen arvamusel, et pettumuste aheliku tekkimises oli rohkem süüdi kogu Eesti rahvas, atleedid aga vähemal määral. Kuigi Eesti spordiajakirjandus juba enne mängusid püüdis maha suruda tekkivat optimismi ja kergeatleetide ülehindamist, säilus see laiemas rahvahulgas siiski. Ei suu-

detud lihtsalt eemale peletada mõtet, et olümpiamängude n.ü. pea-alal eestlased ei suuda küünida võitudeni.

Tegelikult oli aga juba ette arvata, et kergejõustiku medalile pääsmine osutub meile kõige võimatumaks. Mis aga uue optimismitulukese paistumise lootaks osutus, selleks olid meie meeste treeningtagajärjed olümpiakülas. Suurimaks „hiiobisõnumiks“, nagu seda oma vastavas olümpiakirjas nimetas kolleeg Toomas Kivi, oli A. Viidingu treeningul saavutatud 16-m-tõukes. Need sõnumid äratasid kodumaal uue, täis veendumust lootuse, et Viiding võib tulla medalile. Berliinis viibivad Eesti ajakirjanikud tahtsid küll meeleldi surnuks vaikida Viidingu treeningsaavutused, kuid et need siiski kodumaa ette pääsivad, siis oli see võimalik üksnes seetõttu, et kergejõustiklaste treener seda soovis. Kibedus tagantjärele oli seda suurem, nii kodumaa kui ka välismaa eestlaste leeris.

Pea püsti, Viiding!

Isiklikult ei ole ma teinud A. Viidingule mingisuguseid etteheiteid tema ebaõnnestumise puhul olümpia-võistlusel ega kavatsegi neid tegema hakata. Sest A. Viiding oli peale K. Annamaa neid väheseid Berliinis viibinud Eesti kergejõustiklasi, kes kogu andumusega, kogu verega kiindus viimasesse olümpiaeelmesse treeningusse ja kes püüdis kõike teha, et tulla auväärsele kohale. Et auväärus seekord pidi leppima kahetsandakohaga, siis selles olid süüdi mitmesugused tegurid. Kas või seegi, et Viiding seni suures konkurentsis on vähe saanud oma võimeid katsetada, või kas või seegi, et tal puudus olümpia-kuuliringis julgustav partner A. Kreegi näol.

Viidingu ebaõnnestumist võib võrrelda Saksa tüdrukute ebaõnnestumisega teatejooksus. Erinevus oli üksnes selles, et sakslannad pillasid maha teatepulga, Viiding aga närv. Kui Viiding oma seekordsest kurvast tunnist on saanud hea õppetunni ja kui ta edaspidi lohutab võitudega teistel rahvusvahelistel võistlustel, siis võib Eesti rahvas talle andeks anda. Lohutume sellega, et Viiding vähemalt olümpiakülas oli ületamatu ja seal Eesti nime kogu maailma ette viis. Välismaa mõistab palju paremini Viidingu halba õnne, kui meie, kes me kipume Viidingule liiga tegema.

Viidingu tulevik on alles ees. Ta on õieti alles teinud stardi suur-

areenidel, sest Torino euroopa-võistlused ja Budapesti üliõpilas-võistlused olid olümpiamängude kõrval vahest ainult n.-ü. popsid. Nüüd alles hakkab meile selguma, missuguse pöörase nõudmisega meie esinesime Viidingu suhte, kui juba ette nägime temast peaaegu kuld-medalimeest. Mees on oma elus ainult kaks korda kõigi võistluste kohta tõuganud üle 16 m, sedagi r a h u

likus kodumaises miljöös. Stabiilsust on ta osutanud ainult 15½ m ümber. Juba 15.70—15.80 on tema kohta endauletamine. Alles siis, kui Viidingul 16 m hakkab stabiilselt tulema ja seda mitte ainult kodumaal, siis alles hakkame temalt lootma suuri võituseid. Et ta kunagi, kas või Tokios juba, tuleb toime suure võiduga, selles ei saa ega tohi meie praegusel momendil kahelda.

se 63.26 jättis teda üheteistkümnendaks. Veel kolme viske olemasolu puhul oleks G. Sule oma tagajärge kahtlemata parandanud, kuid kuna mehel juba kauemat aega oli puudunud tema tavalise vormi stabiilsus, siis kuue esimese hulka platseerumine poleks siiski vist õnnestunud.

A. Kuusel läks alles kolmandal katsel 1.90, kuna järgmine kõrgus — 1.94, mis on peagu mehe tippmark — osutus ta väljalülitajaks, kuigi selleks ei leidunud vabandavaid põhjusi. Isegi 1.94 ületamise puhul poleks A. Kuuse tulnud punktile, sest sellele kõrgusele, mis tähendas kuuendat kohta, jäi peatuma neli meest. Kui nendega oleks seltsinud ka A. Kuuse, siis oleks ta Eestile toonud ainult 1/5 punkti. Iseenesest oleks see olnud ju väga huvitav, kui 7 kergejõustiklast oleksid kokku toonud 1/5 olümpiapunkti, kuid... seegi ei olnud neile määratud.

R. Toomsalu ja U. Uba olid määratud „suremisele“ juba eeljooksudes. See oli meile ette teada, kuigi R. Toomsalust hea õnne puhul loodeti vahejooksu pääsijat. E. Äärma ületas valikvõistlusel 3.80, kuid õhtul ei pääsnud ta kõrgemale 3.50-st... 3.80, mis kolm aastat oli olnud E. Äärma stabiilseks margiks, jäi kõige tähtsamal võistlusel ületamata. Ebaõnnestumisse suhtus Äärma suurima rahuga.

Seitsme värskel olümpia-atleedi ja nende treeneri kogusaavutuseks olümpiamedalite suhtes jäi null. Selle üle võime veidi kurvastada, kuid mitte meelt heita. Saime õppetunni, mille tagajärjed vahest juba Tokio olümpiamängudel kannavad vilja.

Ja need teised . . .

Kogu meie Berliini-kergejõustiklaste pere kohta peab ütleva, et see ei olnud veel olümpiaküps, kuigi selles peres rohkesti oli mehi, kelle senised tehnilised tippsaavutused kuuluvad maailma kõrgemasse klassi. Sellistena mainime peale A. Viidingu veel K. Annamaad, G. Sulet, A. Kuuset ja, osaliselt, R. Toomsalu. Olümpiaküpsed ei olnud nad selles mõttes, et ükski neist ei suutnud ka mitte ligilähedalt korrata oma senist tippmarki, sest meestel puudus suutlikkus kontsentreerida endid.

Ainus meeldiv väljavõte oli K. Annamaa, mees, kes enne Berliini oli meie kahtlaseim. Ta pidas lubadust — heita vasarat üle 50 m. Seda piiri — 50 m — rikkus ta oma elus alles kolmandat-neljandat korda! Mees oli saanud need võistlustingimused, mille puudumise üle kodumaal ta järjest oli kurtnud. S. t. tugev konkurents ja heidete sooritamiseks kõva ringi maapind. Eelvõistluse kolmel katsel parandas iga järgmise oma eelmist tehnilist tulemust ümmarguselt 1 m võrra, küünides kolmanda heitega üle 50 m, täpse-

malt 50.46. See on ka ainuke tagajärg Berliinist, mis rikastas meie tänavuste kergejõustiku-tabelit, kuigi selleks võimalusi oli ka ülejäänud kuuel kergejõustiklasel.

Väga vähe puudus, et K. Annamaa oleks tulnud toime säärase imega, milleks oleks võinud olla kuue esimese hulka pääsmine. Kui kolmandate heidete ring oli alles pooleli, siin asus Annamaa täpselt kuuendal kohal. Kuid ringi lõpposast trügis ta kaks meeletlikku meest mööda. Oma kolmest Soome rivaalist lõi K. Annamaa siiski kaht: V. Pörhölät ja S. Heinot.

Üks meeter rohkem kolmandal katsel ja K. Annamaa oleks võinud pidada jahti olümpiamedalile! Kahtlemata oleks ta kolmel finaalheitel eelvõistluse tagajärge parandanud. Igal juhul näis säärane tendents valitsevat.

Kui Annamaal vähemalt oli schansse olümpiapunktile tulemiseks, siis teised, välja arvatud A. Viiding, olid täiesti schansitud. G. Sule parim vi-

Meie vabriku riided on ilusad, vastu-
pidavad ja odavad, seepärast
iga sporilane kannab ainult

„KEILA RIIDEST“

valmistatud ülikonda.

**Keila Villaketramise
ja Kudumise tööstus**

Tallinn, Soo tän. 27, tel. 461-01 ja
438-35

Kuidas nad heitlesid

Neegrite varal

Jänkid tegid ka Berliinis oma töö hästi. Maailma parima kergejõustiku-rahvuse positsiooni säilitasid nad seekord veel ülekaalukamalt kui varemadel mängudel. Seda suutsid nad selle peale vaatamata, et enne mängude algust olümpiakülas avaldatud jutuaajamisel nende peatreener Lawson Robertson oma meeskonna olümpia-väljavaadetele vaatas läbi tugevasti mustade prillide. Ameeriklasi alarmeeris kõige rohkem kliima, sest enne mängude algust valitsesid Berliinis pikemat aega vilud ja niisked ilmad. Lawson Robertson oli kõige rohkem mures just Kaliforniast pärit atleetide vormi pärast. Ja peaaegu kõik Ameerika parimad on just kalifornlased. Treener lausus, et kui ei tule põletavat päikest ja kuumi ilma, siis ta ei usu, et Owens, Williams, Luvall, Carpenter, Dunn ja Torrance suudavad tõusta oma maksimumvormi ja võivad seetõttu saada kaotuste osaliseks.

Kuid viimastel päevadel enne mängude algust muutusid ilmad järsku kuumaks ja ajasid ka USA atleedid kuumaks. Lawson Robertson hõõrus käsi ja asus kalkulatsoonide tegemisele, mida ta ei varjanud ka välismaa lehemeeste ees. Tema ennustused täitusid suureprotsendilise täpsusega, mis veelgi süvendas maail-

ma spordispetside lugupidamist selle spetside spetsi vastu.

Kergejõustiku 23 kuldmedalist viisid jänkid ära lõviosa — terve tosinaga. Ülejäänud 11 medalit jagunes Soome (3), Saksa (3), Jaapani (2), Inglise (2) ja Uus-Meremaa (1) vahel. Oma kuldmedalite eest peavad jänkid rohkem kui kunagi varem tänu avaldama mustale rassile, sest ilma nendeta poleksid nad uhkustada saanud rohkem kui vahest 5—6 kullale. Peagu kõigil neil aladel, millel mustad jänkid ei toonud esikohta või koguni kaksikvõitu, oleksid kuldmedalid läinud eurooplastele. Mängude esimestel päevadel oli olukord koguni säärane, et tähelepäevad töid üldse medaleid ainult neegrid, valged jänkid said aga eurooplastelt lüüa. Alles hiljem pääsis ka USA valge rass võidumasti.

Soome suutis seekord läbi lüüa vähem mõjuvamalt kui eelmistel mängudel, kuigi ta medalite seekordse laia jagunemise tõttu jäi edasi maailma teiseks. Päästjateks osutusid pikamaajooksud. Et ta nendel suutis olla võidukam kui Los Angelesis ja ka kõigil teistel mängudel, siis noppis ta küllaldaselt punkte tulla teiseks, kuigi Saksa tegi talle ränka konkurentsi, näpates soomlastelt kuldmedali nina alt isegi odaviskes,

missugust oldi harjutud pidama Soome monopol-alaks.

Kergejõustiku suurim üllatus oli Saksa. Riik, kes varemadel olümpiamängudel pole kordagi toonud kergejõustikus kuldmedalit, saavutas neid nüüd koguni kolm korraga ja pealegi aladel, kus Saksal selleks kõige vähem näis olevat schansse, nagu kuul, oda ja vasar. Tänu nendele üllatusmedalitele ta rühkiski kolmandaks olümpia-kergejõustikurahvuseks. Maailmale mõjus sakslaste hea platseerumine rabava üllatusena, kuid sakslased ise olid sellele ette kindlad. Riigitreener Waitzer lausus juba enne mängusid: „Meie kergejõustiklased on paremad kui kunagi varem, ja kui meil on natukesegi õnne, siis juba läheb väga hästi.“

Kui teistel rahvustel läks veel kuidagi endist viisi, siis täiesti lüüasaanuna lahkus väljalt ja rajalt Rootsi, omaaegne Soome konkurent. Ta korjas kokku ainult kaks pronksmedalit: vasaraheites ja 5000 m-is. Kui viimasel alal poleks I. Salminen kukkunud, siis Rootsi oleks pidanud leppima ainult ühe pronksiga.

Medalite järgi kujunes rahvuste paremusjärjestus alljärgnevaks:

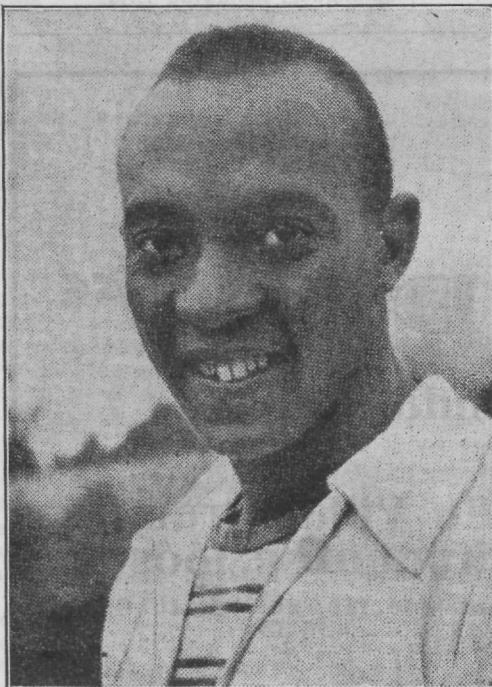
	Kuld	Hõbe	Pronks	Punktid
1. USA	12	7	4	54
2. Soome	3	5	2	21
3. Saksa	3	2	4	17
4. Jaapan	2	2	3	13
5. Inglise	2	3	—	12
6. Itaalia	—	2	2	6
7. Uus-Meremaa	1	—	—	3
8. Kanada	—	1	1	3
9. Schveits	—	1	—	2
10. Holland	—	—	2	2
11. Rootsi	—	—	2	2
12. Läti	—	—	1	1
13. Filippiinid	—	—	1	1
14. Austraalia	—	—	1	1

Kuigi palju, vähemalt järjestuse tipposas, ei muutu olukord ka siis, kui arvutada punktid kuni kuuenda kohani. Esimese viie vahel jääb järjestus muutmatuks, kuid kuuendaks trügib Itaalia ette Kanada, ning ka Rootsi ja Holland pääsevad ettepoole:

1. USA	155 punkti
2. Soome	68 $\frac{1}{4}$ „
3. Saksa	57 $\frac{3}{4}$ „
4. Jaapan	44 „
5. Inglise	35 „
6. Kanada	22 „
7. Itaalia	20 „
8. Rootsi	18 „
9. Holland	11 „

jne.

Sakslased armastavad koos arvutada punktid nii meeste kui ka nais-

Maailma kiireim inimene — musta rassi suurim imesportlane Jesse OWENS, kes Berliinis ainsana võitis 3 kuldmedalit ja lisaks kuulus kuldmedali-teatejooksumeeskonda.

te kergejõustikus, sest siis pääsevad nad kohe USA järgmiseks, olles tugevasti ees Soomest. Vahekord kolme parima vahel on siis 169 : 97% : 68¼.

Naiste kergejõustikus triumfeeris Saksa täiel rindel. Punktid jagunesid (1.—6. koht): Saksa 40, Poola ja

USA 14, Itaalia 12, Inglise 10, Kanada 8, Jaapan 7 ja Ungari 6.

Alljärgnevalt toome kokkuvõtliku ülevaate konkurentsi üksikute alade järgi. Kuid ühtlasi märgime, et täiuslikumat analüüsi püüame tuua E. Spordilehe järgmistest numbrites.

Jumalik Owens

Kolm imejooksjat pani välja Ameerika. Üheks oli Jesse Owens, keda võib nimetada ka looduse imeks, teiseks — J. Woodruff, kellest öieti ei saadudki aru, et ta jookseb, sest ta näis liikuvat väga vaevaleiselt, kuid ometigi ta võitis 800 m, ja kolmandaks — „vana tuttav“ Glenn Hardin, kes vajas üle tõkete, nagu poleks tõkkeid olnudki. Neist kolmest oli siiski suurimaks imeks Jesse Owens, kes sai endale nimetuse „jumalik Owens“. See, kuidas Owens purustas maailmarekorde, oli peagu fantastiline. Otse mängleva kergusega näitas ta sääraseid tehnilisi tulemusi, mis teistele jäi saavutamata ka kõige suurema pingutuse puhul.

100 m-is oli 12 eeljooksu. Ilm oli tuuline ja vilu. Kuigi taganttuul pidi olema parajaks toeks, tehniliste tulemuste üleskrüvija, oli nelja eeljooksu võitja aeg ainult 10,8, viies eeljooksus 10,7, ühes 10,6 ja ühes 10,5. Jäi veel üle ainult viimane eeljooks, milles startis Owens koos võrdlemisi nõrkade konkurentidega, nagu jaapanlane Sasaki, kes Tallinnas lüüa saanud meie Toomsalult, brasiillane Almeida j. t. Kuid just selles jooksus langes parim aeg: Owens kordas maailmarekordi — 10,3! See oli seda rohkem imestustäratav, et teiseks tulnud Sasaki aeg oli ainult 11,0. Kui palju oli eestlaste laagris hiljem juttu sellest, et meie Toomsalul oleks olnud parimaks loosiks joosta koos Owensiga, sest siis oleks ta kindlasti tulnud teiseks ja edasi pääsnud.

Tegelikult R. Toomsalu startis kolmandas eeljooksus, milles ainsaks heaks oli hollandlane van Beveren. Teiseks tulnud lõuna-aafriklast Grimbecki oli Toomsalu võimeline lööma, kuid ta ei osanud seekord joosta 100 m. Jõudu jatkus tal ainult 75 meetrini, siis ütlesid jalad üles! Toomsalu aeg 11,0 on olümpia-staadioni hea raja kohta nõrk.

Tunduvalt paremad ajad saavutati samal päeval peetud vahejooksudes, mida kokku oli neli. Kolm neist kaeti 10,5-ga ja neljandal Owens püstitas maailmarekordi 10,2! Taganttuule tõttu jäi see rekordiks kinnitamata, nagu sai teatavaks teisel päeval. Tegelikult ei olnud tuule mõju nii suur, sest jooksurajad olid ju sügavas maapinnas ja Owens'i rekordjooksu ajal oli tuul väga väike — lipud lehvisid ainult vaevalt.

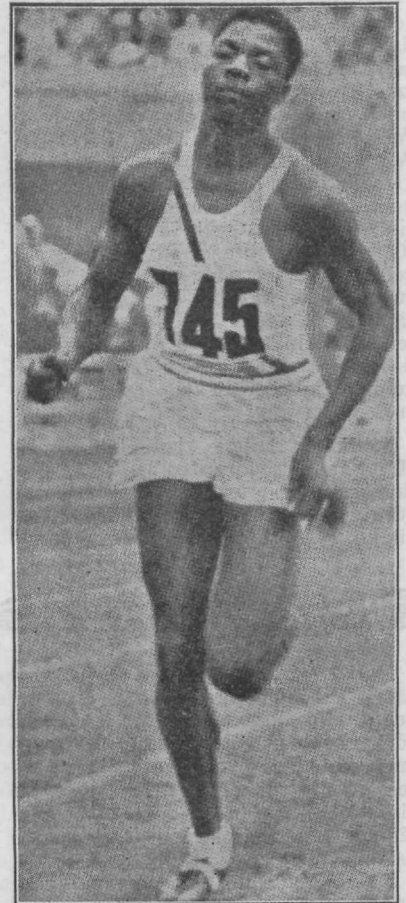
Järgmisel päeval peetud poolfinaalide võitjaks tulid kolm jänkit, 1 sakslane, 1 hollandlane ja 1 rootslane. Viimane oli suurim üllatus. Owens leppis seekord „ainult“ 10,4-ga. Poolteist tundi hiljem peetud finaaljooksu algul valitses staadionil surmavaikus. Kõik silmad vaatasid äärmise uudishimuga stardikohale, sest näis, et varsti rullub maailma kõigi aegade kohutavaim 100 meetrit. Owensilt loodeti 10,2 või koguni veel pöörasemat aega.

Stardipaugu kõlanult pääsis valla kisaorkaan, mis eeskätt oli määratud sakslase Borchmeyer'i tiivustamiseks. Finaal oli Owensile kõige tasavägisemaks jooksuks; Metcalfe, Osendarp j. t. püsisid temaga peagu kõrvuti. Alles lõpumeetritel lõi ta 1 m võrra ettepoole ja võitis 10,3-ga. Näis, et seekord Owens ei pingutanud paremat aega teha. Üllatuseks oli kolmanda jänki, ainsa valge jänki, lüüasaamine hollandlaselt M. Osendarpilt, kes tuli kolmandaks 10,5-ga. Borchmeyer tuli viiendaks ja rootslane Strandberg kuendaks.

Ilma et päevagi oleks vahepeal jäetud puhkeajaks, oli kohe järgmisel päeval kavas 200 m eel- ja vahejooksud. Eeljookse oli kaheksa, kuid ilma Toomsaluta, kes jäi üles andmata põhjusel, et samal ajal on ka kaugushüpe...

Eel- ja vahejooksudes korraldi või ületati E. Tolani nimel olevat olümpiarekordi kokku kuus korda, ühes eeljooksus koguni kahekordselt. Finaali pääsid kaks jänkit Owens ja Robinson, hollandlased van Beveren ja Osendarp, schveitslane Hänni ja kanadalane Orr. Võitis nagu endastmõistetavusega Owens, püstitades uue staadionirekordi 20,7, mis on ainult 0,1 sek. halvem 10 a. püsinud R. A. Locke'i maailmarekordist.

Seega oli Owens võitnud mõlemad lühimaad. Olgu lisatud, et Owens on kuues mees, kes ühel ja samal olümpial on võitnud mõlemad lühimaad. Enne teda on sellega toime tulnud Burke 1896. a. Ateenas, A. Hahn 1904. a. St. Louis's, R. Craig 1912. a. Stokholmis, P. Williams 1928. a. Amsterdamis ja E. Tolan 1932. a. Los Angelesis. Mis aga Owens'i põhjustab nimetama neist kõigist paremaks kaksikvõitjaks, on asjaolu, et Owens võitis kuldmedali veel kolmandal alal — kaugushüppes.

Ameerika jooksuime nr. 2 — neeger J. WOODRUFF, üllatuslik 800 m kuldmedali võitja.

Euroopa ja Ameerika duell 400 m-is

Kui nende ridade kirjutaja kolme lehe esindajana olümpiakülas Archie Williams'i intervjuuerides küsis, keda too mulatt ennustab 400 m medalimeesteks, siis sai ta vastuseks: kolm ameeriklast — järjekorras Wil-

liams, Smallwood ja Luvalle. Uut maailmarekordi ta ei lubanud: olevat liig külmad ilmad selleks.

Enda suhtes Williams igatahes pidas sõna, s. t. tuli võitjaks ega seadnud uut maailmarekordi, ka mitte uut

olümpiarekordi. Ka teise neegri — Luvalla — suhtes ta ei eksinud, sest see tuli kolmandaks. Kuid Smallwood jäi mägust välja. Pärast eeljooksu võitmist ta ei ilmunud vahejooksu starti. Ja kui nüüd meele tuletada Williamsi emustust, siis Smallwoodi eemalejäämise tõttu oleks pidanud Luvalla kõige loogika põhjal tulema mitte kolmandaks, vaid teiseks.

Ei teadnud Williams ega ka teised endile oodata nii raskeid konkurente inglased, nagu seda olid A. Brown ja Roberts. Kuid sellest alljärgnevalt:

400 m kujunes anglo-sakside ja neegrite trimfiksi, sest finaalis startisid kaks USA neegrit, kaks inglasi ja kaks kanadlast. Kiireim eurooplane Brown jooksis kõige välisemal rajal, mis oli suureks soodustuseks Williamsile, kes oli viiendal rajal. Williamsil oli kogu aeg võimalik jälgida inglasi, kes startis ja jooksis temast eespool. Brown kargas startist, nagu kavatses ta joosta ainult 100 m, ja saavutas Williamsi ees sirgelejäädult kahe-meetrilise edumaa. Võib arvata, et Brown, kes väga hästi teadis, et neeger on kiirem, oli sihiks võtnud lüüa teda taktikaga. Igatahes oli väga riskantne, kuid seejuures siiski peen võte 400 m-is võtta appi taktikajooksu.

Williams haistis kohe hädaohtu. Mahajäämist märgates võttis ta ette säärase vahesurundi, millist üldse võib kujutada veerandmailis: teiseks kurviks oli ta inglase kinni püüdnud

ning isegi nabi edumaa saavutanud ja kurvest välja tulles oli ta juba paar meetrit ees. Näis, et Browni saatust on otsustatud, kuid 70 m enne finišijoont asus ta kõigile ootamatult säärasele lõpuspurdile, millist üteldakse maailmas varem mitte nähtud olevat.

Samm-sammult lähenes Brown neegrile. Ka viimane pingutas, kuid 20 m enne finiši näis juba, et neegri jõutagavarad on läbi. Ainult 1 m eraldas mõlemaid. Seda vahemaad ei suutnud Brown enam tasa teha ja... neeger pääsis lüüasaamisest, mis puhul ta päästis kuldmedali kolmandat korda minemast inglastele, nagu see oli juhtunud 1908. ja 1924. a., millal inglased ameeriklaste nina alt riisusid 400 m jooksu kuldmedali.

Kuid duell Ameerika ja Euroopa vahel jätkus ka kolmanda koha pärast. Luvalla ja inglase Roberts oiid nii tasavägised, et nende mõlemate ajaks stopeeriti 46,8! Williamsi aeg oli 46,5 ja Brownil 46,7, misjuures viimane aeg on veidi suurendatud, sest elektrikell märkis Browni ajaks 46,64. Kanadlased Fritz ja Loaring jäid kaugele maha, kuigi Fritz aeg on peaaegu endine euroopa-rekord — 47,8.

Üldine arvamus on, et kui 400 m oleks seekord olnud ainult paar meetrit pikem, siis oleks võitja olnud Brown.

Lõppeks olgu märgitud, et nii kaua, kui maailmas on joostud 400 m, oli Berliini esmakordne, et ühes ja samas jooksus koguni neli inimest jooksis alla 47 sek.

eeljooksu järgi, millest Woodruff vahejooksu pääsis oma eeljooksus kolmandana, ei tõusnud mehe kurss kuigi palju. Kuid seda ootamatut crack oli ta vahejooksus.

Kehaliselt on Woodruff tugev, isegi väga tugev tüüp, lähenedes rohkem näiteks Annamaale kui Jürulaule. Pikk samm, mis ta suure kogu viib võimsalt edasi, kuid pealtvaatajatele jätab mulje, nagu ei jooksekski ta kuigi kiiresti. Suur kiirus tuleb ilmsiks alles selle näol, et kaasjooksjad jäävad temast tugevasti maha. Nii oli see vahejooksus. Juba esimese 400 m sees oli ta kõik konkurendid maha raputanud ja saavutanud 20—30-meetrilise edumaa! Mõtelge järele, see oli ju 800 m jooks, milles peale neegri startisid veel säärased Euroopa kuulsused, nagu Szabo, Kucharski, Dessecker j. t. Sakslastel, kes tahtsid oma meest ergutada, jäi suu ammuli lahti, kui nad nägid neegri nii võimsalt jooksu. Kui pärast esimese 400 m läbimist ennustati neegri väljalangemist lõpul, siis eksiti järjekordselt. Tal jätkus jõudu lõpuni, ja katnult esimene 400 m 52 sekundiga, traavis ta teine 400 m „pikaldaselt“ 1 minutiga, kuid säilitas finišiks siiski 15-meetrilise vahemaa teiseks tulnud Kucharski ees.

Pärast seda jooksu oli Woodruff tõusnud favoriidiks. Finaalis asus alul jooksu juhtima Kanada neeger Edwards, jälituna Woodruffist. 400 m järele oli Woodruff napilt jooksu vedajaks, kuid hakkas siis kergete, pikkade sammudega teisi maha raputama. Ainult Edwards, Kucharski, Lanci ja austraallane Backhouse suutsid kuidagi veel tempot pidada. Woodruff tuli kindlalt võitjaks, kuigi kattis maa 0,2 sek. võrra nõrgemini kui vahejooksus, kus ta aeg oli 1.52,7.

Tema selja taga arenes aga grandioosne heitlus järelejäänud medalitele. Kogu energia väljapanemisega suutis Lanci mööduda Edwardsist ja tuua Itaaliale hõbemedali. Poolakas Kucharski väga tublina okupeeris neljanda koha jänkide Hornbosteli ja Williamsoni ees. Williamsoni aeg oli 1.55,8. Kohata jäid argentiinlane Andersson, austraallane Backhouse ja... inglase McCabe.

USA jooksuime nr. 2

Neljal viimasel olümpial, alates A. G. Hilli võiduga 1920. a. Antwerpenis, olid inglased 800 m-is jäänud võitmatuks. Ka Berliinis loodeti neilt imet, kuid seekord oli ainsaks imeks see, et finaali üheksa hulka pääsis ainult üks inglase — McCabe. Ülejäänud kaks inglasi lülitus välja eeljooksudes.

Kas nüüd selle tõttu, et ei leidunud kõvemaid inglasi, kes oleksid suutnud säilitada 800 m kuldmedali

võitmise traditsiooni vägevale saareriigile, või et jänkid olid leiutanud uue jooksuime neegri J. Woodruffi näol, kuid faktiks jäi, et teostus USA 24-aastane igatsus: 800 m kuldmedal uuesti ookeani taha.

Woodruff — see neeger kerkis stariide hulka alles tänavu ja Euroopa ei olnud teda üldse näinud. See tõttu poleks vist leidunud ühtki pealtvaatajat, kes enne mängusid oleks vedanud kihla selle mehe võidule. Ka

Meesrätsepaäri

G. Reisman

Tallinn

D. Posti tän. 6

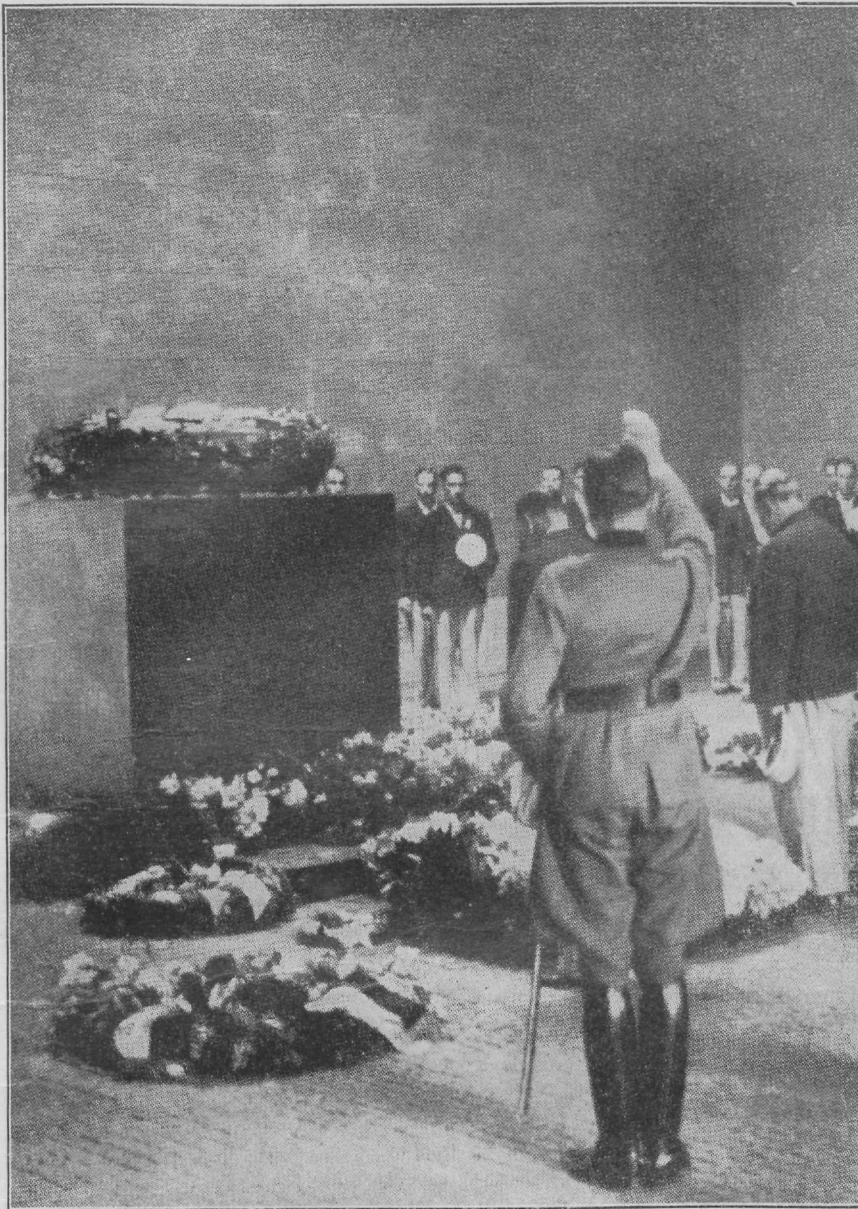
Tele. 436-42

Välismaalt tagasi jõudnud ja tööga alustanud.

Kõik käesolevas numbris leiduvad

**olümpia-
kirjutused,**

välja arvatud need, missugustel autor eraldi märgitud, on meie lehe toimetajalt A. Adarilt.

*Kõrval pildil:
Eesti olümpiameeskond Berliinis, Reichsdenkmalil, pärja asetamisel maailmasõjas langenud sakslaste mälestamiseks. Pärja kõrval vasakul A. Anderkopp ja paremal H. Tammer. Eesplaanil meie meeskonna juure määratud sideõvitsier oberleutnant Refior.*

Näis kindlana, et Wooderson üldse ei tule starti. Kuid ei, ta tuli ja tegi neljandas eeljooksus kaasa kangelasliku heitluse. Püsis kolmveerand distantsi juhtivas grupis, kuid siis kadus — jalg oli üle pingutatud. Pealegi oli see kõige kõvem eeljooks, milles näidati eeljooksude parim aeg — prantslane Goix 3.54,0.

Pärast eeljooksusid oli täiesti lah-tine, kes võidab finaali. Sest kõik 12 sinna kvalifitseerunud olid kuulsused, nagu jänkid Cunningham, San Romani ja Venzke, itaallane Beccali, uus-meremaalane Lovelock, ungarlane Szabo, neeger Edwards, prantslane Coix, rootslane Ny, inglase Cornes ning sakslased Schaumburg ja Böttcher. Cunningham ja Beccali näisid siiski suuremate favoriitidena, kuigi nad eeljooksudes ei hiilunud millegagi.

Oli vaikne neljapäeva pärastlõuna, kui algas 1500 m finaali. Esimese ringi vedas inglase Cornes. Kas Inglise üllatab siiski? Kuid ei. Teisel ringil spurtis tippu Cunningham ja kiirendas tempot. Tema kannul olid sakslane Böttcher, rootslane Ny ja Lovelock. Vahepeal kadus Lovelock üldse ära ja ettepoole rühkis Beccali. Lovelock oli juba unustatud ja jälitati üksnes seda, kas Cunningham suudab end teistest lahti raputada, kui korraga viimase kurve kohal võib märgata üht musta särki spurtimas. Seda kandis Lovelock, kes spurtis mööda kõigist ja saavutas kolme-meetrilise edumaa! Seda polnud oodanud ka vist mitte võistlajadki.

Rahvas jäi ootama, mida teeb nüüd Los Angelesi olümpiavõitja Beccali. Kas ta alistub? Beccali pingutab, kuid kõik ta pingutused ei too talle rohkem kui Cunninghami kannule pääsmist. Lovelockile ei suuda aga ka Cunningham lähemale kui 3 m tulla ja Berliini olümpia üheks suuremaks üllatuseks võidab Jack Lovelock. Mees, keda tundis küll kogu maailm, kuid kellest ei arvatud enam nii palju head, kui paar aastat tagasi.

Mida aga publik võistluse vältel ei teadnud aimatagi, oli uus maailmarekord — 3.47,8, terve sekundi võrra parem Bill Bonthroni endisest rekordist! Vaheajad olid: 400 m 61,4 ja 800 m 2.10,0. Ka Cunninghami aeg 3.48,4 oli parem endisest maailmarekordist. Lõpupunkti jooksule pani asjaolu, et viis meest olid ületanud Los Angelesis püstitatud olümpiarekordi.

Woodersoni tragöödia ja Lovelocki triumf

Kui inglased 800 m-is ei suutnud üldse punktile tulla, siis kuuldus häält, mis rääkisid, et küllap inglased re-vanscheerivad 1500 m-is, mis pidamisele tuli kaks päeva hiljem. Kõige rohkem mainiti Woodersoni nime. Kuid vähesed teadsid, et Wooderson oli omadega läbi juba starti asudes.

Eestlased võisid olümpiakülas sageli näha Woodersoni. Inglaslikult kuivetonud mees, kellel rohkem tead-lase kui sportlase välimus. Kuid et

ta on vahest maailma parimaid mai-lereid, selles ei saanud kahelda juba ainult selle pärast, et mees oli mitu ja mitu korda võitnud J. Love-locki, ilma et ise oleks kordagi temale kaotanud. Kuid mis Berliinis Woodersoni võidulootustele juba ette kriipsu peale tõmbas, oli haige jalg. Olümpiakülas treeningul võis teda näha laialt plaasterdatud jala-ga. Ta jooksis longates, ja näo grim-massidest võis järeldada, et jalg teeb talle rohkem füüsilist valu.

Soomlased peetfusid ... teistest pikamaa- jooksjatest

Rääkimata peaks selge olema, et olümpia-kergejõustiku haaravamateks aladeks on jooksud. Berliinis olid vaatamata Owensile sprintides kaasakiskuvamateks kesk- ja pikamaajooksud, just üleelamuste pakkumisega. 5000 ja 10.000 m, soorituna küll ümberpöörduid järjekorras, olid seekord mõlemad jälle soomlaste aladeks. „Jälle“ sellepärast, et Los Angelesis tabas soomlasi teatavasti fiasko, sest seal andsid nad 10.000 m kuldmedali Kusocinskile ja võitsid 5000 m vaevu.

Soomlastel oli väljas n.-ü. vana se-mester. Võitjate seas olid nooremateks ainult G. Höckert ja 3000 m takistuste hõbemedalimees K. Tuominen. Erilist lugupidamist väär-is Ilmari Salminen, kes on 33-aas-tane ja juba nelja lapse isa. „Varsti võin välja panna Salmiste teatejook-su-meeskonna,“ naljatas ta olümpia-külas. Berliinis võitis ta 10.000 m kuldmedali, kuid paljude arvamus on, et ta mittekomistamise puhul oleks samaga toime tulnud ka 5000 m-is. Kuid seekord täitus siiski Paa-vo Nurmi ennustus: 5000 m võid-ab Gunnar Höckert. Volmari Iso-Hollole pole takistusjooksus veel võrsunud vastast, kuigi enne mängu-sid teda kollitati inglaste ja ameerik-lastega. Kuid viimaseid ja kõiki üle-jäänuid peale kahe soomlase löi ül-

latuslikult A. Dompert — saks-laste esimene suurvõit pikemais mais.

Enne mängusid palju reklaamitud ameeriklane Lash, inglane Eaton ja jaapanlane Murakoso jätsid pettumuse. Nende kohta lausus I. Salminen pärast: „Ma ei mõista, kuidas nad on tulnud toime säära-Ste tulemustega, mis meile hirmu peale ajasid.“ Murakoso kohta peab siiski ütleva, et ta pidas soomlastega kangelaslikku heitlust kuni viimase ringi-ni, millal oli sunnitud kapituleeru-ma. Kapituleerumine jättis isegi dra-maatilise mulje, nagu oleks väike jaapanlane üksinda võidelnud soom-laste müüri vastu.

Reklaami aluseks Lashile oli mehe poold kodumaal joostud maailmare-kord 2 millis 8.57,0, mis oli koguni 2 sek. parem Nurmi endisest rekor-dist. Ameeriklased hakkasid temast rääkima kui Nurmi järeltulijast, mis soomlasi eriti pani huvituma sellest mehest. Uudishimu suurendas asja-olu, et olümpiakülas jänkid seda meest treeningule välja ei toonud, vaid hoidsid teda n.-ü. peidus.

10.000 meetrile, mis peeti esimesel võistluspäeval, startis 29 jooksjat. Esimesest sammust asus jooksu juh-tima Murakoso, kes pani peale vä-geva tempo. Kolm soomlast jäid laialipillatuna tahapoole. 800 m kat-tis jaapanlane 2.12,4 ja 1000 m 2.48,6-ga. See tõendab, kui kõva oli

Areneb kuulus 10.000 m jooks. Momendil veab jaapanlane MU-RAKOSO, kuid Soome murd-matu kolmik ASKOLA, ISO-HOLLO ja SALMINEN on juba valmis afaagiks.

tempo, sest Kusocinskil Los Angele-sis olümpiarekordi püstitamisel olid vastavateks vaheaegadeks „ainult“ 2.15,0 ja 2.51,0. Ka 2000 m kattis Murakoso kiiremini kui Kusocinski: 5.46,2 : 5.48,0. On näha, et jaapan-lane jookseb kergelt. Kas tuleb ül-latus soomlastele ja kordub Los An-geles?

Kümnendal ringil asuvad aga „tööle“ soomlased. Salminen trügib ettepoole, Iso-Hollo laseb end kaasa tõmmata ja Askola jääb nendele „šleppi“. 5000 m katab Murakoso 15.00,9-ga. Väga tore vaheaeg, pä-rem kui Nurmil omal ajal maailma-rekordi püstitamisel (15.06,0), kuid halvem kui Kusol Los Angelesis (14.54,0). Varsti on tekkinud juhtiv grupp jaapanlasest ja kolmest soom-lasest, kes kõigist ülejäänutest on tugevasti ees. Inglise Eaton, kes püsinud Murakoso läheduses, on va-junud tahapoole: tempo oli talle liig.

Kolmeteistkümnendal ringil võib märgata, et soomlased vahetavad omavahel paar sõna. Midagi on val-mimas! Tähelepanu! Ja kui 6000 m on seljataga, siis leiab aset taktika-liselt väga tore soomlaste vahespurt: kõik kolm soomlast spurdivad jaapanlasest mööda ja lisavad tempot. Murakoso püüab soomlaste vahele platseeruda, kuid ei leia selleks vas-tavat ruumi. Viimase meeleheitliku katse teeb jaapanlane 19. ringil pä-rast kolmveerand distantsi läbimist: asub uuesti juhtima! Kuid juubeldus on üürrike: 200 m vedamise järele viib Iso-Hollo soomlaste meeskonna uuesti etteotsa. Nüüd on Murakoso löödud. Ta alistub, kuid hoiab soom-laste kannule.

Algab viimane ring! Kõik kolm soomlast spurdivad. Esimesena lööb ette Askola, siis Salminen. Uuesti on nina võrra ees Askola, kuid lõpp on Salmise, kes võidab paari meetriga. Iso-Hollo ei pinguta lõpuni, vaid jookseb ainult pronksi pärast, sest vaja ju end hoida takistusjooksu kuldmedalile. Murakoso jääb neljandaks.

Ajaks kuulutatakse 30.15,4. Seega Kuso olümpiarekord jäi löömata. Soomlased ei olnud seda taotelenud. Et aeg siiski väga toredaks kujunes, siis selles oli „süüdi“ väike jaapan-lane.

Kui meie jooksjad ka kunagi hak-kavad pikemaid maid kiiremini jook-s-ma, siis olgu neile teadavõtmiseks Berliini 10.000 m vaheajad, mis olid järgmised: 800 m — 2.12,4; 1000 m — 2.48,6; 1500 m — 4.17,0; 2000 m — 5.46,2; 3000 m — 8.53,0; 4000 m — 11.56,4; 5000 m — 15.00,9; 6000 m — 18.06,0; 7000 m — 21.05,3.

5000 meetris võtsid soomlased kohe alul taktikaks vastaseid tempoga „surmata“. Salminen asus kohe etteotsa ja pani peale kõva tempo, mille vastu ei tunnud aga aukartust ka itaallane Ceratti, inglane Reeve ja eelkõige ameeriklane Lash. Vedaja vaheldus kiiresti: juba esimesel ringil neli korda! Ka Murakoso ei jätnud kasutamata võimalust vedajat mängida.

Möödus kaks-kolm ringi. Lashile ei näi enam kiire tempo meeldivat ja niipea kui tema saab etteotsa, tasan-dab ta tempot. Mine tea seda jän-ki! — mõtlesid vist soomlased, kes loobudes taktikajooksust, lõplikult võtsid taktikaks joosta üksnes ajale! Lühike vahespurt, nõrge-mad vajuksid tahapoole ja esigrupi moodustasid jälle kolm soomlast ja Murakoso. Ja jälle püüab Murakoso trügida kas mööda või soom-laste vahele, kuid jälle leiab eest soomlaste murdmatu müüri. Mitu ringi jookseb ta soomlastega kõr-vuti, surudes peale tempot, kuid on ise selleks, kes tempot lõpuni ei suuda pidada. 5000 m jaoks ei ole tal küllaldast kiirust. Ta jääb maha, kus teda kinni püüab rootslane Jonsson.

Napilt kaks ringi enne lõppu Sal-minen komistab ja kukub. Näib, et järeljooksjad kukuvad tema otsa, kuid järsult suudavad need kõrvale põigelda ja üle muru mööda joos-

ta. Salminen on kohe jalul, kuid on „maha jätnud“ vähemalt pronksme-dali. Ta on kaotanud 50—60 m, mi-da enam võimatu on tasa joosta. Höckert lisab tempot, Lehtinen pü-sib kannul, kuid võidab Höckert uue olümpiarekordiga 14.22,2, mis on kõi-gi aegade maailma teine tagajärg. Jonsson lööb jaapanlast ja tuleb pronksmedalile, mida ta kunagi poleks saanud ilma Salmise komistu-seta. Salminen jäi kuuendaks.

Kolme esimese ajad on paremad olümpiarekordist, mis Los Angele-sist on Lahtise nimel 14.30,0-ga, ja neljas — Murakoso — kordab rekordi: 1. G. Höckert 14.22,2. 2. Leh-tinen 14.25,8. 3. Jonsson 14.29,0. 4. Murakoso 14.30,0. 5. Noji, Poola. 6. Salminen.

3000 m takistusjooksus ei eksinud ükski ennustaja, kes „lubas“ selles

kuldmedali Iso-Hollole. Seda on eri-line sellepärast ära märkida, kuidas sisse kukkusid need prohvetid, kes olid kindlad Torrance'i võidule kuuli-tõukes ja Järvisele odaviskes. Ai-nuke tõsisem atak Iso-Hollole oli kolmandal ringil enne lõppu, millal endale paraja aja tulnud olevat ar-vas ameeriklane Mc Cluskey, kõi-gist mööda spurtides ja etteotsa asu-des. Kuid soomlastel jätkus jõudu ataagi tõrjumiseks, ameeriklane jäi uuesti tahapoole ja mängis ülejää-nud jooksus statisti osa.

Iso-Hollo seadis uue olümpiare-kordi 9.03,8, mis on ühtlasi maailma vahest kõigi aegade parim aeg (ametlikult takistusjooksus maailma-rekorde ei fikseerita). Tuomise aeg 9.06,8, Dompertil 9.07,2, Matilaisel 9.09,0. Veel kümnenda aeg oli alla endist olümpiarekordi — 9.21,8.

Jaapani suur maratonivõit

Olümpia-maratonjooksude ajaloos on juba nii mõnigi tragöödia üle elatud. Tuletame neist suurima tra-göödiانا meele itaallast Dorandot, kes 1908. a. Londonis teistest tuge-vasti ees olles 50 m enne finiši kokku langes ja ainult teiste abil suutis jooksu lõpetada, mispärast ta

võit tühistati. Nüüd oli Dorando koos lamburi Louis'ga pealtvaatajate ridades, Pisitragöödiad on olnud lootelematult, sest nendena võib võt-ta ka favoriitide läbikukkumisi. Aga mis loevad maratonis favoriidid! Siin on kõige võimatum ennustada võitjat. Berliin: maratoni favoriidiks peeti

Georg Stude

Tallinn, Pikk 16

Tel. 442-76

argentiinlast Zabalat, kes oli võitja olnud Los Angelesis. Näis juba, et seekord võidabki favoriit, sest kolmveerand distantisi oli Zabala jooksu vedajaks. Suurim edu-maa oli tal 15. km kohal, kus oli järgmisest — portugallasest Diosist — ees 1½ minutit. Inglise Harper ja jaapanlane Son olid koos kolmandal kohal. Pöördepunktiks oli end teiseks rebinud Son, olles Zabala maas täpselt 1 minut. Soomlastest polnud kuulda ei kippu ega kõppu. Alles 28. kilomeetril tuleb teade ka neist: Muinonen seitsmendal, Tamila kaheksandal ja Tarkiainen üheksandal kohal. Soomlased jooksevad jälle ühes reas, nagu 5000 ja 10.000 m-is! Kas nad kordavad oma võitu ja tulevad kolmandat korda Berliinis jooksudes võitjateks?

Pärast kolmveerandit distantisi, nimelt 31. km kohalt tuleb teade, et Zabala on eesotsast kadunud... Nüüd juhiv Son ja viimasest 16 sek. järel inglase Harper. Zabala on 2 min. järel, kuid veel kolmas. Neljas on lõuna-aafriklane Coleman ja siis järgneb kolm soomlast. Veel kaks kilomeetrit, ja Zabalat ei ole enam esimese kümnegi hulgas. Ta on vist katkestanud. Kuningas on surnud, elagu uus kuningas, kelleks on jaa-

panlane Son! Harper on teine ning Muinonen ja Tamila järgmised. 37. km-il tuleb uus üllatus: veel üks jaapanlane rühhib! Selleks on Nan, kes soomlaste ees on rühkinud kolmandaks.

Stadionil kostavad fanfaarid: esimene jooksja on lähenemas. Oodatult ilmub maratonitorni juurest jaapanlane Son ja varsti on finišilint purustatud. On ka purustatud olümpiarekord ning uueks seatud 2:29.19,2! Kaks minutit hiljem ilmub vana jooksja inglase Harper, kes nüüd saavutab oma elu suurima võidu: olümpia hõbemedali. Kuid kaua ei saada temale juubeldada, sest veidi rohkem kui 10 sek. hiljem on värvas teine nipponimees Nan.

Medalid on juba leidnud saajaid ja nii ei jätke neid enam Tamilale ega Muinosele, kes 1 minut pärast teist jaapanlast läbistavad finiši. Kuaes on Coleman.

Jaapanlaste võit on harukordne. Neid ei teatud enne hinnata ja karta, sest Murakoso, kellest ka traaditati hiilgeaegu, oli osutunud tegelikult nõrgemaks. Kuid maratonis osutusid jaapanlased tegelikult paremaks: kuld ja pronks. Harva on üks rahvas saavutanud maratonis korraka kaks medalit.

Kas teil on juba

**Eesti Keha-
kultuuri Aasta-
raamat nr. 10** ?

juhuse: maailma kiireim valge pillas teatepulga. Holland oli kaotanud „võidurelva“ ja nii sai Saksa pronksmedali. Nuttes lahkus Osendarp rajalt. Kuipalju oli nuttu suurtelt meestelt Berliini olümpia vältel!

USA meeskonna ajaks kuulutati 39,8! Fantastilisim aeg, mis sõerajal kunagi on saavutatud. Iga mees USA meeskonnas oli 100 m katnud keskmiselt 9,95 sekundiga!

Pikemas teatejooksus tuli Inglise pärast 16-aastast vaheaega uuesti kuldmedalile. Seda võis ennustada juba pärast 400 m individuaaljooksu, milles jänkid, kuigi just mustad jänkid, väevu töid esimese ja kolmanda medali. Otsus Inglise kasuks langes kolmandas vahetuses, milles Roberts mööda spurtis ameeriklasest O'Brienist. Edumaad suutis säilitada ka nende ankrumees Brown, vaatamata jätki Fitchi ataakidele. Kolmandaks tuli üllatuslikult Saksa. Võitja aeg 3.09,0, mis USA nimel olevast maailma- ja olümpiarekordist on ainult 0,8 sek. võrra halvem.

Uskumatuim maailmarekord sõerajal

Teatejooksud andsid kaks üllatust: 4×100 m-is USA püstitas kõigist maailmarekordidest uskumatuima näiva maailmarekordi 39,8 ja 4×400 m-is sai USA lüüa Ingliselt.

Juba 4×100 m eeljooksud ähvardasid uue maailmarekordiga, kui USA mitte just kõige parema teatevahetamisega kordas endist maailmarekordi 40,0. Vastu esialgset kavatsust välja panna teatejooksuks ainult valged sprinterid, oli USA siiski välja toonud ka kaks neegrit, nii et koosseis oli järgmine: Owens, Metcalfe, Draper ja Wykoff. Suurim kartus oli Saksa vastu, kes kuigi palju aega tagasi oli uueks eurooparekordiks seadnud 40,6. Tegelikult osutus Saksa meeskond nõrgemaks, alistudes finaalis veel Itaaliale, kes nii eel- kui ka finaaljooksus näitas ajaks 41,1.

Finaalis jooksid Argentiina, Saksa, Hollandi, USA, Itaalia ja Kanada. Kogu jooksu kestusel vedasid jänkid, kes seekord vahetasid teadet haruldase täpsusega. Ka Itaalia meeskond oli hästi treenitud ja vahetas sulavalt. Kolmanda koha pärast arenes heitlus Saksa ja Hollandi vahel. Viimases vahetuses oli kindlalt kolmandal kohal Hollandi Osendarp, kuid siis tuli traagiline vahe-

Fantastilisena näiva teatejooksu-maailmarekordi püstitanud USA meeskond: Owens, Metcalfe, Draper ja Wykoff.

Ainuke olümpia- medal Baltimaile

Ainuke ala, milles ka Balti riikidele langes üks kergetõustiku olümpiamedal, oli 50 km käimine. Favoriitideks olid lätlane J. Dalinš ja schveitslane A. Schwab. Kuid esimese saatus sarnanes Zabala omale maratonijooksus. Ta ilmus pärast 20. km käiku vedama, kuid kadus pärast 37. km, millal oli saanud jalalihaste krampi. Tema asemele tuli

etteotsa inglane Whitlock, kes ka võitis uue olümpiarekordiga 4:30.41,0. Schwab jäi teiseks, kuna kolmandaks tuli lätlastele lohutuseks nende teine esindaja Adalberts Benko.

Läti telegraafiagentuuril oli kogu võistluse arenedes telefoniühendus Berliinist Riiga.

Tõkkejooksudes USA üle kõige

Mõlemas tõkkejooksus jäi USA ettearvatult võitmatuks. 400 m-is rehvanscheeris Glenn Hardin oma Los Angelesi kaotust. Siis jooksis ta eeljooksus küll uue olümpiarekordi — 52,0, kuid finaalis kaotas iirlasele R. Tisdallile. Berliinis oli ta peajagu teistest kõrgem, võitis eeljooksud suure kergusega. Ta omab haruldase tõkketehnika ja seetõttu ongi võimalik, et ta 400 m tõketel katab peaaegu niisama kiiresti kui on Eesti rekord 400 m-is ilma tõketeta.

110 m-is on samasuguseks virtuoos-

siks Forest Towns, kes eeljooksus püstitas uue maailmarekordi — 14,1. Tegelikult on tema ise ja ka teised varemgi seda aega joosnud, kuid tavaliselt 120 yardis, mistõttu Townsi seekordne mark esimesena leiab kinnitamist.

Kahe tõkkejooksu kuuest medalist langes Euroopale ainult üks — inglase Finlay hõbemedal 110 m-is. Kõige kirjum oli medalite jaotus pikemas tõkkejooksus: USA, Kanada ja Filipiinid.

5 meest 7.73 või rohkem

Kaugshüppes viidi Berliinis valikvõistluste piir 7.15-le, mille tõttu eelvõistlusele pääsis 48 startijast ainult üks kolmandik, s. o. 16 meest.

Nagu teada, ei pääsenud edasi ka meie Toomsalu. Tagajärge ei mõeldetud kellelgi, kuid silmaga võis siiski selgesti näha, et Ruudil vähe-

malt kaks hüpet ei olnud üle 7 m, kolmas võis kuidagi olla, kuid mitte 7.13, nagu keegi ütles selle hüppe olevat. Et Toomsalul siiski on oma kuulsus ka kaugshüppajana, selle kohta olgu alljärgnev väljavõte „Olympia Zeitungist“: „... Nii langesid välja ka säärased väljavõtted rikkad (toimetuse sõrendus) inimesed nagu Harada-Jaapan, Toomsalu-Eesti ja Rajasaari-Soome; igal juhul võtavad nad osa kolmik-hüppest.“

Favoriidiks oli mõistagi Jesse Owens, kellele eeskätt oodati konkurentsi ainult sakslaselt Longilt ja vast jaapanlastelt. Juba esimese hüppega ületas ta olümpiarekordi 1 sm võrra, saavutades 7.74. Teine hüpe oli veel parem — 7.87. Sakslane Luz Long teeb kolmanda hüppega 7.84, mis on uus Euroopa rekord. Kuid positiivselt suuremateks üllatajateks on jaapanlane Tajima (7.74) ja eriti itaallane Maffei (7.73). Sakslasel W. Leichumil ei vea: kaks korda astub üle ja kolmandaga kuidagi veel kvalifitseerub finaali 7.52-ga. Tema teine hüpe millel napilt üle astus, oli seejuures täpselt 8 m joonel! Finaali pääsis veel R. Clark (7.60).

Juba eelvõistluse tulemused olid olümpia-rekordsed, kuid finaali oli alles ees: Teise finaalhüppega saavutab Long täpselt Owensit tagajärje — 7.87! Mis järgneb nüüd? Kuid kohe hüppab Owens 7.94. Neeger on ületamatu. Vahepeal teeb Leichum 7.73 ja saab itaallasega ühele pulgale.

Viimane hüpe. Kõik on löödud, kuid Owens kavatseb midagi muud. Vägev hoog, kõrge lend ja varsti on näha kohtunike askeldamist. Mõeldakse mitme kohtuniku kontrollides. Vist maailmarekord? Nii ta ongi: 8.06!

Owens ise lausus hiljem, et 8.06 pole kaugeltki ta võimete piir. Treeningul olevat ta korduvalt saavuta-

Gustav Virma

METSAEKSPORT

Kaarli pst. 3
Telefon 467-77

nud 8.25—8.30! Sellest ei saa praegu unistada ükski teine hüppaja maailmas.

On vist liigne lisada, et Berliini kaugushüppe tulemused on kõigi aegade parimad: viis meest kordas või

ületas E. B. Hammi olümpia-rekordi 7.73. Järjestus: 1. Jesse Owens 8.06. 2. L. Long 7.87 (Euroopa rekord). 3. N. Tajima 7.74. 4.—5. A. Maffei ja W. Leichum 7.73. 6. R. Clark 7.60.

Kotka lennul jäi veidi puudu

Kõrgushüppes 1 sm rohkem hüpata on raskem kui teistel hüppealadel 10—25 sm. Selles veendus Kalev Kotkas, kui ta pärast stabiilse 2 m ületamist katsetas 2.03, kuigi ta viimast kõrgust kord elus on juba saavutanud. Kotkas oli paljude salajaseks favoriidiks, kellest loodeti ometi kord jänkide võitjat, kuid seekord veel ei tulnud ta lend välja. Kui Cornelius Johnson ainsana kõigest hüppajaist oli ületanud 2.03 ja edutult üritanud uut maailmarekordi — 2.08, jäi Kotkal pidada veel võistlus hõbe- või pronksmedalile kahe ülejäänud jänki D. Albrittoni ja

D. Thurberi vastu, kes samuti nagu tema olid ületanud 2 m.

Esimestel vahehüpetel ei läinud 2 m kellelgi. Tõsteti allapoole, Kotkas oli juba lennus, kui kostus härriv kisa, vist 10.000 m jooksu puhul, kui ma ei eksi. See segas niivõrd, et Kotka hüpe katkes... ja ta jäi medalita, mida siiski oleks väärinud.

Kõrgushüpe oli jällegi alaks, mis parem kui kõigil varematal olümpiatel. Neli meest üle 2 m. Seni oli aga isegi olümpiarekord alla seda kõrgust, nimelt 1.98 — juba 1924. a. H. Osborne'i nimel.

Grandioosne teivashüppe-võistlus

Teivashüppes kordus Los Angelesis nähtud duell USA ja Jaapani vahel. 30 osavõtjat oli end mieldinud teivashüppe medalitele, 25 neist ületas 3.80, 13 sai üle 4 m, kuid üle 4.15 pääsis neid ainult viis — kolm ameeriklast ja kaks jaapanlast. Peagu tööpäev, s. o. kaheksa tundi, on juba kestnud teivashüpe. Meie E. Äärma on „õhtule“ saanud veel ennem, kui see „tööpäev“ algas: ta ei ületanud valikvõistlusel 3.80...

Kaheksa tundi on juba võisteldud, kuid kõik oli ainult eeltaktiks finaale, mis algab 4.25-lt. Ameeriklased Meadows, Sefton ja Graber on 1.85 sm pikad, saledad, jõulised atleedid, jaapanlased Nishida ja Oe umbes 10 sm lühemad, kuivetu- nud ja hoopis teist tüüpi. 4.25 on peal. Kõik saavad üle, ainult mitte endine maailmarekordimees Graber. Nüüd jääb kaks jänkit kahe jaapanlase vastu.

Latt tõstetakse uue olümpiarekordi kõrgusele — 4.35. On pimenenud, nispärast võistluskohta valgustatakse proshektoritega. 10.000 inimest on lahkunud, kuid 90.000 on veel tri-

Kõrval pildil:

Teivashüppe olümpia-võitja Earle MEADOWS (vasakul) ja Bill SEFTON. Berliinis platseerus nende vahele kaks jaapanlast.

büünil. See näitab, milline määratu huvi valitseb teivashüppe gigantide heitluse vastu, kuigi Saksa esindajad on välja langenud juba 4 meetril.

Teisel katsel on Earle Meadows uue olümpiarekordi ületanud. Kuid veel ei ole ta olümpiavõitja. Kolmel on veel samasuguseid schansse. Oe asub hoojooksule. Teivas käes seisab ta nagu igaviku liikumatult. Kontsentreerib. Võib-olla palub jumalat. Kuid latt tuleb alla. Jääb veel Nishida. Ka tema seisab kaua liikumatult. Siis jookseb. Hauavai- kus. Nüüd on ta üle lati, kuid... see kukub talle järele. Kolmandad katsed on ebaõnnestunud kõigil ülejäänud kolmel. Meadows on olümpiavõitja! USA on kõigil olümpiatel ilma ühegi erandita võitnud teivashüppe. Kümme korda!

Kuid võistlus pole veel lõppenud. Kes tulevad teiseks, kolmandaks ja neljandaks, kes võidavad hõbeda ja pronksi? Pärast seda, kui Meadows edutult on üritanud uut maailmarekordi — 4.45, algab see heitlus. 4.35 ajavad uuesti kõik maha, ka 4.25. Latt langetatakse 4.15-le. Sefton ajab ka selle maha, kuid mõlemad jaapanlased saavad üle! Kogu staadion juubeldab Jaapanile. Kuid kumb, kas Nishida või Oe, saab hõbeda? Nemand ei taha vahehüppeid, ka põlgavad loosimist. Nishida jätab hõbe- medali Oe'le kui nooremale, keda vaja ergutada.

Kui Tajima hüppas 16 m

Viiendal võistluspäeval oli kavas kolmikhüpe. Kui enne seda jaapanlasi olid jälginud üksnes ebaõnnestumised, nagu 10.000 m-is, milles kaotas Murakoso, ja teivashüppes, milles Meadows jäi võitmatuks, siis kolmikhüppes heisati Jaapani lipp esmakordselt peavõidumasti.

27 kolmikhüppajat pääsis valikvõistlustelt edasi, nende seas kõik seni tuntud tuusad. Öhtul, eelvõistlusel, pääsis viis meest kohe esimesel katsel üle 15 m, nende seas kõik kolm jaapanlast, mis jättis Nipponimaa meestest võimsa mulje. „Nörgim“ neist oli Oshima — 15.07. Tallinnas nähtud Masao Harada tegi 15.39, kuna Naoto Tajima seadis kohe uue olümpiarekordi — 15.76. Endine kuulus kaasmaalasele Chuhei Nambule 15.72-ga. Ülejäänud kaheks 15-m-meheks esimesel ringil olid austraallane John Pat Metcalfe 15.50-ga ja sakslane Heinz Wöllner 15.27-ga. Rohkem 15-mehi eelvõistlusel juure ei tulnud ja ka nendelgi jäid tagajärjed muutmataiks, kui välja arvata Harada, kes tegi veel 15.45 ja 15.42. Kuudenäädana pääsis finaali jänki R. Romero — 14.90-ga.

Algas lõppvõistlus. Oli näha, et

Harada pingutab kõike austraallase löömiseks. Varsti saavutabki Metcalfe'iga võrdselt 15.50 ja siis viimase hüppega kohe 15.66. Kuid suurima ootamatusega tuleb toime Tajima. Kui ma juba varem mujal olen kirjutanud, et kolmikhüppe maailmarekord on võrreldes teiste rekordidega mahajäänuim ja et ta peaks olema üle 16 m, siis nüüd Tajima saavutas täpselt 16 m — uus vägev maailmarekord!

Finaalis lisandus 15-m-meeste hulka veel R. Romero, kes 1 sm-ga lõi kolmandat jaapanlast, hüppates 15.08. Oshimal ilmselt ei tulnud sammud välja.

Kolmikhüppe tulemused on parimad, mida maailmas kunagi on saavutatud ühel võistlusel: 1. Tajima 16.00. 2. Harada 15.66. 3. Metcalfe 15.50. 4. Wöllner 15.27. 5. Romero

15.08. 6. Oshima 15.07. Soomlased ei saavutanud kuigi lähedale 15 meetri ja langesid eelvõistlusel välja.

Peab juure märkima, et niivõrd närveerivat võistlust, kui kolmikhüppes, ei olnud Berliinis ühelgi teisel alal. Ja peasüüdlasteks närveerimise tekitamisel polnud mitte võistlejad ise, vaid korraldajad. Finaali hüpped langesid just ajale, millaks oli ette nähtud ka vabamaadluse võitjate austamise tseremoonia. Nagu teada, toimus see suurte segaduste saatel, milles meie lugejaskond on juba teadlik. See oli sama päev, kus Eesti lipp läks võidumasti ja kõlas Eesti hümn, ilma et aastamestikul oleks olnud Palusalu. Valitses üldine närveerimine, mis korraldajate kaudu kandus ka võistlejatele. Vaevalt sai üks mees hüppe teha ja teine teibaga kõrguse mõõta, kui jälle katkestati võistlus austamistseremooniaks. Üksnes jaapanlaste külm veri ja suur kohustustunne kodumaa vastu viis neid võidule ja fenomenaaelse tehnilise tulemusele, milleks oli 16 meetrit.

Soome kurbloolus odaviskes

Sakslane ei visanud nii väga kaugele, kuid soomlased viskasid lähedale, — nii võib ütelda soomlaste

lüüasaamise kohta odaviskes. Kui välja arvata K. Toivonen, kes püstitas isikliku rekordi, siis jäid soom-

Oma rahva kangelasi austades

võime uhkusega tarvitada oma rahva ühissettevõtte

meistertooteid

Ahto • Lendur • Turist

lased kaugemale oma tippmargist kui sakslane. Pealegi tegi sakslane — G. Stöck — ainult ühe 70-m-viske, selle oma viienda katsega. Kuna Stöck oli finaali pääsnud alles viiendana, siis soomlased ei võtnud teda tõsiselt, mille tõttu otse dünamiidi plahvatusena neile mõjus sakslase eelviimane vise. Toivonen seejärele tuli toime endaületamisega, visates üheteistkümnenda inimesena maailmas üle 70 m, kuid Nikkanen ja Järvinen olid juba annud oma seekordse viimase.

Võib ju küsida, kuhu jäid soomlastelt kardetud 75-m-visked, kuid tuleb kohe meeles tuletada, et ainsana on sellega toime tulnud Matti. See mees oli aga juba paar nädalat enne Berliini vormist välja langenud mingisuguse saladusliku haiguse tagajärjel. Soomlased ütlesid haiguse pesitsevat seljas, kuid vaevale oleks Matti siis üldse suutnud 70 m lähedale küündida. Haigus peitus kindlasti mujal. Teine suurlootus Nikkanen on kahtlemata stabiilne 70-m-mees, kuid et alati peaks ületama selle piiri 2—3 meetriga, on veel

varajane nõuda. Ja nii tuligi soomlaste tragöödia.

Berliinis koos olnud seitsmest 70-m-mehest suutsid seekord selle piiri ületada ainult Stöck ja Nikkanen, ülejäänutest pääsis finaali veel ainult M. Järvinen, kuid meie Sule, poolakad Lokajski ja Turczyk ning sakslane Weiman said lüüa ränge mini kui võis oodata. Positiivseks üllatuseks oli jänki Alton Terry tulek olümpiapunktile. Kas sissejuhatus USA pealetungile ka odavis kes?

Tagajärjed kujunesid alljärgnevaiks (klambrates eelvõistluse tulemused ja platseerumine):

1. G. Stöck, Saksa	71.84	
	(68.11 — V)	
2. Y. Nikkanen, Soome	70.77	
	(70.77 — I)	
3. K. Toivonen, Soome	70.72	
	(68.76 — IV)	
4. A. Atterwall, Rootsi	69.20	
	(69.20 — II)	
5. M. Järvinen, Soome	69.18	
	(69.18 — III)	
6. A. Terry, USA	67.15	
	(67.15 — V)	

Olgu lisatud, et Karl Hein sirgus olümpiavõitjaks poolteise aastaga. Täpselt aasta tagasi heitis ta ainult 43 m, kuid treener Christman tegi temast talvega suuruse. „Toore jõuga ei tee vasaraheites midagi,“ on K. Hein usutlejatele lausunud. „Peab valdama liigutuste rütmi ja sõrmeotstega tajuma vasarat, alles siis võib midagi saavutada.“ Hein heidab väheste pööretega, kuna ta soomlaslikust neljakordsest pöördest ei pea lugu. See andvat küll suurema kiiruse, kuid tegevat heite õnnestumise juhuslikuks. Mees on praegu 28-aastane. Meie Annamaa aeg on alles ees. Et ta seekord suutis teha üle 50 m, on küllaldaselt kiiduväärne.

Esmakordselt olümpiamängudel oli üheksa meest üle 50 m, misjuures kõik kuus finalistit üle 51 m: 1. K. Hein 56.49 (maailma kõigi aegade kolmas mark ja uus olümpiarekord). 2. E. Blask 55.04. 3. O. Warngard, Rootsi, 54.83. 4. W. Rowe, USA, 53.02. 5. A. Koutonen, Soome, 51.90. 6. D. Favor, USA, 51.07. Läbi põles ka säärane mees, nagu H. Dreyer, kes ometi veel olümpiakülas on heitnud üle 55 m.

Kuulitõukes oli kõige üllatuslikum G. Stöcki platseerumine pronksile, mis oli kindel juba esimestest katsetest, millal selgus, et jänkid ja Viiding ei leia endid. Veidi vähem üllatuslik oli soomlase S. Bärilundi hõbemedal. Mees oli viimasel ajal kvalifitseerunud Euroopa kõigi aegade teiseks kuulitõukajaks ja säilitas selle koha koos maailma teiseks tulemisega. Eelvõistlusel ta koguni juhtis 16.03-ga. Hans Woellkel pidid olema tugevad närvid lõpul siiski 16.20 tõugata.

Kui jänkidel oli ebaõnnestunud kuulitõukes ja vasaraheites, siis lohutuseks neile oli kaksikvõit kettaheites. Kaks korda USA-d kettaheites oli seda üllatuslikum, et neid Euroopas üldse ei tahetud arvestada. Algul näis üllatavat itaallane Oberweger, kes oli tihedalt kannul Dunnile. Eelvõistluse kolme katse järele oli järjekord täiesti ebamäärane: 1. Dunn, USA, 49.36. 2. Oberweger, Itaalia, 49.23. 3. Carpenter, USA, 48.98. 4. Sörlie, Norra, 48.77. 5. Syllas, Greeka, 47.75. 6. Schröder, Saksa, ja Berg, Rootsi, mõlemal 47.22. Alul taheti finaali lasta kõik seitse, kuid siis anti Schröderile ja Bergile üks lisahaide, millel sakslane osutus paremaks.

Finaalis parandasid oma tagajärge ainult Carpenter, kes finaali teisel heitel püstitas uue olümpiarekordi 50.48 ning tuli kuldmedalile, ja Schröder, kes 47.93 tehes tõrjus Syllase kuuendaks.

Favoriidid kaotavad, outsaiderid võidavad

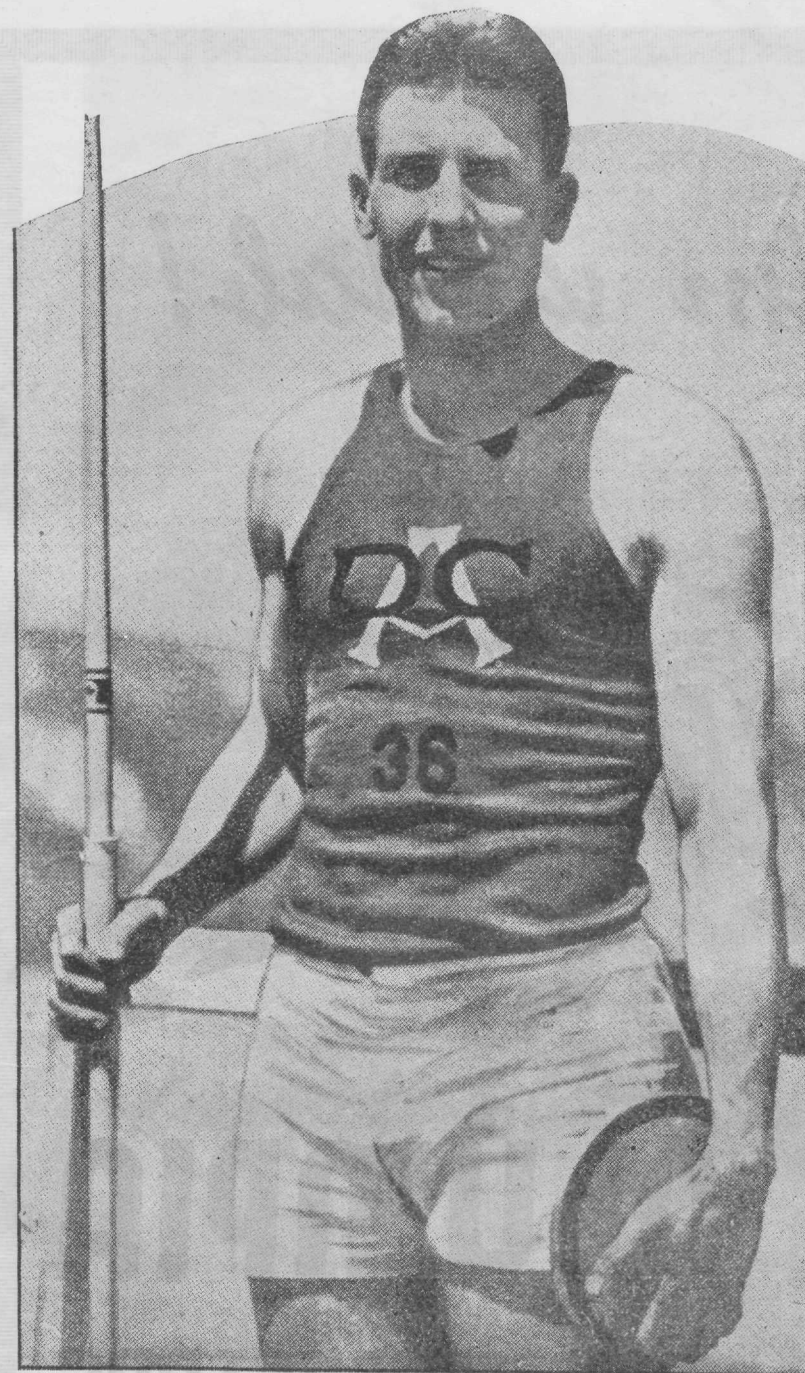
Kuulitõukega algas ja lõppes Eesti kergejõustiku „tragöödia“ Berliinis. Kui raske aga oli A. Viidingul tulla medalile, selle kohta oli juba eelpool analüüs. Kuid mida rääkida Viidingust, kui oli ka teisi kuulitõuke-suurusi, keda tabas Viidingu saatus. Sellistena olgu eeskätt nimetatud 17-m-mees Jack Torrance ning tema kaks kaasmaalast Dimi Zaitz ja Sam Francis, kes napilt enne ja isegi pärast Berliini on tõuganud korduvalt üle 16 m, kuid Berliinis jäid alla 15½ m.

Oli vist väga vähe rahvusi, kes oma kergejõustiku-tulemustega olümpiaal jäid päris rahule. Ka sakslased, kes ometigi tulid toime endaületamisega, kurdavad mitme ebaõnnestumise üle. Nii kahetsevad nad, et Willi Schröderit ei suutnud ergutada parema saavutamiseks ka mitte Hitleri juuresolek. Kui mõelda, et Schröder on maailmarekordimees kettaheites ja et ta veel kuu aega enne mängusid „kündis“ 53 m piiri, siis oli tema lüüasaamine kõige rängemaid. Kuid sama kurdavad rootslased oma ketta-mehe H. Anderssoni üle, keda paljud, isegi väga paljud, ennustasid kuldmedali võitjaks.

„B. Z. am Mittag“ toob ülevaate välismaa lehtedest, mida need kirjutavad olümpiamängudest. Kõigest

tsitaatidest oma sportlaste kohta jookseb välismaa ajakirjanduses läbi halisemise joon: miks meie meestel ei läinud paremini. Lõppeks tekib küsimus: mis oleks olnud siis, kui ühtki sportlast poleks tabanud ebaõnnestumine? See pole üldse võimalik.

Peatudes alljärgnevalt olümpia tõugetelheidetel, peab märkima, et siin oli suurimaks furooriks Saksa kaksikvõit vasaraheites. Sakslased, kes sel alal alles 1. a. kerkisid üle 50 m, „sünnitasid“ n.-ü. üle öö kaks 55-m-meest. K. Heini ja E. Blaski tehnilised saavutused näisid nii uskumatuks, et leidis kahtlustajaid, kes arvasid, et sakslastest kohtunikud on meestele soetanud kerge mad vasarat. Kui meie K. Anna maalt küsisime, kuidas oli lugu vasaratega, siis tema oli tähele pannud, et algul olnud kolm vasarat, kuid pärast olevat tekkinud veel kaks juure. Kahtlemata on kõik kahtlustused alusetud. Et aga kahtlustati, see näitab, kui furoorikas oli sakslaste edu vasaraheites. Muuseas on K. Hein ka hiljem tõendanud oma suurt suutlikkust, kui ta Berliinis kolmandaks tulnud rootslast O. Warngardit on lõõnud ka viimase kodumaal, mitte kuigi palju hiljem pärast olümpiamängusid.

Kergejõustiklaste „kuningas“ — kümnevõistluse võitja
Glenn MORRIS.

Glenn Morrise järjekordne maailmarekord

Kolme USA kümnevõistleja vastu astus Saksa, kui Euroopa tugevaim sel alal, ilma Sieverti ja ka ilma Stöckita. Sellega oli juba ette ot-

sustatud, et medalid lähevad USA-le. Nüüd tagantjärele on aga selge, et ka Sievert ja Stöck poleksid kuigi palju suutnud pidurdada jänkide edu.

Vahest ainult pronksmedal oleks „päästetud“ Euroopale.

Glenn Morris on harukordsemaid kümnevõistleja tüüpe. Võrdlemisi kuivetonud ja n.-ü. varjatud lihastega, ei mana ta kuidagi ette, et tegemist on kergejõustiklaste kuningaga, milline nimetus antakse kümnevõistluse maailmarekordimeestele. Tegemist on ühtlaselt arenenud kehaga. Sievert ja Bausch on tema kõrval rohkem atleetlikud. Kuid ometi saavutas see mees Berliinis 7900 punkti! Mees, kes on ainult 1.76 sm pikk ja näib õrnana. Tal ei ole õieti ühtki hiilgeala, kuid see-eest on ta ühtlaselt keskmine kõigil aladel.

Esimesel võistluspäeval juhtis veel R. Clark — 2 punktiga, kuid teise päeva esimese alaga — 110 m tõkkeit — möödus Morris ja jäi juhtima lõpuni, olles kokku võttes saavutanud peagu 300-punktilise edu kõvima konkurendi R. Clarki ees.

Ka kolmandal jänkil, J. Parkeril, ei tulnud kuigi palju pingutada pronksmedali võitmiseks sakslase E. Huberi ees, kes veel pärast seitsmendat ala, kettaheidet, oli alles kümnes. Soomlased ei suutnud sammu pidada ja kaotasid ka vähetuntud kümnevõistluse-maade, nagu Hollandi ja Schweitsi, esindajatele. Hollandlane Brasser oli harukordsem tüüp konkurentide seas: 1.95 sm pikk. Kõrgushüppes saavutas ta 1.90, millest paremat tagajärge kümnevõistluse sees on näidanud vist ainult H. Osborne (1.97 — 1924. a.).

Hiiglaste kõrval esines ka päris nõrku kümnevõistlejaid. Kuigi valitseb põhimõte, et olümpiale võistlema, mitte võitma, siiski säärase meeste startimine, nagu seda oli üks belglane, on pentsik. Tema üksiksaavutused olid: 100 m 12,4, kaugus 5.85, kuul 9.92, kõrgus 1.60, 400 m 55,1, 110 m 19,2, ketas 25.00 jne.

Kuus esimest olid järgmised: 1. G. Morris, USA, 7900 p. 2. R. Clark, USA, 7601 p. 3. J. Parker, USA, 7275 p. 4. E. Huber, Saksa, 7087 p. 5. R. Brasser, Hollandi, 7046 p. 6. A. Guhl, Schweits, 7033 p.

Tublim võidab!

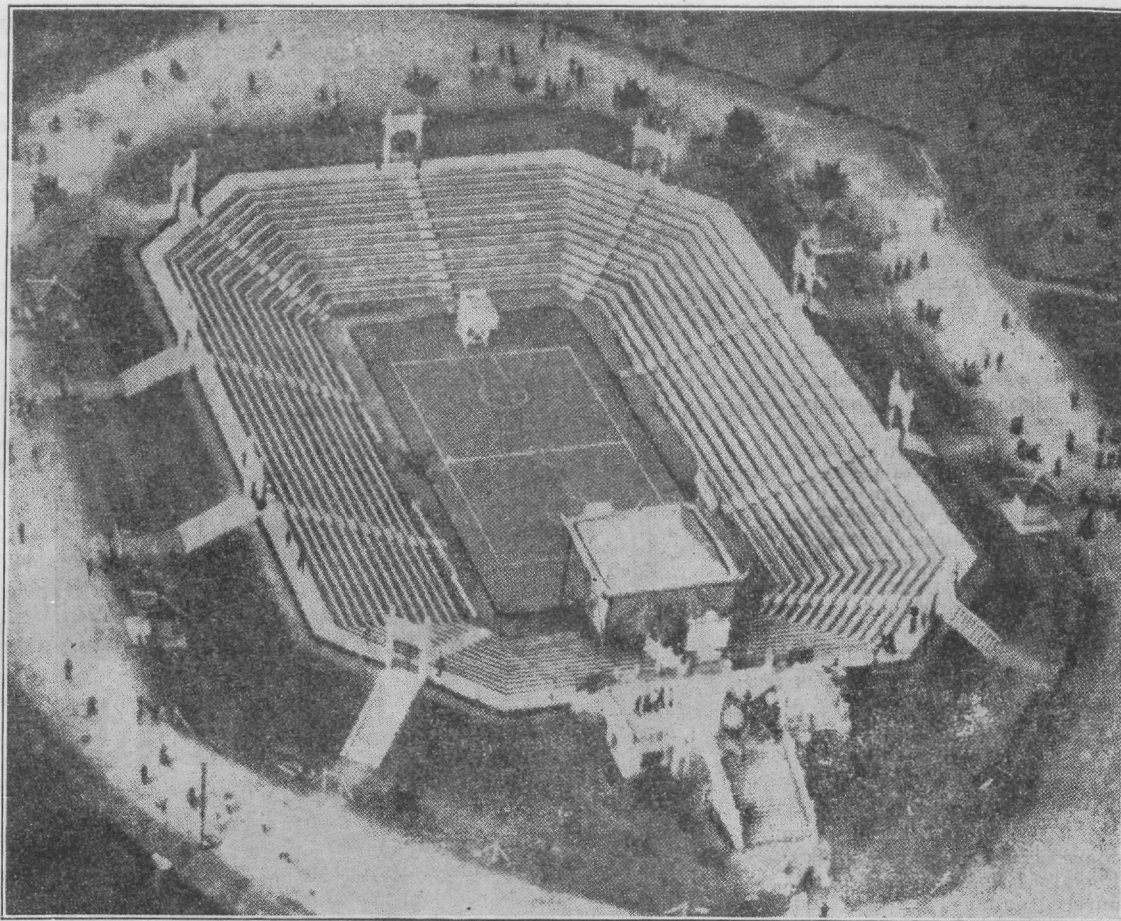
OLÜMPIA

UUDISSIGARETTIDE

headus vastab suursaavutuste aasta nõuetele

on kvaliteet

Siin arenes olümpia-korvpalliturniir

Korvpall nüüd täisolümplik

Imelikust süsteemist ja Eestist

Korvpall sai Berliinis esmakordselt olümplikuks. Kuigi ka juba St. Louis olümpiamängudel, seega 32 aastat tagasi, on mängitud korvpalli, siis toorkord arvatavasti (täpsemaid andmeid pole seni veel saadud) peeti lihtsalt demonstratsioonivõistlusi, umbes samal kujul nagu Berliinis base-ballis. Pärast Berliini võib arvata, et korvpall jääb nüüd lõplikult olümpiakavva. Eeskätt tema ülilaila harrastamise tõttu üle kogu maailma. Korvpallis startis Berliinis ju rohkem rahvusi kui üheski teises kavvas olnud pallimängus. Teiseks: Jaapan kui järgmiste olümpiamängude korraldaja on ise suur korvpalliharrastaja ja on juba ainult sellepärast huvitatud selle ala kavva saamisest.

Enne Berliini puudus igasugune moodsus, kuidas hinnata ühe või teise rahvuse korvpallitugevust. Euroopa ei olnud ju näinud Ameerika ega Aasia riikide mängu ega viimased Euroopa oma. Seetõttu valitses isesugune „egiptuse pimedus“, milles ainsaks täheks oli USA. Kõik teised pretendeerisid üksteise võidu olla USA järgmine maailmas. Nüüd on vähemalt silmad avatud, ja see on Berliini korvpalli-turniiri kõige positiivsemaid tulemusi.

Kuidas võiks olla maailma korvpallirahvuste enam-vähem täpne paremusjärjestus, siis seda olümpiaturniir kahjuks siiski veel ei selgitanud. Peamiselt oma virr-varliku turniirisüsteemi tõttu. Säärast süsteemi,

nagu oli Berliinis, pole maailmas vist kuski nähtud. Isegi maadlusvõistluste loomise süsteem, mis küll jätab palju aukusid, on selgem.

Kuidas arenes turniir, selle kohta on käesolevale kirjutusele kava lisatud. Toome ära määruse, kuidas oli koostatud turniiri plaan:

Turniir viiakse läbi 8 päevaga.

1. päeval: 1. ring (selles startisid kõik meeskonnad).

2. päeval: troostiring esimese ringi kaotajate vahel.

3. päeval: 2. ring, millest võtavad osa esimese ringi ja ka esimese troostiringi võitjad.

4. päeval: troostiring teise ringi kaotajate vahel.

5. ja 6. päeval: teise ringi ja teise troostiringi võitjad mängivad kolmandas ringis, kuid juba Davis-cupi süsteemi paaritamise järele.

7. päeval: poolfinaalid.

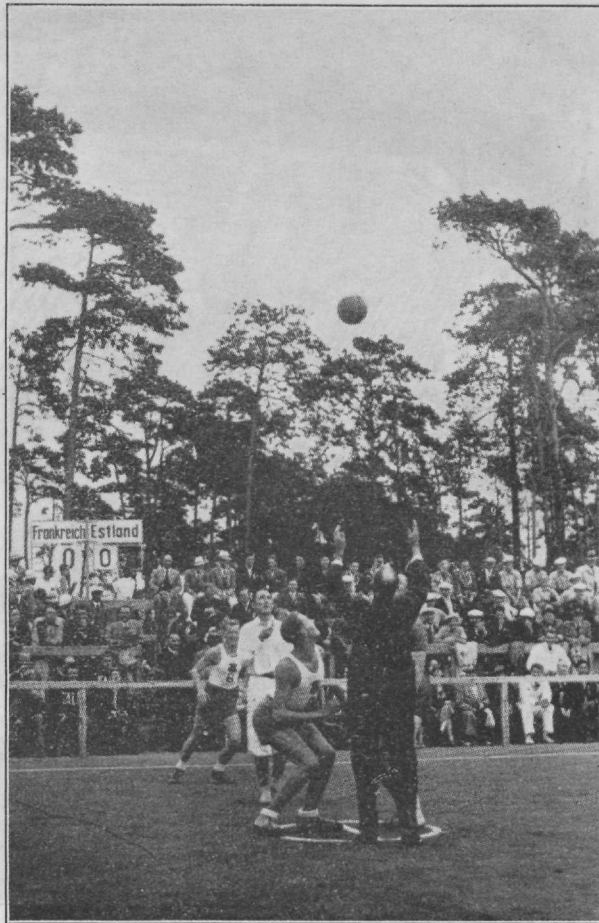
8. päeval: finaali ning vahemängud 3. ja 4. ning 5. ja 6. koha pärast.

Paberil on süsteem igati selge. Sihiks oli vältida, et ükski meeskond ei langeks välja kohe pärast esimest matschi, vaid et tal jääks võimalus vähemalt üks kord veel katsetada oma võimeid. Ühe kaotusega väljalangemine algab alles siis, kui on kvalifitseerunud 14 (mispärast mitte 16, see jäi arusaamatuks) parimat meeskonda. Seega 2 esimest ringi koos troostiringidega kujunesid ainult valikvõistlusteks.

Kuid lõppeks see süsteem selgitas ainult ühe parima, ja kui näiteks USA poleks olnud teistest klassi võrra paremaks, siis, võib-olla ühe juhuliku kaotuse tõttu, poleks kuldmedalile tulnud mitte tema, vaid paremuselt vahest teine või koguni kolmas meeskond. Seekord sai võitja, s. t. USA, kuldmedali täiesti teenitult. Kuid et ülejäänud kaks medalit läksid just õigesse kätte, seda ei saa ütelda. Näiteks Filippiinid, kes valikvõistlusel olid võitnud pärastist pronksmedali-meeskonda Mehhikot, sattus hiljem kokku USA-ga, kellele kaotades päris õiguse võistelda ainult viienda kohale. Tegelikult oli ta Mehhikost paremaks meeskonnaks ja oleks ise väärinud medalit. Hõbemedali võitnud Kanada oli omakorda mänguklassilt nõrgem kui Mehhiko, kuid Kanada ei sattunud kokku ei Mehhiko ega ka Filippiinidega.

Kõige õnnelikum loos on neljandaks tulnud Poolal. Esimesel ringil kaotas ta suurelt Itaaliale (28 : 44), kuid troostiringis jäi vabaks ning pääsis seetõttu otsekohe edasi 2. ringi, kus sai teise paraja kaotuse Jaapanilt (31 : 43). Kuid et 2. ringis kaotajatele oli ette nähtud troostiring, siis ta välja ei langenud, vaid sai matschi Lätiga, keda võitis (28 : 23). See oli ta ainuke kangelasvõit, kuid sellega pääsis ta 14 parima hulka, kui esimeseks vastaseks sai nõrga Brasiilia, kes samuti oli juba saanud kaks kaotust (Kanadalt 17:24 ja Tšhiililt 18 : 23), kuid Poola eeskujul oli edasi pääsnud (esimeses troostiringis loobumisevõit Ungarilt ja teises troostiringis võit Hiina üle 32 : 14). Poola lõi Brasiiliat 33 : 25 ja pääsis otsekohe poolfinaali, sest vahepealne vastane Peruu oli loobunud edasivõistlemisest. Poolfinaalis kaotas ta Kanadale suurelt (15 : 42) ja pronksmedali-matschis Mehhikole 12 : 26. Seega siis kahe võidu, aga nelja kaotusega tuli ta neljandaks, kuid Filippiinid, kes kaotas ainult ühe matschi, sellegi USA-le, sai pärast raskeid võitlusi ainult viiendaks. Ütelge, kus on siin õigus.

Eesti oleks Poola loosiõnnega end väga hästi võinud raiuda finaali, mis oleks tähendanud hõbemedalit, sest Eesti oli tublisti parem kui Poola. Nii kurioosne kui see ka ei ole, kuid Eesti korvpallimeeste ainsaks kurblooluseks oli vahest ainult see, et nad võitsid esimesel matschil Prantsuse. Kao-

Olümpia-korvpalliturniiri avamine. Korvpallimängu leiutaja dr. Naismith viskab palli üles Eesti-Prantsuse matschil.

V. Raudsepa foto.

tuse korral oleks tulnud kohata Hiinaga, kes oli ainult veidi tugevam Prantsusest ja kelle võitmise puhul oleks teises ringis võinud uuesti kaotada, kuid järgmises ringis nõrgema vastase saades oleks Eesti pääsnud ikka edasi.

Nüüd peaks pilt selge olema ka kõigile neile, kes on rutanud etteheidete tegemisega Eesti korvpallimeestele. Enne arvustamist tuleb eeskätt tungida asja sisusse. Kui Eesti aga sai pärast võitu Prantsuse üle kohe oma esimesteks vastasteks turniiri kaks kõige kõvemat meeskonda ja neile kaotas, see ei luba veel reie korvpalli alahinnata. Mõistagi tuleb teid leida meie korvpalli taseme veel kõrgemale tõstmiseks, kuid meie

korvpallimeeste olümpia-saavutustega võib olla rohkem rahul, kui näiteks Poola omadega. Mida meil taseme tõstmiseks tuleks teha, sellest vahest järgmises numbris.

Isiklikult jagan Berliinis esinenud korvpallirahvused paremuse järgi järgmistesse gruppidesse:

Ekstra-grupis on ainuüksi USA; A-grupis on võrdvõimelisteks, misjuures ühe või teise võit võib sõltuda ainult juhulikkusest ja õnnest: Filippiinid, Mehhiko, Kanada, Eesti, Jaapan ja Läti; B-grupis: Itaalia, Uruguai, Poola, Tšhiili ja Peruu; C-grupp: Brasiilia, Hiina, Prantsuse, Schveits ja Egiptus; D-grupp: Türgi, Tšehhoslovakkia, Belgia ja Saks.

Kolm suurt tegurit

Pikkus, kiirus ja suur korvitabavus, need olid kolm iseloomustavat omadust, mis kangemaid meeskondi eraldasid vähem kangetest. Iga meeskonna, võib ütelda koguni, enamiku meeskondade juures ei esinenud need

kolm tegurit alati koos, kuid parimatel meeskondadel oli üheks kindlaks teguriks suur korvitabavus, seoses emma-kumma, kas pikkuse või kiirusega. USA-l oli pikkus ja korvitabavus, Filippiinidel kiirus ja korvitaba-

vus, Mehhikol n.-ü. poolpikkust ja pool kiirust ning korvitabavus. Igal juhul oli aga üheks võitutoovaks teguriks korvitabavus.

Nimetatud kolm tegurit on meile ammust ajast tuntud korvpallivoorused ja seega mitte mingisugune uudis, kuid kui suurt osa võib mängida pikkus, sellest saime tõelise pildi alles nüüd. Pikkus on isegi tähtsam kui kiirus, mille tõttu võib piltlikult ütelda, et korvpallimäng on kasvanud pikkusse.

Pikkus oli see, mis jänkide meeskonna tegi olümpiatorniiri ainuvalitsejaks. Suurt korvitabavust ja head kombineerimist oli ka teistel headel meeskondadel, kuid pikkust, seda ei saa iga mängija kõigile püüdmistele vaatamata kunstlikult „arendada“. Näiteks filipiinlased olid head kombineerijad, head korviviskajad, neil oli ka suur kiirus, mille üle ei saa uhkustada USA meeskond, kuid jänkid löid oma pikkusega nende meeskonna siiski niivõrd suurde segadusse, et nad kaotasid USA-le suurema vahega kui Eesti. USA-Eesti oli 52:28, kuid USA-Filippiinid 56:23.

Kõigist Euroopa meeskondadest oli Eestil ainsana õnn ja õnnetus ühtlasi kohata USA-ga, et oma turjal tunda, kuidas mängivad maailma-meistrid. Oma ülejäänud matschid pidas USA oma lõuna- ja põhjapoolse naabriga, s. o. Mehhiko ja Kanadaga, ning USA-lt autonoomia saanud Filippiinidega. USA neljast matschist jäid toredamaks siiski need, mis ta pidas Eesti ja Filippiinidega, sest ülejäänud matschid rullusid vihma all või vihmast leotatud platsil, mis segasid tavalise mängu arendamist ja mis selektabki, miks Mehhiko ja Kanada kaotasid jänkide vastu niivõrd väikeste vahedega nagu seda on 10:25 ja 8:19.

Meie „vihaseima“ vaenlase Läti käsi ei käinud palju paremini kui meil. Ta küll võitis kuuendaks tulnud Uruguay 20:17, kuid sai siis vastaseks „hõbemedali“ Kanada, kellele kaotas siiski ainult halva taktika tõttu. Paar minutit enne matschi lõppu oli võidus Läti, kolme punktiga, hakkas siis aga mängu viivitama, kuid õnnetult; kanadlased vallutasid palli ja tegid järjest 7—8 korvi, nii et võitsid koguni 11 punktiga — 34:23. Pärast seda kaotasid lätlased oota-

matult Poolale (A. Jurcinsch ei olnud viskehoos) 23:28 ja lülitusid turniirist välja, ilma et oleksid pääsnud parima 14 hulka, missuguse au osaliseks sai vähemalt Eesti.

ole ma mõnes suhtes nõus ka Filipiinide vastu esitatud koosseisuga, kuid sellest tagatjärele rääkida ei too võitu.

Olümpia-korviküttideks Eestil olid:

Eeslaste korviataak matschil prantslastega. Diskel on Veiber. Pall läks sisse!

V. Raudsepa foto.

Eesti võitis Prantsuse turniiri avamatschil 34:29, kaotas siis USA-le tugevas mängus 28:59 ja Filippiinidele 22:39. Kahest kaotusest viimane oleks siiski jäänud tulemata, kui meie meestel oleks olnud veidigi parem korvitabavus. Isiklikult ei

juks 84:120. H. Veskila 39, R. Keres 14, A. Margiste 10, V. Kärk 8, E. Altosaar 7, A. Illi 3 ja E. Mahl 3. Vabaviskeid oli Eesti kolme matschi kohta kasutada 31, millest realiseeriti ainult 14. Korvide üldvahetõde meie kah-

Kuidas arenes korvpalliturniir

Valikvõistlused:

1. ring	1 troostiring	2. ring	2. troostiring
Eesti—Prantsuse 34:29	Brasiilia—Ungari 2:0	Filippiinid—Mehhiko 32:30	Poola—Läti 28:23
Tšiili—Türgi 30:16	Uruguay—Belgia 17:10	Jaapan—Poola 43:31	Brasiilia—Hiina 32:14
Schveits—Saksa 25:18	Hiina—Prantsuse 45:38	Uruguay—Egiptus 36:23	Mehhiko—Egiptus 32:10
USA—Hispaania 2:0	Saksa—Hispaania 2:0	Peruu—Hiina 29:21	Tschehhosl.—Saksa 20:9
Tschehhosl.—Ungari 2:0	Egiptus—Türgi 33:23	USA—Eesti 52:28	Eesti — vaba
Itaalia—Poola 44:28	Poola — vaba	Itaalia—Saksa 58:16	
Peruu—Egiptus 35:22		Schveits—Tschehhosl. 25:12	
Läti—Uruguay 20:17		Tšiili—Brasiilia 23:18	
Kanada—Brasiilia 24:17		Kanada—Läti 34:23	
Jaapan—Hiina 35:19			
Mehhiko—Belgia 32:9			
Filippiinid — vaba			

Märkus: 2:0-võidud tähendavad loobumisvõite.

Lõppvõistlused:

Filippiinid } USA	} USA 56:23	} USA 25:10	} USA 19:8
Eesti } Filippiinid 39:22			
Itaalia } Itaalia 27:19	} Mehiko 34:17		
Tšiili } Mehiko 28:22			
Jaapan } Kanada 27:9	} Kanada 43:21		
Mehhiko } Uruguay 28:19			
Kanada } Poola 33:25	} Kanada 42:15		
Schveits } Poola 2:0			
Uruguay } Peruu	3. koha pärast: Mehiko—Poo'a 26:12		
Tschehhosl. } Filippiinid	} Filippiinid 32:14		
Poola } Itaalia			
Brasiilia } Uruguai	} Filippiinid 33:23		

1. USA
2. Kanada
3. Mehiko
4. Poola
5. Filippiinid
6. Uruguai

Eestimaa Põllusaaduste Ümbertöötamise Osahing

„VIRU“

Tallinnas, Suur Kloostri 22/18

Te'egr. aadr.: Viruosa

Kõnetraat 437-84

VABRIKUD:

Rakveres
Kadrinas
Jõhvis

VALMISTAVAD:

kõrgeväärtuslikku
kartulitärklist
kartulisiirupit
glükoosi

Peaesindaja

A-S. Rumberg, Tuberg ja Ko.

Tallinnas

Ausus tõi kaotuse

Eesti jollisõitja E. Holst, kes võttis osa olümpiaregatiist Kiilis, alamal spordilehele korras jutustab E. Spordilehele regati üldistest korraldustest ja põhjustest, miks ta kaotajana 25 võistleja seas lõpptulemuselt platseerus 16. kohale.

Tallinnast asusime teele 20. juulil. Meid oli kolm — mina kui võistleja, esindajana G. Laanekõrb ja varumehe H. Tammik. Paatide väljaloomine toimus 29. juulil. Kõik jollid olid ehitatud ühes tehases täpse järelevalve all. Sõidukid ehitusviisilt olid sarnased ja suurepärased, seadeldised kõigiti moodsad ja täiuslikud. Paadi tüüp oli eriti olümpia jaoks loodud. Sakslased olid kaks aastat jollide ehitamisega katsetanud ja siis jääd kindlaks nüüdse tüübi juure.

Kokku oli võistlejaid üles antud 26, kuid Hispaania esindaja puudumisel oli tegelikke võistlejaid 25. Kuna laiemale hulkadele joll kui purjesõiduk vahest on tundmata, olgu üteldud mõned sõnad olümpiasõiduki iseloomustamiseks. Paat on 5 m pikk ja 1.60 m lai, tõstetava kiiluga, purjepind 10 m². Seni on meil jollisõitu suuremas ulatuses harrastatud ainult Haapsalus, kuid sealised jollid pole kohased rahvusvahelisteks võistlusteks. Haapsaluski jollisõitu on harrastanud ainult noorsugu või ka üksikud vanemad inimesed, kuid seda rohkem ajaviiteks. Tallinnas varemalt leidusid vaid mõned üksikud jollid. Joll õieti pole määratud lahtise mere, vaid järvede, jõgede ja kinniste lahtede jaoks, nagu seda on näiteks Haapsalu laht. Sõiduk ise on väga tundeline, sellepärast on jolliga märksa raskem kiiruse mõttes saavutada kõike võimalikku. Suur jaht on märksa raskem ja jahiga pole võimalik taotleda kõiki neid peensusi nagu jollisõidu juures. On tõsiasi, et hea jollisõitja on ühtlasi ka hea jahisõitja, kuid kaugelgi ei saa seda ütelda vastupidiselt.

Isiklikult praktiseerisin jollisõitu enne maailmasõda. Siis järgnes pikem vaheaeg. Ettevalmistusena olümpia-regatidele ehitasid Tallinna jahtklubid moodunud aastal kuus jolli ning algas pidev treening. Tänavu tegime tervelt 66 võidusõitu, kus ma parema taktika ja tehnika tõttu ülekaalukalt tulin esimeseks. Ka oli mul soodustusi suurema kehakaalu tõttu, sest jolli kui äärmiselt kerge paadi juures tähendab ka sõitja kehakaal väga palju.

Olümpiajollid olid ristitud saksa linnade järgi. Mulle loos tõi jolli nr. 304 — „Brandenburg“. Ei saa ütelda, et minu joll kuidagi halvem oli teistest, kuigi teati kinnitada, et

mõned jollid pärituult sõitvat paremini.

Nüüd algas kohe treening ja purjede sissesõitmine. See kaugelgi polnud nii kerge nagu vahest kujutlete. Trimmimine — purjede sissesõitmine, milleks keskmiselt kulub 30 tundi, läks meil hästi. Neljal trimmregatil, millest viimasel võistles varumees Tammik, meie „Brandenburg“ tuli silmapaistvalt heale kohale. Selle tõttu kõik asjatundjad Kielis hindasid mind kõrgelt. Ennustati, et ma tulen vähemalt esimese kuue hulka, kui koguni mitte esimeseks. Seda ma ise aga pidasin võimatuks, sest oli kohe näha, et hollandlane Kagcheland, kes päris kuldmedali, oli haruldaselt heas vormis. Tegelikult sai ta esikoha ka täiesti õigustatult. Temale võimetelt järgmisse klassi kuulus 6—8 üsnagi võrdset meest, kuna teised olid märksa nõrgemad, mõned hoopis nõrgad.

Organisatsioon, nagu sakslastel ikka, oli suurepärane. Startimisel kasutati tehnikat viimaseid saavutusi, mereväe poolt oli ehitatud eriline moodsate seadeldistega stardilaev.

Ka sõidurada oli päris huvitav, ainult polnud päris õige, et lühikese „krüssiotsa“ järele tuli kohe sõita allatuult. Siin teised võistlejad katsid häid sõitjaid ja selle tõttu suuremate võimetega mehed sageli jäid maha. Ilmastik oli aga ääretult ebasoodus. Esimesel neljal võistluspäeval sadas vihma ja tuul kogu aja oli äärmiselt ebakindel. Sõidupiirkond moodustas ringi, mille läbimõõt ainult üks miil, kuid ka nii väikesel sõidumaal oli tuul igas kohas isesugune. Päris kahju, et sõidu algust hommikul edasi ei lükatud kella 2 peale, sest hommikul paiguti üldse polnud tuult, kuna pärastlõunal tuul oli juba üsna kindel.

Esimene start oli 4. augustil. Tuli sõita 6,2 miili kuues suunas, ristelda ja sooritada kõiki võimalikke ülesandeid ja kombinatsioone. Esimesel võistluspäeval sattusin raske tuule juures teistest sunnituna ühele boile, mis mulle tõi väga palju kaotuspunkte. Kord jällegi oli mul väga hea start, kuid siis keegi võistleja sõitis mulle risti ette. Kuna ta seda ei teinud just meelega, jätame ta nime siin mainimata. Langesin 23.

Üks troonilt tõugatud kuulsus, kes aga varsti võib rehabiliteeruda — odaviske maailmarekordimees Matti JÄRVINEN. Poisid „usutlevad“ teda. „Ma ei tunne mingisugust kartust 70 m ees“, lausub üks poiss, „juba nüüd viskan 30 m.“

Viis medalimeest keskliidu esimehe, riigisekretär K. Terrase juures enne minekut vastuvõtule riigivanema juure, kus neile anti õnnilised kuldurid.

kohale, kuid siiski õnnestus mul suure pingutuse juures äpardusest hoolimata palju teisi võistlejaid selja taha jätta ning 7. kohale jõuda. Sellest juba nähtub, mil määral jollisõit on õnneasi, et siin alati pole kiirus kõike määrav. Siis tuli kord jällegi niisugune ebaõnnestumine, et 3. kohalt mind suruti 15-le. Brasiilane, kes aga oli sootuks nõrk võistleja, kord õnne tõttu jõudis teistest koguni 200 m ette!

Veel takistas sõitu ja võistlemist asjaolu, et paljud ei tahtnud kinni pidada rahvusvahelistest määrustest. Hasart ja võistlusind oli nii suur, et sageli ei küsitud millestki. Selle tõttu võistluste standard käis alla ja need, kes tahtsid võistelda ausalt, pidid pahatihti leppima momendi kaotusega. Oli ka proteste selliste nähete puhul. Mina isiklikult küll protestidega ei esinenud. Etteheite-na võistluste komisjonile pean küll märkima, et paljudel kordadel, kus kaasvõistlejad peale sõitsid või teed ei annud, sellised määruste rikkumi-

sed komisjoni poolt jäid fikseerimata. Ise püüdsin võistlustel kõigiti käia rahvusvaheliste määruste järgi, kuid selline ausus tuli mulle ainult kahjuks. Hilisemal sõitudel muidugi oli juba hilja ümber kohaneda. Pöördemärkide, juures oma tehnikaga ja taktikaga siiski võitsin teisi ja suutsin ees püsida.

Lõpptagajärjelt jäin 16. kohale. Liialdamata pean aga kinnitama, et see tulemus kaugeltki ei vasta meie purjespordi üldisele tasemele ega ka minu isiklikele kogemustele ja oskustele. Esimeseks tulnud hollandlane siiski oli tugevam kui õnn ja olud ning sellepärast ta ka võitis. Et minuga polnud nii nagu hollandlasega — sellepärast mina ka kaotasin. Teisele kohale tuli Saksa, kolmandale Inglise. Miinuseks oli ka see, et meie pole harjunud selliste võidusõitudega, kus korraga stardib 25 jolli. Olime seni ju korraga ainult 6 jolliga sõitnud! Juba esimese stardi juures, kus püüdsin võistelda tehnikaga ja taktikaga, nägin, et sellest midagi

välja ei tule teiste võistlejate tõttu. Hiljem muidugi oli ka minul vabades hoolimatu olla, kuid siis polnud enam võimalik eelmisi kaotusi tasa teha, kuigi osalisel tagajärjel sellise taktika juures ei jäänud tulemata.

On päris kahju, et olümpia-regatil sain lüüa, sest minu tulemus ei vasta kaugeltki eesti purjespordi tasemele. Sellest hoolimata välismaalaste silmis hinnang meie purjespordile ja minule pole langenud. Kodumaal kahjuks aga on seda asja võetud teisiti, mil puhul üldise nähtena pean märkima, et meie määravais ringkondades meie sportlaste hindamine ja nende võimete arvestamine on vägagi kõikum.

On päris loomulik, et seda kaotust pole võimalik nii pea tasa teha. Sest pole ju loota, et mõni meie purjessõitja saadetakse nelja aasta pärast Tokio olümpiale. Oleksin ma Kielis võistelnud ainult oma isiku eest, oleksin ma tulemustega rahul, aga kuna mul tuli kaitsta ka Eesti värve, on nüüd kibetustunne paratamatu.

Võimlemine või turnimine?

Olümpia võimlemisvõistlused toimusid Dietrich Eckard Freilichtbühnel, kus neid külastas rahvast tulvil viimase kohani. Riistvõimlemises meestele oli osavõtjaid rahvusi kokku 14. Võistluskava, mis oli kahe teistkümmene-võistlus, jagunes võistlustele viiel riistal — põikihobune, rööbaspuu, kang, rõngad ja põikihobune, igal millel tuli sooritada üks sund- ja üks vabalt valitav harjutus. Kokku 10 harjutust riistadel ja kaks vabavõimlemises. Hindamine toimus 10-punktilises süsteemis, kusjuures hindamise viisilt jagunesid võistlused veel kolme ossa, s. o. a) meeskondadevaheline võistlus, b) üksikvõistlus (s. o. igal eri riistal ja vabavõimlemises) ja c) kaheteistkümmene-võistlus. Nagu sellest selgub, oli mängus kokku 24 medalit.

Parimateks olid Saksa, Tšehhi ja Soome meeskonnad, kelle vahel arenes vägagi tasavägine heitlus. Üldse peab aga märkima, et vist ühelgi alal ei saa paremuse määramine olla nii subjektiivne, kui just võim-

lemises. Näiteks osale kohtunikele näis meeldivat Saksa eht preisilik „Ruck und Zuck“-võimlemine, kuna teistele jällegi soomlasile omane enam sulavam ja voolavam liikumine. Et siin just need pisinüansid olid selle tasavägise ja vägagi ühevõrdsete meeskondade võimete otsustajaks, selgub juba punktide vahekor-
rast.

Võistlused, mis toimusid kahel riistal ja meeskondade kaupa vaheldumisi, olid iseenesest igavavõitu, ja seda peamiselt just sundharjutuste osas. Sooritati ju ikka üht ja sama ja pealegi nii väikeste erinevustega. Isegi kohtunikel oli hindamistöö küllalt kõvaks probleemiks. Võistluste juba huvitavam osa kujundas aga võistlus vaba valiku harjutusis, kus üksikmehe võimed ja leidlikkus juba märksa enam maksvusele pääsivad.

Vabaharjutustel torкас silma, et mehed omavad üliarenenud öla-, vöö- ja kätelihased, kuid nõrgad jalad. Peagu eranditult ilmnas kõigi võist-
lejate juures riistharjutuste ühe-

külgse eelistamise tulemusena liigutuste lühiulatus, samuti ka puudulik sulavus ja pehmus. Kuid see on juba ühekülgse riistvõimlemise paratamatuid tulemusi.

Kuna korraga võimles ainult kaks meest, siis oli see aega nõudev toiming.

Huvitav on märkida sakslaste püüet liigutuste sulavuse ja voolavuse poole, mis leidis vastukaja ka ajakirjanduse hinnangus. Seal märgiti, et schweitslane Miez olevat kannud ette oma vabaharjutust kui luuletust. Selles olnud rütm ja ilu. Lõppeks märgiti, et see olnud lihtsast võimeldud muusika.

Sakslased ja schweitslased tulid esikohtadele. Soomel oli õnne, et ta tschehhide ebaõnnestunud esinemise tõttu põikihobusel pääsis neljandalt kohalt kolmandale, s. o. pronksmedalile. Kuid ka soomlastel oli äpardus. Meie võimlejaile tuntud Savolainen teie põikihobusel voltizeerimises kaks viga ja saavutas seega soomlasist madalaima punktide arvu. Kuid selle tasakaalustas hiljem tschehhide veel suurem äpardumine põikihobusel.

Vääris tähelepanu, et sakslased suutsid vaatamata tugevale konkurentsile, ka rõngastel, säilitada edupunkte. Kuid parimateks rõngastel osutsid tschehhid, kes andsid Hudeci näol kuldmedali võitja.

Kõige rohkem sulavust võis näha võimlemisel rööbaspuudel. See on ka kõigiti arusaadav, sest üks ole ju rööbaspuu ja kang selle süsteemi suurriistad.

Kõige stiilsem, kuid ka kõige voolavam harjutuse täitmiselt oli sakslane Frey, kes tuli sellel riistal võitjaks.

N.-ü. finaalsiks kujunes võimlemine kangil. Siin võis siis näha niisugust akrobaatika mängu, nagu seda varem ei saadud näha ühelgi riistal. Nii siis, kui juba olümpiate olümpia, miks siis mitte ka turnimises! See vast oli aga turnimine. Küsimata, mis kasu on sellest turnijale endale või sellele rahvale, kes suudab välja panna mõne üksiku niisuguse akrobaadi, jälgis võistlust 20.000 pealtvaatajat hinge pidades.

Juba sundharjutuste järele selgus, et otse virtuoslikeks kangil-võimlejaiks osutsid soomlased.

Kahtlemata kõige paremaks meheks oli ka siin Matti Uosikkriinen, kuid et tema sundharjutust hinnati madalamalt kui Saarvala oma, siis võitis kuldmedali Saarvala, kes saavutas 19,433 punkti.

Kokkuvõttes peab märkima, et kõike seda, mida pakkusid olümpia riist-

Vasaraßeite suurüllatus — sakslane Karl HEIN, kes tuli sel alal kuldmedalile.

võimlemisvõistlused, ei saa enam kuidagi nimetada võimlemiseks, mille ülesanded on hoopis teissugusemad. Ja vägagi küsitav on, kas seda võidurnimist üldse saab enam hinnata kehakasvatustliku tegurina. Asjata oleks ka selles lühikeses võistluste kirjelduses lähemalt vaadelda neid

kasvatustlikke väärtusi, mida mööda sammub see võistlusvõimlemine, seda enam, et selle küsimuse juure on võimalik tagasi tulla juba järgmises E. Spordilehe numbris.

Üht võib siiski ütelda, et võimlemine ei ole tõepoolest sobiv termin kõigele sellele, mis toimus Dietrich-

Eckart-Bühne'l, küll oleks aga terminoloogia seisukohalt otstarbekohasem nimetada seda olümpia võidurnimiseks.

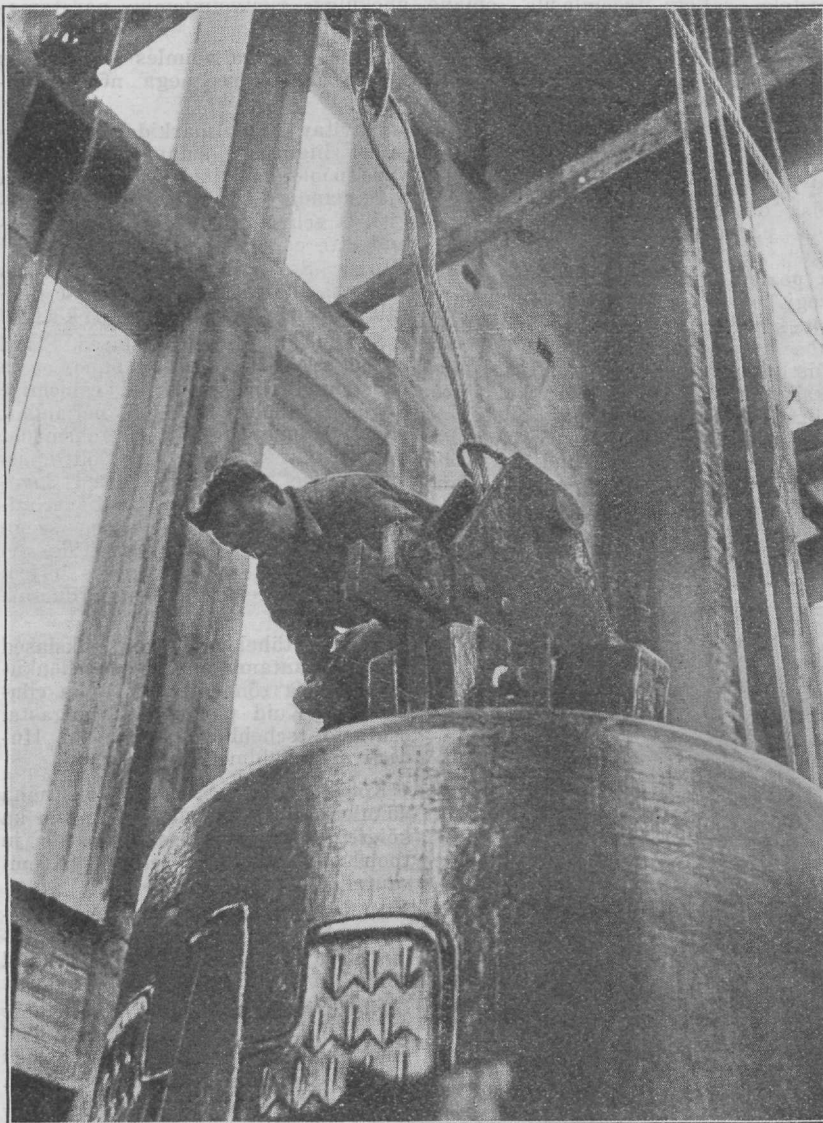
Kõige kujukamalt ilmnis selle süsteemi kehakasvatustlik mõttelagedus naiste-võimlemisvõistlustel, millest teatavasti võttis osa ainult kaheksa riiki (Saksa, Inglise, Tšehhi, Ungari, Jugoslaavia, USA, Poola ja Itaalia).

Kuna naiste-võistluste kavatsus hinnanati ainult rühma üldsaavutust ja üksikaladel medaleid ei jagatud, siis võttis võistlus ise ka teissugusema ilme.

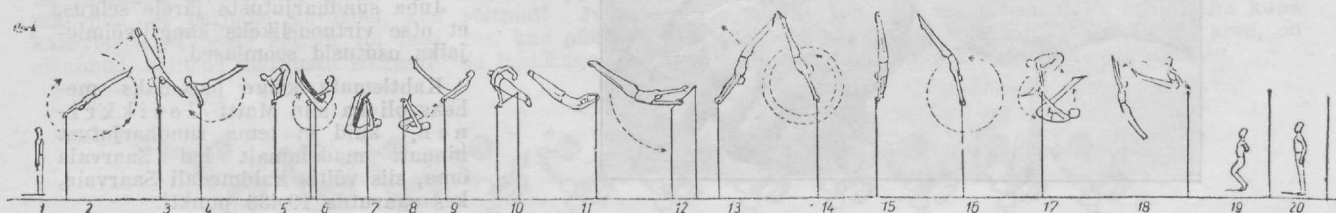
Nagu meeste-võimlemiseski, nii ka siin tuli võistlejail sooritada igal alal kaks harjutust, s. o. üks sund- ja teine vabavalikharjutus. Nagu juba eelpool märgitud, oli riistu ainult kolm, kuna neljanda võistlusala oli ette nähtud n-n. vabavõimlemine, kus rühm pidi esinema tervikuna. Ka siin oli ette nähtud kahekordne esinemine, kusjuures esimene kord rühm esines ilma abinõudeta, kuna teiskordseks esinemiseks olid ette nähtud n-n. Handgeräte.

Et naised millegagi meestest maha ei jäänud, seda tõendasid kõige ilmekamalt niisugused „numbrid“, nagu hooga edaspidi sõlm üle põikihobuse, sirgete kätega ülelöökk jne. Kõnelemata tavalistest põrandvõimlemise ülelöökidest, hundiratastest, kätel seismisest jne., võis veel näha kõrgelt põikpuult tagaspidi sõlme — maha, ja muidki niisuguseid „numbreid“, millega vaid vähesed mehed võivad uhkustada. Laskumata üksikasjalisse võistluskäigu kirjeldusse, olgu mainitud ainult niipalju, et kõik need „naised“ esinesid kui tublid mehed ja kui vabavõimlemisega taheti mõjuda kuidagi naiselikult, siis oli see ainult ironia. Ja et klaverimäng ja igasugused abiriistad, nagu tennisereketid, vibud, pallid, vöö vahelt äkki väljatõmmatavad rätikud j. m., ei suutnud tõepoolest ka enam, kui ainult alla kriipsutada paljast tahet olla naine ja mitte enam, siis jäi veel vaid üle üks, ja see oli palju kannatada saanud naise organism. Ja seda ei suutnud varjata võistlejad isegi!

Ernst Idla.

Kui olümpiakella alles monteeriti kellatorni. Nüüd on ta oma belisemise juba lõpetanud: Berliini olümpiamängud on vajunud ajalukku.

Ja nüüd: meie medalite olad!

Maailma suurim poksiturniir

Kuidas iga rahvus esines

32 rahvuse 242 poksijat sooritas Deutschlandhalles 6 päeva jooksul ümmarguselt 250 matschi! Kõik need numbrid on uuteks olümpiarekordideks ning ühtlasi tõenduseks selle kohta, kui vägev pidi olema Berliini poksiturniir ja kui raske seal pidi olema tulla võitjaks. Eesti saatis Berliini need kaks poksijat, kes muudu nii ümmarguse osavõtjate arvu muutsid 242-ks, kuid teistest küljest aitasid matschide arvu teha ümmarguseks kaheks ja pooleks saajaks.

Meie kaks, s. t. N. Stepulov ja E. Seeberg, saadeti rohkem olümpia-ohvritalledeks, sest puudus ju aim, kuivõrd rahvusvaheliselt kõrgel tasemel on või ei ole meie poks. Meie poksi rahvusvahelise läbikäimise raadius oli olnud ju nii väike, et ettekujutus tegelikust rahvusvahelisest klassist oli kui midagi kättesaamatut. Sellepärast ei juletudki saata rohkem poksijaid, vaid valiti ainult need kaks, kellel teati olevat hea kaitse, et mehed kindlamatest kindlamatena näivates kaotustes liig rängasti ei kannataks. Nii vähemalt seletas üks kaasasõitnud esindajaid.

Nüüd on silmad avatud. See on vast kõige hinnatavam kogemus, mis saadi Barliini olümpialt. Oleks võidud siiski saata rohkem poksijaid, — on praegu

läbilõõnud loogiline järeldus. Berliiniks küll hiljaks jäänud, kuid mitte Tokios...

Peab ütlema, et kogu maailmas on poksitase viimase nelja aastaga, mis meid lahutab Los Angelesi mängudest, tugevasti edasi läinud. Eeskätt selle näol, et rida rahvusi on teistele järele jõudnud. Seda tõendas Berliini olümpiaturniir, milles medalid jagunesid suurema arvu rahvuste vahel kui kunagi varem. Kui medalid ümber arvutada punktideks, siis viimased jagunesid järgmiselt: Saksa 11, Argentiina 7, Prantsuse 6, Itaalia 5, Soome, Ungari ja USA à 3, Eesti ja Lõuna-Aafrika à 2 ning Daani, Rootsi ja Mehhiko à 1 punkt. Kõigile torkab silma vast kõige pealt see, et Inglise puudub medalisaajate hulgas! Teiseks: Ameerikal on ainult üks medal, seegi mitte kuld, vaid hõbe. Ometigi on Inglise ja USA kõigilt varemalt olümpialt viinud koju kõige rohkem poksi-kuldmedaleid.

Kuid siiski nii palju ei tule imestada Inglismaa, kui just USA üle, sest Inglise „lõikas“ kuldmedaleid peamiselt 1908. a. Londonis, kus ta võitis kõik tolle-aegsed viis kaalu. Amsterdamist 1928. a. alates pole ta enam kuldmedaleid saanud. USA kohta peab ütlema, et ta Berliinis väaris siiski vähemalt ühe kuldmedali. See oleks pidanud antama kukk-kaalasele J. Wilsonile.

Nädal Pildis

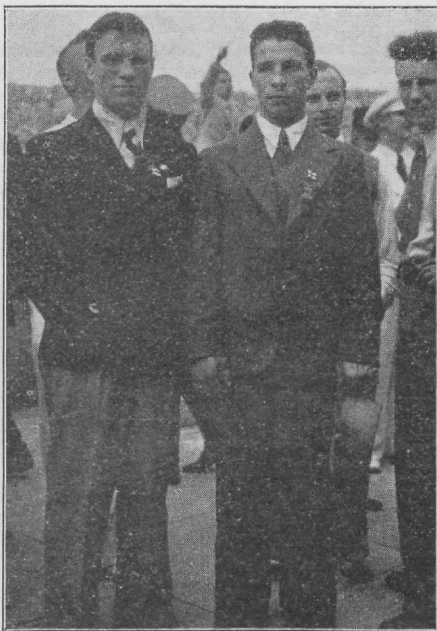
ilmub Tallinnas kord nädalas — igal neljapäeval. Ajakiri toob palju pilte nädala tähtsamatest sündmustest kodumaal ja kogu maailmas. **Spordi peale pannakse eriti suurt rõhku.** Tutvustab lugejat kodumaa kaunimate ja ajalooliselt tähtsate kohtadega. Avaldab valitud kirjanduslikke teoseid parimate kirjanike sulest. Lühijutte ja artikleid kõigilt kultuur-aladelt.

Nädal Pildis trükitakse vasesügavtrükis, mistõttu iga pilt on selge ja kunstipärane.

Nädal Pildis maksab tellides 12 krooni aastas, 6 kr. $\frac{1}{2}$ aastas ja 3 kr. $\frac{1}{4}$ aastas.

Üksik number
25 senti.

Tellimise aadress: Nädal Pildis Tallinn, S. Tartu mnt. 49. Peale selle võtavad tellimisi vastu kõik vabariigi postiasutused ja esindajad kohtadel.

Kolm korda Stepulovi: vasakul koos Soome kuldmedalimehe Sten Suvio, keskel ühe Peruu poksija ja paremal ungarlase Harangiga.

P. Matsvi fotod.

nile, kes jäeti hõbemedalile. Ta tabas rohkem ja oli ka üldiselt parem, kuid võit anti itaallasele G. Mat-tale. Nähtavasti satisfikatsiooniks Itaaliale, kelle nina alt mitte just kuigi teenitult kärbeskaalu finaalis anti kuldmedal sakslasele W. Kaiserile. Muuseas: J. Wilsoni on nimetatud kukk-kaalu hiigla-seka. Kujutage endile 52-kilolist piitsakerelist neegrit, kes on 180 sm pikk! Tõesti kukk-kaalu kohta kasvult hiiglane. Kuid: tugev rusikas oli sellel mustal. Seda sai tunda ka itaallane, kui ta juba korra kõikus.

Veel enne turniiri olid favoriitideks Argentiina, Lõuna-Aafrika, USA ja Inglise. Kuid varsti hakkas nende esindajaid üksteise järele välja kukkuma, kuni finaalideni pääsis ainult kaks argentiinlast, üks jänki, üks lõuna-aafriklane ja ühtki inglasi, kes kokku töid ainult ühe kuldmedali.

Täiesti ootamatult kerkis kahele kuldmedalile Prantsuse, kes kõigi olümpiamängude kohta varem ainult üks kord — Antwerpenis 1920. a. — saavutas oma ainsa „eelkäija“—kuldmedali. Keskaalu võitjat J. Despeaux'd võib pidada, nagu ma juba mujal olen kirjutanud, kogu turniiri parimaks ja otstarbekamaks tehnikapoksijaks. Prantsuse teine kuldmedalimees R. Michelot on meie B. Salongi tüüpi poksija. See pole mitte laituseks prantslasele, vaid kiituseks B. Salongile.

Berlini olümpia parim poksirahvus — sakslased — (punktide kogusumma järgi) olid lõppringidesse pääsnutest n.-ü. kõige mustemad poksijad. Seda ei salga ka sakslased ise, vaid nad toonitavad, et rasketel rahvusvahelistel turniiridel löövad läbi just seda sorti „draufgängerid“, mitte tehnikamehed. Rohkesti huupi ja rinnaga pealetormamist, ohtliku muutuva lähivõistluse puhus vastase käte klammerdamist oma kätega või kaenla alla. Näiteks raskekaalu võitja H. Runge oli tõeline õnneseen finaali-võidus argentiinlase G. Lovelli üle (viimane on Los Angelesi raskekaalu võitja C. Lovelli vend). Ta sai argentiinlaselt ühe säärase löögi, mis tegi ta peaaegu groggyks. Veel üks löök ja Runge oleks olnud põrandal „inumas“. Segasena, aetuna üksnes alateadvus-

likust tahtest ikkagi peale tormata, jättis ta pärast saadud lööki argentiinlasele uuesti lähenedes näo täiesti kaitsetuks. Lõpp näis olevat ainult sekundi küsimus, kuid vahele astus inglasele ringikohtunik. Mitte ei sakslast kaitsta, vaid et teha talle märkus vastase kätest klammerdamise pärast. Jõuga pidi kohtunik sakslast pärast märkust sundima samm tagasi astuma. Kuni kohtunik teda ikka tagasi trügis, tuli ta teadvu-sele ja oli päästetud mitte vähemast kui knockist. Pärast õnnestus sakslasel üks upper Lovelli löua pih'a, mis viis vastase korra knock-down ja ... sakslane oli võitnud.

Rahvusvaheline poks on võtmas uusi „noote“. Keevavereliste lõunamaalaste asemele on tippu trügi-mas külmaverelised põhjamaalased. Seda rääkisid juba paar aastat tagasi vennad Matsvid-Maatsod, kuid siis ei teatud sellele tähelepanu osutada. Nüüd on käes uued faktid. Otse külmaveresuse ja sellega seoses oleva taiplikkuse eeskujuna on üle-lahe kullamees Sten Suvio. Isegi meie Stepulov on tormakam. Suvio ei kaotanud rahu ka kriitilisematel momentidel ja see, plus ta tugev löök, tõi ta võitjaks veerandsaja rahvuse esindajate üle. Bravo Suvio!

Ungari kurss on poksi-börsil langenud. Budapestist peetud euroopavõistlustel ja maavõistlustel on madjarid alati endaga hästi välja tulnud, kuid, nagu seda märgivad Saksa lehed, on neil välismaa ringides olnud täieline reaktsioon. Enekase taolist meest neil enam ei ole. Tallinnas nähtud I. Mändi (meil kirjutati Mändi) on praegu nende parim. I. Harangi ei väeri Mandit. Kuid et viimane siiski suutis saada võidu Stepulovi üle, siis see oli mitmesuguste soodsate asja-olude kokkujooks. Ungarlastega poksis heal jalal olevad sakslased tahtsid meeeldi näha, et Ungarile langeks ka üks kuldmedal. Ja kui siis belglasest ringikoh-tuniku ja osaliselt ka Stepulovi haiglase poidla abil sel- leni saadi, siis kirjutasid Saksa lehed rahuldatult, et Ungari tõestas oma kuulsust poksirahvusena kuld-medali võitmisega.

Skandinaavia riigid, s. o. Rootsi, Norra ja Daani, said kokku samapalju punkte kui kokku Soome ja Eesti, s. t. viis. Nähtud skandinaavlastest oli parimaks me-

heks E. A g r e n. Norralased kohtasid rohkesti inglasega, keda nad võitsid maavõistlusel. „Maavõistluse“ taolist korrati ka Berliinis.

Paar sõna ka Poolast. Keskaallane H. C h m i e l i v s k i oli tore pois. Lööb tugevasti ja hästi, kuid . . . esialgu laseb ka endale sisse lüüa hästi. Mõningal määral koopia A. Raadikust, kuid pikemate kätega. Eesti-Poola poksi-maavõistlust näha oleks vägagi huvitav. Vast saadakse uuel hooajal nii kaugele?

Nikolai Stepulov on talent. Kuid nagu see tavaline iga talendiga, siis ka Stepulovi talendi mõistmiseks pole igal ühesugust mõistmist. Räägin seda seepärast, et läbi lugenud peagu kõik, mis Saksa lehtedes kirjutatud Stepulovi kohta, olen leidnud kaks nagu üksteisele vaenulikkude leeri. Kaks kolmandikku kiidab teda kui väljapaistvate võimetega meest Estlandist, alla kriipsutades mehe suurt tehnilist oskust. Üks kuuendik ei kiida ega laida ja viimane kuuendik leiab, et . . . Stepulov olevat primitiivse (!) poksioskusega, kuid löövat läbi ainult oma suure (!) füüsilise jõuga.

Mis te lausute? Kes neist kirjutajaist ei tunne poksi ?

On arvata vist lihtsalt nii, et mõnele Saksa lehemehel tuli täielise ootamatusena, et Eestist, kelle poksitasekest nad vaevalt midagi kuulnud, võib tulla pretendent kuldmedalile. Ja kui sellest poksirahvast pole varem midagi kuulnud, kuidas seal siis võib olla tehnilise oskusega mehi? — nii vist käis mõttekäik ja sellest ka see märkus: primitiivne ja toores jõud.

Kõige kõrvale olgu toodud väljalõige „Völkischer Beobachterist“, mis käib Stepulov-Harang tiitlimatschi kohta:

„Harangi-Ungari astus kergekaalu-heitluses Ste-

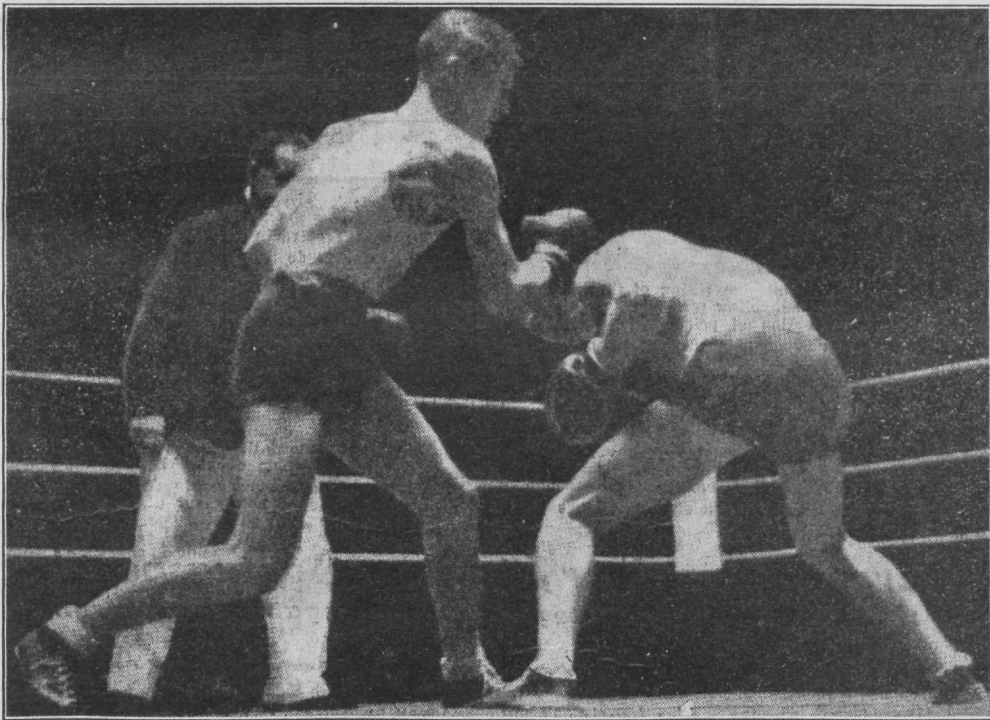
pulov-Eesti vastu kogu oma madjarliku temperamendiga. Vaatamata eelmises matschis saadud silmavigastusele surus ta järjest Stepulovile peale ja esitas rohkem võitlust, kuigi ka eestlane töötas täpselt ja kontsentreeritult. Stepulov ei suutnud korrata oma eelvõistluste head vormi, kuigi ta kolmanda roundi lõpuataakidel pani ungarlase lötvuma. Võit kuulutati ungarlasele, kes selle vastu võttis rõõmutantsuga ringi pörandal, ja siis särava näoga pea kumardas loorberipärjale.“

Säärane see matsch oligi. Puudutamata on jäetud üksnes ringikohtunik, kuid viimase teguviisi laitmise üle on väljalõige Saksa lehtedest ilmunud „Rahvalehes“.

N. Stepulov ise on lausunud, et tal oli küllalt halbu kogemusi belglasest kohtunikuga, ja kui see finaali esimeses roundis ruttas jälle märkusi tegema, nagu oleks Stepulov peaga löönud, siis kadunud meie kangel mehel võistlusejulgus: „Mõtlesin sellele, et kui ta mu diskvalifitseerib, siis jään üldse ilma medalita. Kui aga kaotan, siis päästan vähemalt hõbemedali.“

Igal juhul oli N. Stepulovi hõbemedal nagu väik enne Berliini tume olnud poksitaevast. Mees tegi teene kogu meie poksispordile.

Teine eestlane E. Seeberg võitis oma esimesel matschil rumeenlase N. Berecheti napilt, kuid selgelt. Ameeriklasele Th. Karale kaotas ta, ka napilt, kuid ka selgelt. Seega 1:1. E. Seebergist loodetakse head poksitreenerit, mikspärast Berliini-kogemused ja sealsel turniiril nähtu võivad talle tulevasel ametil olla suureks toeks järeltuleva poksigeneratsiooni õpetamisel.

N. Stepulov matschil rootslase E. Agreniga.

*Uahvaid olümpia sangareid
tervitavad:*

A.-s. „Estakland“

Peakontor Tallinnas

V. Sadama 11

Tel. 427-65

Restoran-öölokaal

„Du Nord“

Tallinn

Rataskaevu 3

Tel. 433-45

Dašvaid olümpia sangareid tervitavad:

K. DULDER

„JÄRVE“

PÄRNU 184

TEL. 462-12

Õuna 18.

K. A. RÜTMAN

PÄRNU 9

TEL. 466-71

U. Hollandi 5.

Tel. 306-01

Vahvaid olümpia sangareid tervitavad:

A/S.
TORMOLEN JA KO

Tallinn, Raekoja pl. 17

TEL. 40212

PARNU 184

A/S.
OSKAR KILGAS

Tallinnas

TEL. 400-71

PARNU 0

Vahvaid olümpia sangareid tervitavad:

Eõitus-aktsiaselts
Tisleritööstus
Elmar Sulbi

Tallinn

Pärnu 6
Õuna 18.T

Tel. 473-30
Tel. 475-28.

Jalanõudeitööstus
Transportkontor
V. Levinovitsch

Tallinn

Narva 19
U. Hollandi 5.

Tel. 315-53
Tel. 306-91.

Uaõvaid olümpia sangareid tervitavad:

Eesti kummitööstuse o/ü

„PÕHJALA“

Tallinnas

Pikk 33

Tel. 443-12

O/ü. «MOOTOR»

TALLINNAS

V. SADAMA 1

TEL. 450-52

Vahvaid olümpia sangareid tervitavad:

Ehitus-aktsiaselts

„Cyklop“

Rakennusosakeyhtio

Pärnu 6

Tel. 473-36

Jalanõudefööstus

„Avas“

om. A. Vassila

Tallinn

Narva 19

Tel. 315-53

Uuhvaid olümpia sangareid tervitavad:

Hotell-restoran

„Bristol“

Tallinnas, Rafaskaevu 7

Hotell-restoran

„Kuld Lõvi“

Tallinnas, Harju tn. 40

*A/S
J. Brandmanne*

Tallinnas

Uaõvaid olümpia sangareid tervitavad:

K/m.

Jüri Kodres

Tallinnas

Harju 21. Viru 3

F-ma L. Urm

Tallinnas

Ciivalaia 70. Tel. 458-87

A/S.

„Kaubamaja Estika“

Tallinnas

S. Karja 20. Tel. 447-67

Ulevaade olümpiate olümpia avamisele. Kõik osavõtvad rahvused on asetunud väljale. Kõnepuldil on dr. Lewald, kes palub Adolf Paremait käit tribüün

Nii jagunesid olümp

Kergejõustik

100 m

1. Jesse Owens, USA
2. R. Metcalfe, USA
3. M. Osendarp, Hollandi

200 m

1. Jesse Owens, USA
2. M. Robinson, USA
3. M. Osendarp, Hollandi

400 m

1. Archie Williams, USA
2. A. Brown, Inglise
3. J. Luvalle, USA

800 m

1. J. Woodruff, USA
2. M. Lanzi, Itaalia
3. Ph. Edwards, Kanada

1500 m

1. Jack Lovelock, U.-Meremaa
2. G. Cunningham, USA
3. L. Beccali, Itaalia

5000 m

1. Gunnar Höckert, Soome
2. L. Lehtinen, Soome
3. Jonsson, Rootsi

10.000

1. I. Salminen, Soome
2. A. Askola, Soome
3. V. Iso-Hollo, Soome

Maraton

1. Kitei Son, Jaapan
2. E. Harper, Inglise
3. Sh. Nan, Jaapan

3000 m takistusjooks

1. Volmari Iso-Hollo, Soome
2. K. Tuominen, Soome
3. A. Dompert, Saksa

50 km käimine

1. H. Whitlock, Inglise
2. A. Schwab, Šveits
3. A. Bubenko, Läti

4×100 m

1. USA
2. Itaalia
3. Saksa

4×400 m

1. Inglise
2. USA
3. Saksa

110 m tõkkeid

1. Forest Towns, USA
2. D. Finlay, Inglise
3. F. Pollard, USA

400 m tõkkeid

1. Glenn Hardin, USA
2. J. Loring, Kanada
3. M. Wite, Filipiinid

Kõrgus

1. Cornelius Johnson, USA
2. D. Albritton, USA
3. D. Thurber, USA

Kaugus

1. Jesse Owens, USA
2. Lutz Long, Saksa
3. N. Tajima, Jaapan

Kolmik

1. Natao Tajima, Jaapan
2. M. Harada, Jaapan
3. J. Metcalfe, Austraalia

Teivas

1. Earle Meadows, USA
2. S. Oe, Jaapan
3. J. Nishida, Jaapan

Kuul

1. Hans Woellke, Saksa
2. S. Bärlund, Soome
3. G. Stöck, Saksa

Ketas

1. Kenneth Carpenter, USA
2. G. Dunn, USA
3. G. Oberweger, Itaalia

Oda

1. Gerhard Stöck, Saksa
2. J. Nykkanen, Soome
3. K. Toivonen, Soome

OLYMPIA-JAHR 1936

Adolf Hitleri avada Berliini olümpiamängud. Olümpiatuli on juba süüdatud, kuid olümpialipp masli alles tõusmata. Mast aseiseb väljal, vasakul. Üleval näha olümpia-standart.

Olümpiamedalid Berliinis

Vasar

1. Karl Hein, Saksa	56,49
2. E. Blask, Saksa	55,04
3. O. Warngard, Rootsi	54,83

Naised.

100 m	
1. Helen Stephens, USA	11,5
2. St. Walasiewiczowna, Poola	11,7
3. K. Krause, Saksa	11,9

80 m tõkkeid

1. T. Valla, Itaalia	11,7
2. A. Steuer, Saksa	11,7
3. E. Taylor, Kanada	11,7

4x100 m

1. USA	46,9
2. Inglise	47,6
3. Kanada	47,8

Kõrgus

1. J. Csak, Ungari	1,60
2. D. Odam, Inglise	1,60
3. E. Kaun, Saksa	1,60

Ketas

1. Gisella Mauermeyer, Saksa	47,63
2. J. Wajsowna, Poola	46,22
3. P. Mollenhauer, Saksa	39,80

Oda

1. Tilly Fleischer, Saksa	45,18
2. L. Krüger, Saksa	43,29
3. M. Kwasniewska, Poola	41,80

Vabamaadlus

Kärbeskaal

1. Oedön Zombori, Ungari
2. Ross Flood, USA
3. Johannes Herbert, Saksa

Sulgkaal

1. Kustaa Pihlajamäki, Soome
2. F. E. Millard, USA
3. Gösta Jönsson, Rootsi

Kergekaal

1. Karoly Karpati, Ungari
2. Wolfgang Ehrl, Saksa
3. Hermani Pihlajamäki, Soome

Kergekeskkaal

1. Frank Lewis, USA
2. Ture Andersson, Rootsi
3. Joseph Schleimer, Kanada

Keskkaal

1. Emile Poilvé, Prantsuse
2. Richard Voliva, USA
3. Ahmed Kirecci, Türgi

Poolraskekaal

1. Knut Fridell, Rootsi
2. August Neo, Eesti
3. Erich Siebert, Saksa

Raskekaal

1. Kristjan Palusalu, Eesti
2. Josef Klapuch, Tšehhoslovakkia
3. Hjalmar Nyström, Soome

Greeka-rooma maadlus

Kärbeskaal

1. Márton Lörincz, Ungari
2. Egon Svensson, Rootsi
3. Jacob Brendel, Saksa

Sulgkaal

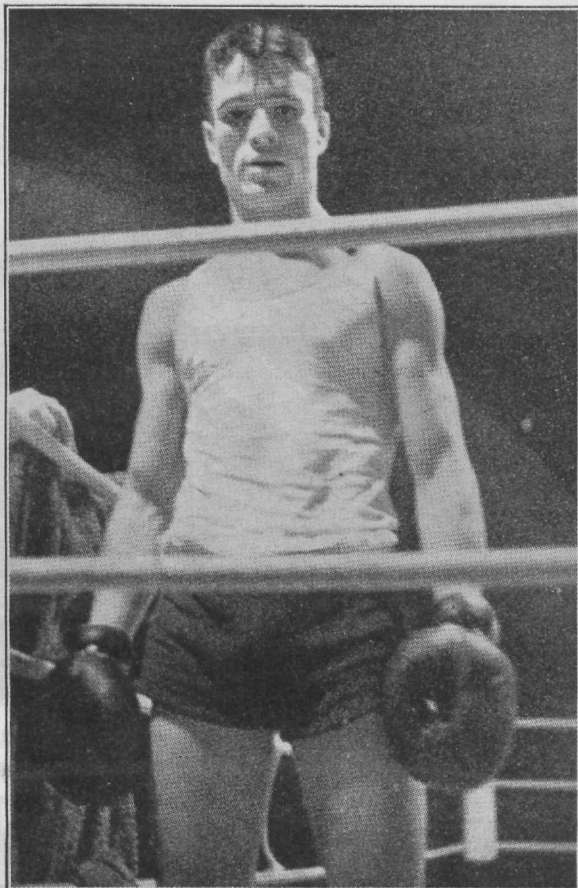
1. Jasar Erkan, Türgi
2. Aarne Reini, Soome
3. Einar Karlsson, Rootsi

Kergekaal

1. Lauri Koskela, Soome
2. Josef Herda, Tšehhoslovakkia
3. Voldemar Väli, Eesti

Kergekeskkaal

1. Rudolf Svedberg, Rootsi
2. Fritz Schäfer, Saksa
3. Eino Virtanen, Soome

N. Stepulov olümpia poksiringis.

V. Raudsepa foto.

Poks

Kärbeskaal

1. W. Kaiser, Saksa
2. G. Matta, Itaalia
3. L. Laurie, USA

Kukk-kaal

1. U. Sergo, Itaalia
2. J. Wilson, USA
3. F. Ortie, Mehhiko

Sulgkaal

1. O. Casanovas, Argentiina
2. Ch. Catteral, Lõuna-Aafrika
3. J. Miner, Saksa

Kergekaal

1. I. Harangi, Ungari
2. N. Stepulov, Eesti
3. E. Agren, Rootsi

Kergekeskkaal

1. Sten Suvio, Soome
2. M. Murach, Saksa
3. G. Petersen, Daani

Keskkaal

1. J. Despeaux, Prantsuse
2. H. Tiller, Norra
3. R. Villareal, Argentiina

Poolraskekaal

1. R. Michelot, Prantsuse
2. R. Vogt, Saksa
3. F. Risiglione, Argentiina

Raskekaal

1. H. Runge, Saksa
2. G. Lovell, Argentiina
3. E. Nilsen, Norra

Ujumine

Mehed

100 m vabalt

1. F. Csik, Ungari 57,6
2. M. Yusa, Jaapan 57,9
3. Ch. Arai, Jaapan 58,0

400 m vabalt

1. J. Medica, USA 4.44,5
2. Sh. Uto, Jaapan 4.45,6
3. S. Makino, Jaapan

1500 m vabalt

1. Terada, Jaapan 19.13,7
2. J. Medica, USA 19.34,0
3. Sh. Uto, Jaapan 19.34,5

200 m rinnuli

1. Hamuro, Jaapan 2.42,5
2. Sietas, Saksa 2.42,9
3. Koike, Jaapan 2.44,2

100 m selili

1. A. Kiefer, USA 10.05,9
2. A. van der Weghe, USA 10.07,7
3. M. Kiyokava, Jaapan 10.08,4

4×200 m

1. Jaapan 8.51,5
2. USA 9.03,0
3. Ungari 9.12,3

Tõstmine

Sulgkaal

1. Anthony Terlazzo, USA
2. S. Moh. Soliman, Egiptus
3. Ibr. Shams, Egiptus

Kergekaal

1. Mohammed Mesbach, Egiptus
2. R. Fein, Austria
3. K. Jansen, Saksa

Raskekaal

1. Josef Manger, Saksa 410 kg
2. V. Psenicka, Tšehhosl. 402,5 "
3. A. Luhaäär, Eesti 400 "

Poolraskekaal

1. Axel Cadier, Rootsi
2. Edvins Bietags, Läti
3. August Neo, Eesti

Raskekaal

1. Kristjan Palusalu, Eesti
2. John Nyman, Rootsi
3. Kurt Hornfischer, Saksa

Keskkaal

1. Khadr El Touni, Egiptus 387,5 kg
2. R. Ismayr, Saksa 352,5 "
3. A. Wagner, Saksa 352,5 "

Poolraskekaal

1. Louis Hostin, Prantsuse 372,5 kg
2. E. Deutsch, Saksa 365 "
3. Ibr. Wasif, Egiptus 360 "

Raskekaal

1. Josef Manger, Saksa 410 kg
2. V. Psenicka, Tšehhosl. 402,5 "
3. A. Luhaäär, Eesti 400 "

Kunsthüpped	
1. D. Degener, USA	163,57
2. M. Wayne, USA	159,56
3. A. Greene, USA	146,29

Tornihüpped	
1. M. Wayne, USA	46,65
2. E. Root, USA	46,09
3. H. Stork, Saksa	44,53

Naised

100 m vabalt	
1. H. Mastenbrock, Hollandi	1.05,9
2. J. M. Campbell, Argentiina	1.06,4
3. G. Arendt, Saksa	1.06,6

400 m vabalt	
1. H. Mastenbrock, Hollandi	5.26,4
2. Hveger, Daani	5.27,5
3. Wingard, USA	

200 m rinnuli	
1. H. Maehata, Jaapan	3.03,6
2. M. Genenger, Saksa	3.04,6
3. J. Sörensen, Daani	3.07,8

100 m selili	
1. D. Senff, Hollandi	1.18,9
2. H. Mastenbrock, Hollandi	1.19,2
3. A. Bridges, USA	1.19,4

4x100 m	
1. Hollandi	4.36,0
2. Saksa	4.36,8
3. USA	4.40,2

Tornihüpped	
1. O. Poynton-Hill, USA	33,93
2. V. Dun, USA	33,63
3. K. Kochler, Saksa	33,43

Kunsthüpped	
1. M. Gestring, USA	89,27
2. K. Rawls, USA	88,35
3. D. Hill, USA	83,36

Võimlemine

12-ne võistlus

1. K. Schwarzmann, Saksa
2. E. Mack, Schweits
3. K. Frei, Saksa

Maadevõistlus meestele

1. Saksa
2. Schweits
3. Soome

Maadevõistlus naistele

1. Saksa
2. Tšehhoslovakkia
3. Ungari

Modern viievõistlus

1. G. Handrick, Saksa
2. Ch. Leonard, USA
3. S. Abba, Itaalia

Oümpia jollid

1. J. Kagchelland, Hollandi
2. W. Krogmann, Saksa
3. P. M. Scott, Inglise

Palli- mängud

Veepall

1. Ungari
2. Saksa
3. Belgia

Korvpall

1. USA
2. Kanada
3. Mehhiko

Maahoki

1. India
2. Saksa
3. Holland

Jalgpall

1. Itaalia
2. Austria
3. Norra

Handpall

1. Saksa
2. Austria
3. Schweits

Polo

1. Argentiina
2. Inglise
3. Mehhiko

Soodsaimaks ostukohaks
igale sportlasele on

HERMAN RÕIVAS'e

kodumaa vabrikute riidekauplus

Tallinnas, Estonia puistee 11

Múük suurel ja väikesel arvul

Uahvaid olümpia sangareid tervitavad:

Caevakontor

E. Bergmann ja Ko.

Tallinnas

Dabaduse pl. 7.

Tel. 467-31

R. Ü. K.

Tallinnas

S. Karja 19. Tel. 455-77

G. Pihtlakas ja Pojad

Tallinnas

Toompuiestee 18.

Tel. 434-79

Uuhvaid olümpia sangareid tervitavad:

Autoparandustöökoda

Leo Varn

Tallinn

Tulika 10

Tel. 434-61

Mööbli- ja autopolstritöööstus

August Ottis

Tallinn

Tatarī 3

Tel. 475-46

Klišeetöööstus

E. Talvik

Tallinn

Pikk 36

Tel. 457-05

*Vahvaid olümpia sangareid
tervitavad:*

Riigi põlevkiviööstus

*Mehaaniline ehitus-
ja mööblitööstus*

P. Seil

Tallinnas

Tel. 468-74

Majatarvete spetsiaalärid

A/s D. Mirvitz ja Pojad

Tallinn

Tartu

Elektriseits

Tallinnas

Raekoja pl. 4

Tel. 428-15

Uusimaal olümpia sangareid tervitavad:

Dürtsiliste maitseainete fööstus

„Konkurent“

om. J. Huusmann

Maakri 34

Tel. 302-27

K.-m.

„Tallinna Tekstiil“

U. Karja 1.

Tel. 446-34.

K.-m.

Ernst Aring

Estonia pst. 19

Telefon 451-03

A.-S. **„Selekt“**

Tallinn

Sauna 1

Tel. 466-98

Uahvaid olümpia sangareid tervitavad:

Rätsepmeister

Paul Liivak

Pärnu mnt. 36-24

Tel. 475-73

K.-m.

Kr. Saar ja Ko

Tallinn

Tartu

Klišeetööstus

A. Haav

S. Karja 21

Tel. 456-48

K.-m.

Lier ja Rossbaum

Viru 7

Tel. 433-34

Uahvaid olümpia sangareid tervitavad:

Vorstitöööstus
Theodor Ulas
Tallinn

Lutri 28.

Tel. 306-39

Metsaäri
H. Schein ja Ko
Tallinn

Raua 42-6.

Tel. 305-70

O/ü „Systema“
Tallinn

Lai 9.

Tel. 430-09

Paaditöööstus
J. Kiil
Tallinn

Miinisadamas.

Tel. 439-03

Uaõvaid olümpia sangareid tervitavad:

Naõakaupade suurladu

N. Bõõtrov

Vene turg 1

Tallinnas

Tel. 313-13

K.-m.

Anton Willberg

Tallinn

Tartu

Rakvere

Dancing „Paris“

Tallinnas

Müürivaõe 2

Tel. 479-32

Mööbliäri

J. Kallo

Tallinnas

S. Karja 18

Tel. 446-89

Daßvaid olümpia sangareid tervitavad:

Rätsepaäri

Fritz Johanson

Tallinnas

Mundi 3

Tel. 466-78

Riidekauplus

Julius Rosing

Tallinnas

S. Karja 11

Tel. 445-84

Rätsepmeister

Vold. Aug

Tallinn

Narva mnt. 14

Tel. 312-66

Restoran-öölokaal-koõvik

O. K.

S. Karja 18

Tel. 449-93

Uahvaid olümpia sangareid tervitavad:

O. Lemm

vorsivabrik

Tallinnas

Tatari 33. Tel. 458-57

A/s.

„Savi“

Tallinnas

Pärnu mnt. 31. Tel. 459-88

F-ma

Schwarz

rätsepaäri

Tallinn

Kullasepa 9. Tel. 443-03

J. Puhk ja Pojad

Uahvaid olümpia sangareid tervitavad:

T A I M E V Õ I T E H A S

„OLIVIA“

Volta 3

Tel. 431-97

KOHVIK JA KONDIITRIÄRI

H. Feischner

Harju 45

Tel. 445-00

ŠOKOLAADI- JA KOMPVEKIVABRIK

R. Klausson

Jahu 5

Tel. 441-15

A.-S. „EXTRAKTOR“

Telliskivi 21

Tel. 435-79

Olümpia tõsteturniiri avamine. Sulgkaalu võistlejate esitamine rafvale. Viies vasakult Erm LUND.

Vägev heitlus tõstekangi kallal

A. Luhaääre suurvorm

Kuigi võis arvata, et Berliini olümpia-tõstevõistlused kujunevad vägevamateks kui kunagi varem, siiski seda, et nad kujunevad nii vägevateks, aimasid vast vähesed. Kõige vähem aga eestlased. Meie olime rõõmuga jälginud oma tõstesporti uut tõusu ja läksime nüüd uuesti katsetama olümpiale, kuidas peavad meie tõstjad pärast peagu aastast intensiivset treeningut vastu maailma parimatele. Mõistagi ei juletud küll hellitada lootusi olümpiamedalitele, kuid see eest loodeti vähemalt kahes kaalus platseerumist esimese kuue hulka. Berliinis aga selgus, et tõstesporti maailmaklass on meie omast niivõrd kõrgele ette jõudnud, et sellele järelejõudmiseks läheb vaja aastaid ja aastaid kõva tööd.

See, mida maailmaklass Berliinis näitas, oleks veel ainult aastagi tagasi tundunud fantastilisena. Peab lisama, et osaliselt fantastiliseks jäi ta ka nüüd. Kujutage endile vaid ette sääraseid kogusummasid, nagu sulgkaalus 312,5 kg, kergekaalus 342,5 kg, keskkaalus 387,5(!) kg ja raskekaalus kolm meest 400 kg või rohkem! Ainsana poolraskekaal jäi kuidagi nõrgemaks: „ainult“ 372,5 kg. Kuid ei tule unustada, et selle kaalu võitja ei pingutanud seekord viimast. Kõigis esimesena nimetatud neljas kaalus on kogusummad

maailmarekordsed ja tunduvalt paremad kui ükskõik missugustel olümpiamängudel või euroopavõistlustel varem.

Seni olime vaimustatud peamiselt sakslastest, kes juba mitu aastat olid euroopavõistlustel võitmatud ja kes järjest purustasid maailmarekorde. Kui mõnd aeg enne olümpiat hakkas tulema teateid Egiptuses püstitatavaist veel vägevamatest maailmarekordidest, siis neisse suhtuti mõningal määral kahtlevalt. Kuid Egiptus tõi oma imemeeskonna Berliini ja seal hajusid igasugused kahtlused, sest varaomaa pojad olid veelgi kangemad, veelgi suutelisemad, kui olid esialgsed teated neist.

Otse üliinimeseks võib tembeldada keskkaalu egiptlast Khadr El Tounit. See on sõna tõsisest mõttes mees kahe rekordsete lihastega ja seejuures kõrge vaimse intelligentsiga võistleja. 387,5 kg on kogusumma, millega võib võistelda juba raskekaalus, rääkimata poolraskekaalust. Vaatame ta üksikuid tõsteid: surumine 117,5 kg, rebimine 120 ja tõukamine 150 kg. Seejuures pole need veel mehe võimete piir, kuigi kõik tõsted on maailmarekordsed. Mees on alles võrdlemisi noor — 25 aasta ümber — ja võib üllatada veel võimsamaga, veel fantastilisemaga. Ei ole põrmugi liial-

dust selles, kui ennustada, et Touni juba aasta pärast võib tõsta kogusummas 400 kg! Tõukamises on tal 155 kg iga minut tulemas, ka surumises ja rebimises võib ta juure lisada.

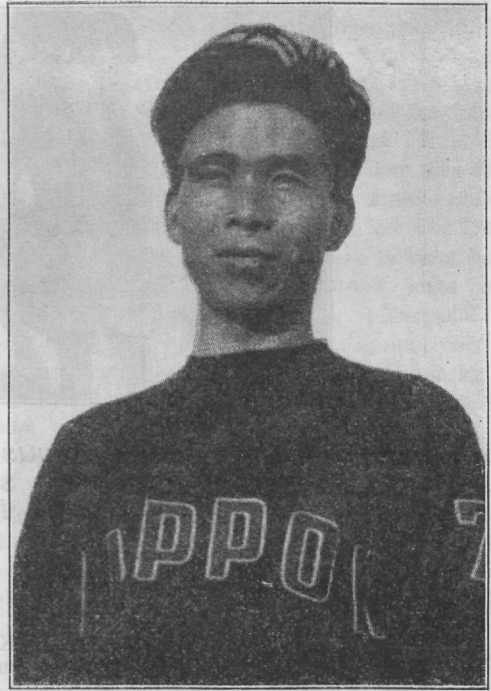
Teise egiptlasena tuli olümpiavõitjaks kergekaallane Mohammed Ahmed Mesbah. Ta saavutas küll austerlase R. Feiniga võrdse kogusumma — 342,5 kg, kuid peab ütlema, et egiptlane viis austerlase, mitte aga austerlane egiptlase sellele kohutavale kogusummale. Alul kuulutati kergema kehakaalu tõttu võitjaks egiptlane, kuid pärast anti rahvusvahelise tõsteliidu ettepanekul mõlemale kuldmedalid, kuna hõbe medal selles kaalus jäi üldse välja andmata. Vanade määruste järgi oleks egiptlane, kellel tõukamine parem, ainsana saanud kuldmedali, kuid just enne olümpiat muudeti määrused, mille järgi võrdse kogusumma puhul ei jää enam otsustavaks tõukamise tulemus, vaid kehakaal. Viimaseski suhtes tehti seekord erand, kuigi alles tagant järgi.

Sulgkaalus okupeerisid egiptlased teise ja kolmanda koha ning poolraskekaalus kolmanda. Viimases kaalus vajus Wasif Ibrahim hõbemedalilt pronksmedalile üksnes selle tõttu, et kohtunikud tagant järgi tunnistasid sakslase E. Deutschi rebimise tagajärje. Nad olid juba kolm korda tagasi lükanud sakslase 110 kg, kuid esitatud protesti põhjal võtsid pärast oma otsuse ses osas tagasi, et tunnistasid sakslase esimesel tõstel saavutatud 110 kg. Vastasel korral oleks E. Deutsch üldse välja langenud auhinnasaajate hulgast ja oleks ainsana platseerunud K. Oole järgmisena. Tõste enda kohta peab ütlema, et see oli vaieldavalt vastu võetav, kuid võis siiski vastu võtta, nagu ka tagant järgi tehti.

Saksa tõstesporti juhid muutusid võistluste arendes võrdlemisi närvilisteks, mida nad küll avalikult välja paista ei lasknud. Seni maailma parim tõstesportidamaa, kuid ainustki kuldmedal! Õnneks lõpp oli hea: kuldmedali, nimelt kõigi kaalude kuldmedali, tõi Josef Manger pärast kibedat heitlust tschehi Václav Psenickaga.

Uus üllatusmaa tõstmises on tõusmas USA näol. E. Spordilehes on varem olnud kirjutus USA-st, kui uuest tõstesportimaast, kes võib lähemal ajal üllatada (vaata kirjutus 1935. a. veebruarikuu-numbris). USA start Berliinis oli võimas: kohe kavasa esimesena olnud sulgkaalus viis Anthony Terlazzo (sünnilt küll itaallane) kuldmedali Ameerikasse. Ta kogusumma oli 312,5 kg. Tõsted olid: surumine 92,5, rebimine 97,5 ja tõukamine 122,5 kg. Kuid mehe varem tippmargid, saavutatud osaliselt küll kergekaallasega, on: surumine 100 kg (!), rebimine 98,25 ja tõukamine 127,5 kg. See annaks kogusummas üle 325 kg, millises treeningvormis Terlazzo oli ka olümpiakülas. Igal juhul on ka 312,5 kg sulgkaalu kohta „ebanormaalset“ suur. Kuuendaks samas kaalus oli teine jänki — John Terry, kes oli ainuke neegertõstja Berliinis. Ka varem on üldse vähe kuulnud neegertõstjatest.

Ameerika teine suur lootus William Good põles seekord läbi. Mees, kes poolraskekaalus varem teinud 360—370 kg ümber, peatus seekord ainult 350 kg-l.

Jaapanlane Kitei SON, kes võitis Berliini maratoni

Tal võeti vastu ainult esimesed katsed, kuna ülejäänud tunnistati „mustadeks“.

Arvestades 1.—6. kohani ning jagades punktid võrdse kogusumma saavutanute vahel, kujunes rahvuste paremusjärjestus Berliinis järgmiseks:

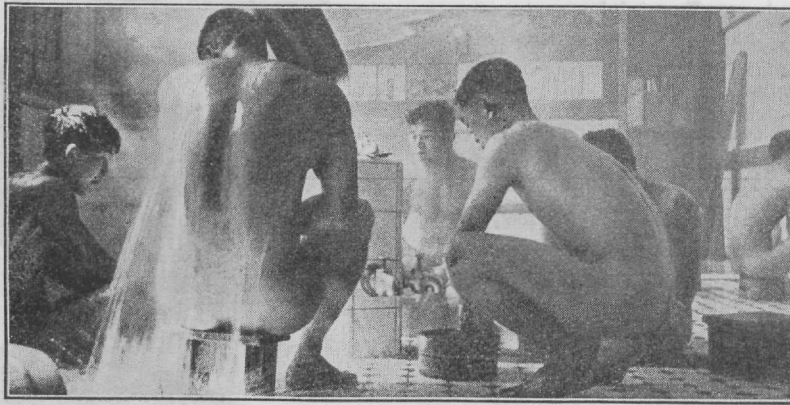
1. Saksa	31	punkti
2. Egiptus	28½	„
3. Austria	14½	„
4. USA	12	„
5. Prantsuse	6	„
6. Tschehoslovakkia	5	„
7. Eesti	4	„
8. Inglise	3	„
9. Luksemburg	1	„

Teised rahvused ei tulnud üldse punktile.

Kui aga arvestada üksnes medaleid, siis on maailma parimaks mitte Saksa, vaid Egiptus, olles ½ punkti võrra parem. Järjestus on:

	Kuld	Hõbe	Pronks	Punktid
1. Egiptus	2	1	2	9½
2. Saksa	1	2	2	9
3. USA	1	—	—	3
4. Prantsuse	1	—	—	3
5. Austria	1	—	—	2½
6. Tschehoslov.	—	1	—	2
7. Eesti	—	—	1	1

Kuus kuldmedalit on seletatav sellega, et neid kergekaalus anti välja kaks. Sellest on tekkinud ka poolpunktid Egiptusel ja Austrial.

Jaapanlased on ammu treeningus tarvitusele võtnud Soome sauna. Moment on võetud pesemisruumist. Ka saunas ei loobu jaapanlased kükk-asendis istumisest.

Tehnilised tulemused olid:

Sulgkaal:

	Suru- mine	Rebi- mine	Tõuka- mine	Kogu- summa
1. A. Terlazzo, USA	92,5	97,5	122,5	312,5
2. S. M. Soliman, Egiptus	85	95	125	305
3. Ibr. Shams, Egiptus	80	95	125	300
4. A. Richter, Austria	80	97,5	120	297,5
5. G. Liebsch, Saksa	92,5	90	107,5	290
6. J. Terry, USA	75	92,5	120	287,5

Kergekaal:

1. M. Mesbah, Egiptus	92,5	105	145	342,5
ja R. Fein, Austria	105	100	137,5	342,5
3. K. Jansen, Saksa	95	100	132,5	327,5
4. K. Schwitalle, Saksa	95	100	127,5	322,5
J. Terpak, USA	97,5	100	125	322,5
El Sayed Masoud, Egpt.	90	100	132,5	322,5

Keskkaal:

1. Khadr El Touni, Egpt.	117,5	120	150	387,5
2. R. Ismayr, Saksa	107,5	102,5	142,5	352,5
3. A. Wagner, Saksa	97,5	112,5	142,5	352,5
4. A. Hangel, Austria	95	110	137,5	342,5
5. S. Kratkovski, USA	95	107,5	135	337,5
6. H. Valla, Austria	102,5	102,5	130	335

Poolraskekaal:

1. L. Hostin, Prantsuse	110	117,5	145	372,5
2. E. Deutsch, Saksa	105	110	150	365
3. W. Ibrahim, Egiptus	100	110	150	360
4. H. Obschruff, Saksa	97,5	110	147,5	355
5. W. Good, USA	100	105	145	350
F. Hala, Austria	97,5	110	142,5	350
N. Scheitler, Luksemb.	105	105	140	350

Raskekaal:

1. J. Manger, Saksa	132,5	122,5	155	410
2. V. Psenicka, Tsehheh.	122,5	125	155	402,5
3. A. Luhaäär, Eesti	115	120	165	400
4. R. Walker, Inglise	110	127,5	160	397,5

5. M. Hussein, Egiptus	112,5	122,5	160	395
6. J. Zemann, Austria	110	122,5	155	387,5

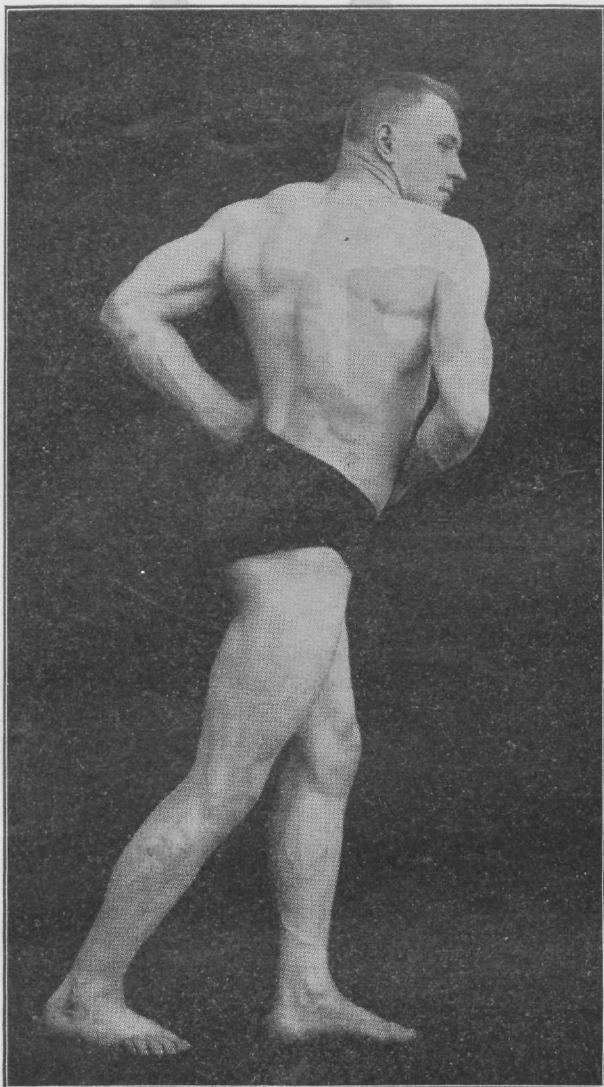
Eesti oli oma suurimad lootused asetanud Arnold Luhaäärile. See mees ületas temale asetatud lootused ja tõi Eestile järjekordse olümpiamedali tõstmises. Peab ütleva, et see, kuidas A. Luhaäär võistles ja võitis, oli kangelaslik. Mees otse ületas iseenda, saavutades kolmanda inimesena maailmas 400 kg piiri. Seda ei oleks ta ka ise ette aimanud, et juba pronksmedali pärast tuleb tõsta nii palju.

Otsustavaks kujunes tõukamine. Pärast rebimise lõpetamist olid Luhaäärest ees kolm meest, kelle kogusummad pärast kaht tõstet olid: Manger 255, Psenicka 247,5 ja Walker 237,5 kg, kuna egiptlasel Husseinil oli Luhaäärega võrdne 235 kg. Oli selge, et kaht esimest kuidagi enam kätte ei saa, kuid teistega võistlemiseks oli schansse, kuigi oli teada, et ka nendel on tõukamine hea.

Algas tõukamine. Kõik olid juba sooritanud oma esimese katse, rida mehi koguni lõpetanud tõukamise, kuid A. Luhaäär polnud veel alustanudki. Rahva seas kuulduv hääli, et kuhu on siis jäänud eestlane: vist on katkestanud väljavaadeteta edasivõistlemise!? Siis aga pannakse raskuseks 152,5 kg, mis 2,5 kg võrra kõrgem kui parimate esimene katse. See läheb A. Luhaäärel puhtalt. Vahepeal lõpetavad tõukamise ka Manger ja Psenicka, kes 155 kg ülesajamisega kogunud üle 400 kg. Luhaääre konkurentidena püsivad veel Hussein ja Walker. Kõik kolm jäävad üksteist ootama ega liiguta end enim kui raskuseks on seatud 160 kg.

See raskus on riskantne ka juba Luhaäärele, sest tavaliselt on ta 160 kg katsetanud oma viimase tõstega, enne seda teinult 157,5 kg. Seekord jättis ta 157,5 kg vahele. Kõigil kolmel läheb 160 kg üles! Seega olukord pole muutunud: Walker on ikka veel ees, ja Hussein ühel pulgal. Oodetakse ja oodetakse. 162,5 kg juure ei astu ükski. Mida see tähendab? Nüüd pannakse 165 kg. Keegi kolmest ei taha esimesena astuda kangi juure.

Viimaks hõigatakse välja Luhaäär. Ta on järjekorras eespool. Suure punnimisega tõuseb kang rinnale.

Georg Curich oli see, kes alustas eeslaste võidukäiku rahvusvafelistel matšidel ja ka tõstekingi kallal.

Kas Teie olete juba oma kaasabi pakkunud Curichile mälestussamba püstitamiseks.

Nüüd on tõste tehtud! Rinnalt üles pole Luhaäärele enam kuigi raske. Suur aplaus. Kuid Luhaäär pole veel võitnud. Järjekord on Husseini käes. Astub poodiumile, tõstab kätt tervituseks, tõstab ka kangi, kuid ainult põlveni. See mees on võidetud. Kuid Walker?

Ja nüüd tuleb rabav üllatus: Walker, kes alustanud 150 kg-ga, laseb peale panna uue maailmarekordi — 167,5! Saab selle raskuse rinnale, saab ka üles, kuid... ei suuda seda ülal fikseerida ja kang kukub kolinaga ette maha. Oli ebaõnnestunud kaks eesmärki korraga: uus maailmarekord ja... hõbemedal. Õnnetatakse Luhaäärt, kes üksiktõstega ajanud üles olümpia suurima raskuse — uue olümpiarekordi 165 kg. Luhaäär ja Eesti on võitnud pronksi. Luhaäär on säärases õhinas, et tahab väljaspool võistlust üritada 170 kg! Kuid see kavatsus jääb üritama. Kes teab, võib olla oleks eestlane pärast pikka vaheaega jälle olnud maailmarekordi omanik?!...

Eesti teiste tõstjate esinemine ei ole kuidagi kõrvutatav Luhaääre omaga. Erm Lund saavutas küll sulgkaalus 270 kg, millega ta viimastel euroopavõistlustel oleks tulnud neljandaks, kuid nüüd saavutab ta selle kogusummaga 20 võistleja seas ainult neljateistkümnenda koha, seega 10 kohta allapoole, sedagi kohta poolitades schveitslase A. Rigertiga.

Peeter Mürk saavutas 285 kg ja jäi 16 võistleja hulgas kolmeteistkümnendaks. Kõige väiksema koha saab Karl Oole: 320 kg-ga jagab ta schveitslase P. Cottier'ga eelviimast ja viimast kohta. Karl Oole võistles külma kehaga, keegi esindajaist teda ei ergutanud. Jäi kõigil tõstetel peatuma oma algraskuse juure. Kuid ka oma tavalise vormi olemasolu puhul poleks ta tulnud kümne esimese hulka, sest veel kümnendaks tulnud austerlase J. Szabadose kogusumma oli 342,5 kg.

Eestlaste tõsted olid:

	Surumine	Rebimine	Tõukamine	Kogusumma
E. Lund	72,5	85	112,5	270
P. Mürk	75	95	115	285
K. Oole	87,5	100	132,5	320
A. Luhaäär	115	120	165	400

A. Luhaääre pronksmedal ja tublid tehnilised tulemused suutsid „päasta“ kogu tõste-meeskonna.

Viis medalit korraga

Maadlusmatil saavutas Eesti oma suurimad olümpiavõidud. Oieti siit loodetigi kõige rohkemat, juba ainult vana usu pärast, mida veelgi süvendas meie õnnestunud Turaani turniir ja meeste tubli vorm juba enne olümpiamängusid. Kuid et maadluses (greeka-rooma ja vabamaadlus) kokku toodi 2 kuld-, 1 hõbe- ja 2 pronksmedalit, seda ei julenud ennustada ükski optimist. Vabandust, üks säärane optimist leidis siiski. Nimelt maadlejate olümpiatreeneri N. Kursmani näol, kes E. Spordilehe k. a. jaanuarikuunumbri avaldatud jutuaajamisel ennustas Eesti maadlejatele Berliinis 1 kuld-, 3 hõbe- ja 1 pronksmedal. Kulda saime siiski rohkem, hõbedat aga vähem, kuid kui medalit arvutada ümber punktideks, siis nii N. Kursmani ennustuse kui võistluste tegelike tulemuste järgi saime kümme punkti. Kuid Kursman oma ennustuse tegemisel oli seadnud peatingimuseks, et Berliini saadetakse mõlemale maadlustiilile täisarvulised meeskonnad. Tegelikult aga startis kokku 8 meest, kellest 2 tegi kaasa mõlemad turniirid.

Suuremate maadlusrahvuste seas olime ainukesed, kes startis nii väikese osavõtjate arvuga. Seda hinnatavam on meie saavutus, mida veelgi süvendab asjaolu, et kaks eestlast — K. Palusalu ja A. Neo — töid ainsate maadlejatena medaleid mõlemas stiilis.

Eesti maadlusmeeskonda kuulusid: greeka-rooma — K. Palusalu, A. Neo, V. Mägi, E. Puusepp, V. Väli ja E. Sikk; vabamaadlus — K. Palusalu, A. Neo, A. Kukk ja A. Toots. Kaheksast startinust pöördus tagasi ühtki võitu toomata ainult kaks meest.: A. Mägi ja A. Kukk. Ühe võiduga tuli toime A. Toots, kuna kõik ülejäänud platseerusid kuendast kohast kuni kuldmedalini järgmises paremusjärjestuses: K. Palusalu — 2 kuldmedalit, A. Neo — 1 hõbe- ja 1 pronksmedal, V. Väli — 1 pronksmedal, E. Puusepp — 4. koht ja E. Sikk — 6. koht.

Nii on kokkuvõtlik ülevaade meie saavutustest Berliini maadlusmattidel.

Kui nüüd järgnevalt hakata detailsemalt analüüsima saavutuste väärtust, siis, teie aimate juba ette, tuleb kõige pealt välja tõsta Kristjan Palusalu. Ta on nüüd meie kõigi aegade suurim olüm-

piatleet, ainuke kes toonud Eestile kaks kuldmedalit, mõlemad pealegi ühelt ja samalt olümpialt. Enne Berliini kuulus suurim olümpiasaavutus Alfred Neulandile, kes toonud Eestile tõstmises 1 kuld- ja 1 hõbemedali.

K. Palusalu jääb vist kauaks ületamatuks, sest praegu on ainult tal endal schansse oma rekordi ületamiseks, kui ta Tokioni vastu pidades (milles ei taha kahelda) suudab uuesti tulla medalile. Kuid ühel ja samal olümpial korraga kaks kuldmedalit ära tuua on üldse raske, kuni meil ei kerki mõni samasugune ekstra-võimetega mees kergejõustiklaste hulgast.

Palusalu tegi oma töö puhtalt. Ühelgi matschil polnud pärast selle lõppemist kahtlust Palusalu kui võitja suhtes. Pooled matschid lõppesid seljavõitudega ja pooled töövõiduga 3:0. Ainsana väga tasavägiseks vastaseks osutus talle türklane Mehmed Coban, kuid seda ainult vabamaadluses, kuna greeka-roomas eestlane võitis kindlalt.

Oli huvitav vaadelda, kuidas K. Palusalu end Berliinis läbi löi. Alul oli ta täiesti tundmatu, vast ainult soomlane Hj. Nyström teadis teda karta. Esimese matschi pidas Kristjan tscheehhi Josef Klappuchiga. Kuueminutilise püstimaadluse järele võis napi töövõidu anda tscheehhile, kuid parterimaadluses oli tscheehh endagi üllatuseks selili. Ja edasi järgnesid võidud-võidule, nii et juba kohtunike-pereski tekkis aukartust suure parterimurdja vastu. Peagu kõik oma vastased murdis K. Palusalu maha parteris, kas sunniparteris või püstimaadluses neid parteri viies. Nii head tööd pole Palusalult nähtud ka kodumaal.

Isegi kuulus K. Hornfischer oli selili minemise ohus. Võib arvata, et sakslane ei julgenudki Palusalu vastu võtteid teha, kuna ta tundis vastase füüsilist üleolekut ja oli niipalju juba näinud, kuidas kõigi käsi Palusalu vastu oli halvasti läinud. Ainult parteris julges ta rohkem ja keeras Palusalu kord koguni üle silla. Kuid lõpupüstimaadluses viis Palusalu ta enda silda ja oleks peagu selili murdnud.

Mis Palusalule eeskätt suure üleoleku andis, oli ta suur füüsiline paremus: tugev keha ja raudsed käed. Lisaks on Palusalu ka tehniliselt täienenud,

Olümpiakomitee esimees kindral J. LAIDONER istutamas Kristijan Palusalu võidutammesid staadioni mullasse. Püsti seisavad keskliidu esimees K. Terras ja E. Lepp.

nii et teda enam ei saa kergesti vedada ohtlikusse võttesse. Kuid täielise üleoleku saavutamiseks igal ajal peab Palusalu tehniliselt veel tugevasti täienema ja endast välja tõrjuma flegmaatsuse püstimaadlemises. Siis ei leiaks ta enda võitjat vast veel mitme olümpia vältel. Kahjuks puuduvad Palusalul kodumaal head partnerid. Sellepärast peab talle rohkem võimaldama välisvõistlusi, selleks eeskätt meelitades häid raskekaallasi kodumaale.

Rootslastega Palusalu Berliinis palju kokku ei sattunud. Tema loos viis neist mööda ja finaaleideks olid rootslased juba välja langenud. Kui tuua Eestisse mõni Rootsi raskekaallane ja leida vastaseid veel mujalt?

Palusalust rääkides tuleb tahtmatult meele N. Karklin. Kui see mees suudaks end võtta poolraskekaalu ja siis maadlustehnikas täiendada,

võiks ta mõne aasta pärast olla sama ületamatu kui praegu Palusalu. Esialgul on Karklinile murdmatuks eeskätt A. Neo, kui igati vilunud maadleja.

Kui poleks Palusalu, siis oleks momendil meie parimaks just A. Neo. Kuid temale teevad tuska rootslased. Oma otsustavad kaotused sai kuldmedalist ilmajäämisel Neo just rootslastelt: vabamaadluses K. Fridellilt ja gr-roomas A. Cadier'lt. Keskaalu end võttes oleks aga Neol ees kolmas rootslane Ivar Johansson, kes peale Palusalu ainsana maailmas ühel ja samal olümpial võitnud kaks kuldmedalit.

Berliinis oli Neo kaotus Fridellile suuresti kohtunike süü, kui nad ei tunnistanud Neo seljavõitu, millele järgnes Fridelli töövõit. Peab kiitma Neo kangelaslikkust, et ta vaatamata kohe alul saadud kolmele

Olümpiavõitjate austamisaktuseid staadionil: Valitsuse esindajana minister O. Kask ehib Kristjan Palusalu tammepärjaga.

kaotuspunktile end siiski suutis raiduda nii vaba- kui ka greeka-rooma maadluses medalile. Suurel ja raskel turniiril on see tavaliselt läbiviidav ainult tõesti headel maadlejatel, kes suudavad järgmisi vastaseid seljatada.

Kui oli ebaõnne A. Neol, siis oli seda ka V. Väli, kuigi osaliselt selle ebaõnne tasus ootamatu seljavõit rootslase H. Olofssoni üle. Kuid pärast seda lülitasiid kohtunikud oma väärotsustega Välja kuldmedalilt eemale. Väli oli parem nii soomlasest L. Koskelast kui ka tšehhist J. Herdast, kuid kohtunikud, nähtavasti meeeldi, andsid töövõidud vastupidi. Oleks vägagi sangarlik olnud kui V. Väli pärast kaheksa-aastast vaheaega, mis lahutab Amsterdami olümpiamängusid, oleks uuesti tulnud olümpiavõitjaks.

E. Puusepp sai oma esimeseks vastaseks sakslase Fritz Schäferi, kes ta alul viis parteri ja sellega juba püstimaadluses saavutas suure paremuse. Hiljem Puusepp tasandas vahet, kuid pidi siiski leppima kaotusega. Et ta siiski tuli neljandaks, on hinnatav.

E. Sikk oli parem kui kodumaal võis aimata. Huvitav on asjaolu, et mees, keda Sikk oma viimast väljalülitavat kaotuspunkti saades võitis töövõiduga, tuli selle kaalu kuldmedalimeheks. See oli ungarlane M. Lörincz. Kuid veel huvitavam oli sulgkaalu türklase Yasar Erkani tulek kuldmedalile. Ta sai

selle nii, et üldse ei kohanud teiseks ja kolmandaks tulnud soomlase A. Reini ja rootslase E. Karlssoniga!

V. Mägi maadles kuidagi flegmaatselt. Suurema pealehakkamise puhul oleks ta kindlasti võitnud itaallase E. Gallegati, ning sel puhul tulnud vast olümpiapunktile. Tema matsch V. Kokkisega oli siiski tore, kuna parteris käis soomlane kord õlgadele, mida aga kohtunikud ei fikseerinud.

FOTO-ATELJEE

Parikas
TALLINN

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KUNINGA 1
ATELJEE AVATUD: K. 9-5. PÜHAP. K. 11-2

Berliini järgi võib ütelda, et meie maadlejate tase on praegu võrdlemisi hea. Tundub sünnipärast oskust, mis väga oluline. Kui suudetakse tallata edasi eduteed, siis järgmisel olümpial võime tuua kaks korda rohkem medaleid.

Nüüd saadud medalid olgu ergutuseks seni tagaplaanil seisnud maadlejate rühkimiseks ettepoole. Kui kitsas maadlusruumis on kasvatatud olümpiavõitjaid, miks neid suuremal arvul ei peaks tulema siis, kui olukorrad muutuvad lahedamaks.

Suurim võit Läti üle

Tartus, Eesti-Läti viiendal maavõistlusel, võideti Läti suure endastmõistetavusega. 90 : 70 oli võidu suurus. Momendiks ei tekkinud kahtlust Eesti võidusse, kuigi esimene võistluspäev, mis varemate kogemuste põhjal pidi olema kahest päevast Eestile suurem võidupäev, andis ainult 8-punktilise ülekaalu.

Eesti-Läti kergejõustiku-maavõistluste ajalukku ja statistikasse puutuvalt on kõige pealt märkida järgmist:

1) esmakordselt leidis liitriikide vaheline kergejõustiku-maavõistlus aset Tartus, ning oli ühtlasi nimetatud linnas esimene maavõistlus sel alal;

2) pärast peetud maavõistlust Eesti juhiv Läti vastu maavõistluse-võitude suhtega 3:2, misjuures Eesti on võitnud kaks maavõistlust järjest, kuna enne Eesti eelmist võitu juhtis kahe võiduga järjest Läti — 2:1;

3) 90:70 juures 20-punktiline vahe on suurim, mida olnud Eesti-Läti kohtamistel;

4) seekordisel maavõistlusel ei püstitatud ühtki uut Balti rekordi.

Nüüdsest peale on hajutatud viimane kahtlus selle kohta, kas Eestist kergejõustik on Läti omast parem. Läti saavutas punktide ülekaalu ainult kolmel alal, ja nimelt 800, 1500 ja 5000 m jooksudes, milles Eesti seekordne esindus ei olnud võimalikult priimiline. Pärast esimest päeva laususid Läti esindajad, et ainuke ala, milles nad suudavad eestlasi võita, on jooksud, kuid teisel päeval nagu kiuste Läti kaotas 10.000 m ja andis lisaks 400 m-is Eestile koguni kaksikvõidu. Pärast seda olid nende esindajad masendatud meeleolus.

Kui Läti kergejõustiku-taseme tõus ei toimu järsu-
malt, siis võime juba lähemal ajal riskida Läti vastu saata teine garnituur. Mitte uhkustamiseks, vaid et võimaldada ka laiemale tegevsporlaste hulgale maavõistluse kogemusi, mis tähendab ühtlasi kogemusi suuremateks rahvusvahelisteks võistlusteks.

Lätis pole sirgunud uut võimsat põlve nii kiiresti, nagu meil. Neil pole praegu uut Kivitiist või Bucenieksi või Rudzitsi, kes varematal aastatel oli Läti rahvusmeeskonna olulisem osa Eesti võitmisel. Dimza püsib oma endiste aegade vormis veel üksnes kettaheit-
tes ja kuulitõukes.

Meie meeskond võitis, ilma et oleks kõigil aladel pigistanud välja viimast. Olgu see tähendatud kas või 4 × 400 m jooksu kohta, mille viimases vahetuses R. Toomsalu mängis täiesti kassi ja hiirt. Lasi Borzdinschi endale mitu korda järele jõuda, et siis uue vahespurdiga mitu head meetrit edumaaks teha. Meie oleksime võinud läbi ajada ka ilma Viidingu, Kuuse ja kaugushüppes Toomsaluta, kuid oleksime ikkagi maavõistluse võitnud kindlalt.

Kui mitte lugeda kaksikvõitudeks võite teatejooksudes, siis ülejäänud 14-nest alast võitis Eesti viiel alal kaksikvõitudega ja kahel alal 6:4, loovutades Lätile kolm kaksikvõitu, kuna ülejäänud alad lõppesid viigiliselt 5:5. Kaksikvõitude rohkuse tõttu (kokku kaheksa) oli peetud maavõistlus Eesti-Läti vahel ainulaadne.

Tartu maavõistluse parimaks margiks võib nimetada P. Määritsa uut kettaheitte rekordi, kuigi A. Viidingu kuulitõuge 15,57 on rahvusvaheliselt tunduvalt parem. Paremus Määritsale annab just mehe suurem üllatamine. Seitsmel alal püstitati Eesti-Läti maavõistluste uued rekordid. Koos nendega on vastava rekordide-tabeli kuju järgmine:

100 m	R. Toomsalu, Eesti	10,9	1936
200 „	J. Kivitis, Läti	22,5	1933
400 „	N. Muzis, Läti	51,8	1931
800 „	A. Jürlau, Eesti	1.58,6	1933
1500 „	A. Tirners, Läti	4.05,6	1936
5000 „	E. Prööm, Eesti	15.16,4	1934
10.000 „	V. Bucenieks, Läti	32.51,6	1932
4 × 100 „	Läti	43,4	1931
4 × 100 „	Läti	3.27,0	1932
110 „	J. Toomre, Eesti	16,1	1936
kuul	A. Viiding, Eesti	15,57	1936
ketas	P. Määrits, Eesti	47,40	1936
oda	G. Sule, Eesti	66,70	1936
kõrgus	A. Kuuse, Eesti	1,90	1934
kaugus	E. Tamm, Eesti	7,17	1936
teivas	E. Äärma, Eesti	3,80	1934

Läti hiilgust selles tabelis säilitavad veel ainult vanema põlve jooksjad, välja arvatud A. Tirners, kes Läti meeskonnast ainsana ületas eelmiste maavõistluste tippmargi.

Arvustavalt on lisada, et Eesti keskmaajooksjad on edasiarenemises jäänud n. ü. kängu. Enne Berliini näidatud ajad ei taha ega taha enam tagasi tulla. Kas on vähe või palju treenitud või pole ratsionaalselt treenitud? Eriti torkab see silma F. Dunkeli juures, kes tänava kõige varemana saavutas vormi, kuid nüüd peagu igal võistlusel saab lüüa, ilma et vastased seejuures näitaksid tema tippmargi lähedaseidki aegu. Umbes sama on kehtiv U. Uba kohta. Berliin peaks teda ergutama rohkema poole. Mitte ainult jooksul taha vaatamisele, kas mitte Dunkel ei kipu teda lööma tulema.

Üldse tundus mõlemal keskmaajooksul, et lätlased võistlesid Läti eest, meie omad aga omavahel. Ja omavahelise võistluse tõttu nad ei pingutanud rohkemat lätlaste võitmiseks. Ometigi polnud lätlased nende seninäidatud tehniliste tagajärgede järgi kuigi ületama-

Elegantseim sõiduk

Endi ületamatu sõiduomadustega.
Väärtuslik sõiduk, milline Teid alati ja igalpool esile toob.

H A N S A

Tüüp 1100 4 Tsilinder
 Tüüp 1700 6 Tsilinder

Esindaja: Tallinna Manufaktuur ja Kaubanduse A/S.

200 m: 1. R. Toomsalu, Eesti, 22,8. 2. Libers, Läti, 23,5. 3. Adamovic, Läti, 23,8. 4. G. Wuht, Eesti, 24,0.

400 m: 1. E. Kulmar, Eesti, 52,1. 2. G. Beckman, Eesti, 52,2. 3. Kuschkis, Läti, 53,7. 4. Borozdinsch, Läti, 54,0.

800 m: 1. Krastinsch, Läti, 2,00,9. 2. Balodis, Läti, 2,01,0. 3. F. Dunkel, 2,01,8. 4. A. Jürlau, Eesti, 2,02,3.

1500 m: 1. A. Tirners, Läti, 4,05,8. 2. Balodis, Läti, 4,06,5. 3. F. Dunkel, Eesti, 4,12,0. 4. Uba, Eesti, 4,26,0.

5000 m: 1. V. Vitols, Läti, 15,31,3. 2. R. Vitols, Läti, 15,33,6. 3. J. Anier, Eesti, 15,37,8. 4. V. Lulla, Eesti, 16,14,0.

10.000 m: 1. J. Anier, Eesti, 32,55,4. 2. E. Tirners, Läti, 33,01,4. 3. R. Vitols, Läti, 33,26,6. 4. A. Peterman, Eesti, 33,43,8.

4 × 100 m: 1. Eesti 43,8. 2. Läti 44,6.

4 × 400 m: 1. Eesti 3,31,2. 2. Läti 3,34,4.

110 m tõkkeid: 1. J. Toomre, Eesti, 16,1. 2. G. Beckman, Eesti, 16,5. 3. Martinfelds, Läti, 16,6. 4. Tschinovskis, Läti, 17,4.

Kõrgus: 1. A. Kuuse, Eesti, 1,85. 2. G. Kalm, Eesti, 1,82. 3.—4. Borskis ja Slava, Läti, 1,80.

Kaugus: 1. E. Tamm, Eesti, 7,17. 2. R. Toomsalu, Eesti, 7,08. 3. Berzinsch, Läti, 6,77,5. 4. Zarinsch, Läti, 6,49.

Teivas: 1.—3. R. Kiipsaar ja K. Kask, Eesti, ning Liepinsch, Läti, 3,60. 4. Palens, Läti, 3,40.

Kuul: 1. A. Viiding, Eesti, 15,57. 2. A. Kreek, Eesti, 14,66. 3. Dimza, Läti, 14,63. 4. Rosenbergs, Läti, 13,95.

Ketas: 1. P. Määrits, Eesti, 47,40 (uus Eesti rekord). 2. Dimza, Läti, 45,76. 3. E. Lilienthal, Eesti, 42,94. 4. Rosenbergs, Läti, 42,44.

Oda: 1. G. Sule, Eesti, 66,70. 2. O. Jurgis, Läti, 63,18. 3. Nirbachs, Läti, 62,63. 4. F. Issak, Eesti, 62,25.

Berliini olümpiamängud

olid sündmus,

mille kirjeldamine ja analüüsimine pole võimalik kunagi korraga.

Toome olümpiakirjutusi ka veel

E. SPORDILEHE

järgmistes numbrites.

tud. Kuid meie jooksjatel puudus usk endasse ja nad kapituleerusid liig lahedasti.

Täieline vastand keskmajooksjatele oli pikamaajooksja J. Anier. Sellel mehel oli tahet ja rühki, mille tõttu ta ka võitis. Et võit tuli ainult 10.000 m-is, siis vast seetõttu, et 5000 m-is läksid tal ringid segi ja ta alustas lõpuspurti liig vara. J. Anier võib veel tänavu oma tippmarke parandada.

R. Toomsalu tegi nii hästi kui oli vaja. Põud valitseb aga temale vääriliste teiste Eesti sprinterite järgi. Tõuseks vähemalt üks Toomsalu veel.

Tehnilistel aladel olid paremateks P. Määrits, A. Viiding, G. Sule ja E. Tamm, kes võitsid suure ladusega.

Maavõistluse korraldus oli ASK käes, kes sai tulud ja maksis kulud. Võistluse läbiviimisel oli tarvitusele võetud nii mõnigi Berliini „nõks“. Välja korraldamine oleks võinud siiski aegsamini lõppeda ja kõik ettevalmistus läbi viia enne rahva valgumist tribüünile. Kuid Tartus ei ole ju Tallinna eeskujul kasutada palgalisi jõudusid, mispärast korraldusega võib jääda rohkem kui rahule. Pealegi oli see esimene kergejõustiku maavõistlus Tartus.

Maavõistluse tehnilised tulemused olid:

100 m: 1. R. Toomsalu, Eesti, 10,9. 2. Libers, Läti, 11,1. 3. Bernsons, Läti, 11,4. 4. J. Toomre, Eesti,

Kaheksas BM jäi Riiga

Eesti Leedu ees ja Läti mõlema ees

Mitu ja mitu head aastat tagasi juhtus J. Reinans olema Helsingis peetud Soome-Rootsi jalgpalli-maavõistluse vilemeheks. Ta leidis siis küllaldaselt põhjusi, et anda esimesel poolajal kaotusrikkana esinenud Rootsi meeskonna kasuks niipalju 11-m-karistulööke, et neist piisas kaotusseisust 2:5 tulla võitjaks 7:5. Seega siis: nii või teisiti teene Rootsi jalgpallile.

31. augustil lõppes Balti 8. jalgpalliturniir. Karika saatust otsustavaks matschiks oli turniiri viimasel päeval Eesti-Läti kohtamine. Vilemeheks sellel oli rootslane R. Eklöv. Ta andis Läti kasuks niipalju karistuslööke, et neist piisas tulla võitjaks Eesti üle 2:1. Nii siis: vastuteeneid jalgpallikohtunike vahel ei tunta.

Seda pole ka nõutud. Karistuslööke oma meeskonna kasuks ei nõudnud ka Läti publik, kuid erapooletu kohtunik jagas neid nii kergetkäeliselt, et Eesti jalgpallikohtunike kogu esimees oli pärast matschi sunnitud ütleva: „Loobugem Rootsi kohtunist!“

Lätile tehti võit. Kohtuniku aadressil on see küll, võib-olla, häbematus ütelda, kuid nii vähemalt arvasid Riias turniiri pealt näinud eestlased ja osaliselt ka leedulased. Kolm 11-m-karistuslööki andis R. Eklöv, neist ühe Eesti kasuks, kuid viimase leedulasest piirikohtuniku pealekäimisel ja nõudmisel. 11-m-karistuslöögid siiski veel ei oleks otsustanud matschi lõpptulemuse, sest E. Tipner püüdis ühe kinni, kuid enne penaltyde sadu oli Läti 20-m-karistuslöögist saanud juhtiva ja tagant järgi selgunult matschi tulemuste ette otsustanud värava. Koos sellega Läti võitis 2:1.

Poleks ju midagi vaielda Läti võidu vastu, kui see oleks olnud normaalselt teenitud. Kuid viga seisis just selles, et niipalju penalty'd oli puudulikult põhjendatud. Need lihtsalt röövisid mängu normaalselt arenemise võimalust ja jätsid mulje, nagu oleksid mitte mängijad, vaid kohtunik otsustanud Balti karika seekordse saatuse.

Jäime karikast ja BM tiitlist ilma ka seekord. Oleme küll harjunud kaotustega, kuid seekord tuli ta rohkem tehtuna ja mitte mängijatest sõltavana. See

ongi Balti 8. jalgpalliturniiri kurbloodus, vähemalt meile.

3 korda 2:1 tehti sellel turniiril. Kah omapärane. Esimesel päeval Läti võitis selle tagajärjega Leedu, teisel päeval Eesti Leedu ja kolmandal päeval kohtunik Eesti. Kui nüüd jätta kõrvale õnnetu viimane matsch, mis oli porri määratud juba algusest saadik, sest JKS-i väli oli niivõrd porine vihmarünnakust, siis omaette imena langes Eesti võit Leedu üle.

Ta oli seda veel imelisem, et esimesel päeval näitasid Leedu ja Läti niivõrd head mängu, et Eesti schansid emmakumma võitmiseks näisid olematuina. See oli koguni grandioosne võistlus, mille taolist Balti riikide vahelistel maavõistlustel varem pole nähtud. Hasarti sattusid ka eestlastest pealtvaatajad, kuigi oma mehi polnud „mängus“ rohkem, kui piirikohtunike näol, ühena neist Tipner.

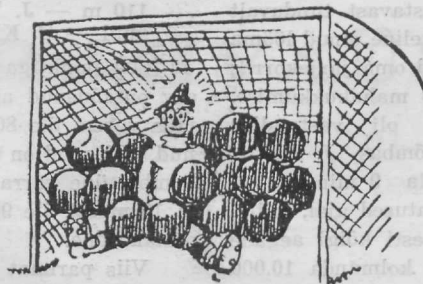
Kuid järgmisel päeval võitis Eesti, kuigi Leedu väravas oli „Euroopa parima väravavahi“ tiitli saanud Jankauskas. Eesti tegi oma väravad 24. ja 62. minutil, ja kui ta oli juhtimas juba 2:0, alles pärast seda, ainult 4 minutit enne matschi lõppu, langes leedulaste avavärav. Eesti väravaküttideks olid pääsimeelson ja tf Kuremaa.

Lätile löi penalty sisse tf. Kaljo, kes asendas eelmisel matschil vigastada saanud Kuremaad.

Läinudaastane meister Leedu lahkus Riia-turniirilt viimase kohaga, kuid sellele vaatamata võis teda atesteerida turniiri mängutehniliselt parimaks meeskonnaks.

Läti meeskond? — ta võitis turniiri ja eks see ole talle tunnustuseks nii või teisiti. Võitis küll oma kodus, kuid meie ei suutnud läinud aastal sedagi.

Eesti rühkis viimaselt kohalt ühe koha võrra ettepoole. Jäägu seegi meile lohutuseks lisaks pärast kolme-aastast võitude pöudu. Kuid ikkagi ei saa jätta märkimata, et, võib olla, oleks Eesti võitnud kogu turniiri, kui viimasel matschil poleks olnud R. Eklövi. Oleme ju ennemgi Riias tulnud BM-ks, kahju, et mitte ka seekord, millal meil seda kõige rohkem oli vaja. See oleks kulunud nagu jatkuks olümpiavõitudele...

Hinnangut ja arvusid väljalt ja rajalt

A. Adari

Üks suursündmus on lämmatanud kogu selle kergejõustiku-hooaja vahemiku, mis tekkinud E. Spordilehe eelmise ja käesoleva numbri vahel. Selleks sündmuseks olid kõigi teades Berliini olümpiamängud. Seitsme väljavalitud kergejõustiklase mängudel viibimise tõttu kodumaal selle aja vältel eriliselt suuri võistlusi ei olnud. Sellele vaatamata E. Tamm püstitas uue tänavuse rekordi kaugushüppes 7.37, mis ühtlasi Eesti kõigi aegade teine tagajärg sel alal ja kollitavalt lähedal N. Küttise rekordile.

Alles pärast olümpiamängude lõppemist hakkasid võistlused uuesti tihenema ning koos sellega tihenema ka tagajärjed, millel au pääseda Eesti paremustabelisse. Ettevalmistuse hoos Eesti-Läti järjekordsele kergejõustiku-maavõistlusele ja maavõistlusel endal püstitati paarkümmend tagajärge, mis läksid tabelisse uutena.

Enne kõike võib märkida G. Sule „revanschi“ Berliinis nõrgaks osutunud esinemisele. Tartus, ASK võistlustel, kündis ta äärepealt 70 meetrit, jäädes puudu teist korda elus 70 m saavutamisest kaks niivõrd väikest mõõduüksust, kui seda on sentimeetrid. 69.98 oli tagajärg. Omaette üllatus. Kui see oleks juhtunud tulema Berliinis, siis oleks Sule olnud maailma neljas odaviskaja, s. t. kohe medalimeeste järgmine, kuid nüüd peab ta leppima sellega, et tänavune eriti halastamatu odaviske-statistika ta jätab maailma kaheksandaks, sest tänavu maailmas esmakordselt on koguni seitse odameest ületanud 70 m piiri: kolm soomlast, kaks sakslast ja kaks poolakat. Nende nimesid teate ise.

Et Sule oma suurviske tegi Tartus, siis Berliinist oli koju tuua ainult üks tänavune rekord, milleks osutus Koit Annamaa vasaraheite 50.46 — kergejõustiklaste parim tehniline tulemus olümpialt. Hea, et seegi oli lohutuseks kollase saia asemel tuua.

Tänavusi rekorde, kui neist rääkida, on ülalnimetatud ajavahemik serverinud veel mitu. Märgime näiteks 1000 m-is F. Dunkeli aega 2.37,6, millega ta väljaspool võistlust joostes löi olümpiameest Unu Uba. Kuid tegelikult ei osutunud kumbki neist meestest vormis olevana, nagu see piltlikumalt selgus maavõistlusel lätlastega. Oma „leivanumbris“, s. o. 1500 m-is, jäi U. Uba lätlaste seljataha, kuigi ta oma saavutuste nimekirjas omas Eesti rekordina Läti vastavast tunduvalt parema margi. Ja Dunkel poleks suuteline olnud lööma ka Uba siis, kui viimane poleks teinud oma järjekorras teise komistuse sel hooajal, tähendab mahakukkumise.

Tagasimineku keskmaajooksudes oli vastandiks tõus pikamaajooksudes. Prundi eest tõmbas J. Piliiste, kes uue eestlasena kattis 3000 m alla 9 minutit — 8.58,2. Sellele järgnesid J. Anieri üllatused ajal, millal neid ei teatud oodata. Ta jooksis Eesti kõigi aegade neljanda aja 5000 m-is — 15.37,8 ja kolmanda 10.000

m-is — 32.55,4. Mõlemad tagajärjed kuulusid maavõistluse positiivsemate üllatuste seeriasse.

Kuid enne seda, kuigi samal maavõistlusel, oli valgalane Paul Määrits pühkinud rekordiküünla kettaheitest, pörutades viiest üle 43 m ulatunud heitest parimana 47.40. Kõigi aegade teine. O. Erikson oli üksnes pealtvaatajaks, kui tema enne Berliini samas kohas püstitatud 47.20 sai rekordina olematuks veel enne selle ametlikule kinnitamisele tulemist.

Hooaega võib pidada juba pooleldi lõppenuks, kuid september võib veelgi üllatada mõnegi uue tagajärgega, mis muudavad allseisvat tabelit, mille kehtimise päevaks on 31. august:

kuul — A. Viiding	16.06,5	1041
oda — G. Sule	69.98	1000
kuul — A. Kreek	15.21	945
ketas — P. Määrits	47.40	945
„ — O. Erikson	47.20	939
100 m — R. Toomsalu	10,7	934
vasar — K. Annamaa	50.46	908
3000 m — E. Prööm	8.46,0	907
kaugus — E. Tamm	7.37	905
oda — A. Mägi	65.43	897
„ — F. Issak	65.30	894
kaugus — R. Toomsalu	7.33	894
1500 m — U. Uba	4.03,0	887
3000 m — R. Sams	8.50,8	881
1500 m — F. Dunkel	4.04,0	875
„ — E. Prööm	4.04,6	368
teivas — E. Äärma	3.90,5	864
400 m — V. Nesterov	50,3	857
„ — E. Kulmar	50,5	845
200 m — R. Toomsalu	22,3	843
kolmik — N. Küttis	14.41	843
3000 m — J. Piliiste	8.58,2	842
kuul — E. Lilienthal	14.22	840
1500 m — J. Piliiste	4.07,2	839
kaugus — N. Küttis	7.11	833
5000 m — R. Sams	15.37,4	832
„ — J. Anier	15.37,8	830
1500 m — R. Sams	4.08,0	830
ketas — K. Kask	43.75	826
„ — E. Lilienthal	43.70	825
3000 m — A. Korbe	9.02,8	819
oda — J. Laidvere	61.31	809
kolmik — E. Järvsöo	14.17	808
800 m — F. Dunkel	1.59,6	807
oda — V. Uibo	61.16	806
10.000 m — J. Anier	32.55,4	804
110 m — J. Toomre	15,8	804
kuul — O. Kirp	13.85	800

800 punktiga või rohkem hinnatavate tagajärgede arv on tõusnud ainult kahe võrra, kuid rida mehi, kes juba varem üle 800 punkti, on oma tagajärgi parandanud. Tõusnud on 900-punkti- ja 1000-punkti-meeste arv, kumbki ühe võrra. Kaks meest 1000 punkti või rohkem ja 10 meest üle 900 punkti on Eestis ühe hooaja kohta esmakordne.

Viis parimat 31. augustiks olid järgmised:

	I	II	III	IV	V
100 m	10,7 R. Toomsalu, Kalev	11,2 V. Nesterov, ASK	11,2 E. Susi, ASK	11,2 G. Vuht, Kalev	11,2 H. Anton Kalev
200 m	22,3 R. Toomsalu, Kalev	23,2 V. Nesterov, ASK	23,3 E. Kulmar, Kalev	23,6 G. Jõgi, Kalev	23,8 J. Toomre, Kalev
400 m	50,3 V. Nesterov, ASK	50,5 E. Kulmar, Kalev	52,4 G. Beckman, ASK	52,4 A. Pau, Kalev	52,5 V. Laats, ÜENÜTO
800 m	1.59,8 F. Dunkel, Kalev	2.00,3 A. Jürlau, Kalev	2.02,4 J. Piliste, ASK	2.02,8 J. Koovik, Kalev	2.03,1 E. Kulmar, Kalev,
1500 m	4.03,0 U. Uba, Kalev	4.04,0 F. Dunkel, Kalev	4.04,6 E. Prööm, Tall. PS	4.07,2 J. Piliste, ASK	4.08,0 R. Sams, ÜENÜTO
3000 m	8.46,0 E. Prööm Tall. PS	8.50,8 R. Sams, ÜENÜTO	8.58,2 J. Piliste, ASK	9.02,8 A. Korbe, Kalev	9.11,4 E. Martin, Kalev
5000 m	15.37,4 R. Sams, ÜENÜTO	15.37,8 J. Anier, ÜENÜTO	15.55,0 E. Prööm, Tall. PS.	16.01,6 E. Martin, Kalev	16.06,4 V. Lulla, ASK
10.000 m	33.55,4 J. Anier, ÜENÜTO	33.43,8 A. Peterman, ÜENÜTO	33.45,2 E. Martin, Kalev	34.31,4 K. Kiili, Kalev	34.46,8 J. Perv Tartumaa
110 m	15,8 J. Toomre Kalev	16,1 E. Rahn Kalev	16,3 G. Beckman, ASK	16,4 H. Arvo, Sakala	17,4 H. Punno, Nõmme ÜENÜ
Kõrgsus	1.95 A. Kuuse ÜENÜTO	1.86 G. Kalm, Kalev	1.85 E. Järkson, ASK	1.75 O. Kaldre, ÜENÜTO	1.75 F. Tarkman, Kiviõli SK
Kaugus	7.37 E. Tamm Kalev	7.33 R. Toomsalu Kalev	7.11 N. Küttis ASK	6.90 A. Raska, ASK	6.85 F. Tarkman, Kiviõli SK
Kolmik	14.41 N. Küttis ASK	14.17 E. Järkson, ASK	14.02 A. Raska, ASK	13.88 A. Armi, Kalev	13.86 N. Kalm, Kalev
Teivas	3.90,5 E. Äärma, ASK	3.73 R. Kiipsaar, ASK	3.70 H. Koik, Sakala	3.70 K. Kask, ASK	3.40 H. Lindal, Kalev
Kuul	16.06,5 A. Viiding, Tall. PS	15.21 A. Kreek, Kalev	14.22 E. Lilienthal, ÜENÜTO	13.85 O. Kirp, ASK	13.75 A. Tuju, Kalev
Ketas	47.40 P. Määrits, Valga ÜENÜ	47.20 O. Erikson, ASK	43.75 K. Kask, ASK	43.70 E. Lilienthal, ÜENÜTO	41.29 A. Kreek, Kalev
Oda	69.98 G. Sule, ASK	65.43 A. Mägi, ASK	65.30 F. Issak, ASK	61.31 J. Laidvere, Tartu Kalev	61.16 V. Uibo, ÜENÜTO
Vasar	50.46 K. Annamaa, Tall. PS	36.34 K. Sule, ASK	30.01 O. Kirp, ASK	29.05 P. Määrits, Valga ÜENÜ	27.34 A. Tuju, Kalev

Sportlased

igalt võimalikult alalt
saate meie suurladudest osta

kirjutusmaterjale

**Kõigi raamatute, ajakirjade ja aja-
lehtede tellimiste kiire täitmine**

O/Ü „RAHVAÜLIKOOL“

Harju tn. 48, tel. 444-39

Pärnu mnt. 10, tel. 446-67

Rõõmsaid ridu Eesti jalgpallist

Kunagi varemalt pole Eesti jalgpalli arvel kuulnud nii salvavalt halvustavaid ja jämedalt mõnitavaid väljendusi kui tänava. Pärast seda kui kaotati maavõistlus Lätile Tallinnas ja saadi ohtralt uhtuda Vytautase mäel, tõusis kibedustunne meie jalgpallirahva hulgas haripunktile.

Nõuti liidujuhtidelt reforme palliellu, lasti kuulda kibedaid arvustussõnu liidutreeneri pihta, arutati ja arutati, kiruti jne.

Pärast kaht kaotatud maavõistlust algas tihe profimeeskondade külastäikude-seeria. Lisaks varem gastroleerinud Sofia Levskile, Budafokile ja Szegedile töid vähe-nauditavat profijalgpalli veel Viini tabeli-viimases — kaks F. A. C-d.

Pallipublik vaatas, vaatas, rökatas mõnigi kord rõõmulootuses, — aga lahkus siis lõpuks matschilt ikka morni meeleoluga — järjekordse kaotusahastusega.

Niisuguse mõruda ja lootusetu meeleoluga mindi vastu kahekordsele maavõistlusele Soomega.

Kaks nädalat enne maavõistluspäeva jalgpalliliit katkestas liiduklassi esivõistluste sügisvooru, et pakkuda rahvusmeeskonnale seni puudunud treeningu-võimalusi.

Mõni päev enne maavõistlusi peetud rahvusmeeskondade katsematsch oma üllatuslikult tubli särtsukusega ja pingutusliku tahteküllusega lubas tekkida kerge lootustekuma.

Ning — seekord need lootused, kuigi põhjendatult imeväikesed — täitusid. Tallinnas mängiti välja suur viik 2:2, Helsingis tuli leppida tubli ja sisuka mängu juures napi ühevärava-kaotusega 1:2.

Mõlemad maavõistluse-matschid olid sisult täisverelised, kõrgepingelised ja hea klassiga.

Tallinna meeskond, A koosseis, esines rivistuses — Karp; Peterson — Neeris; Murr — Lillak — Idlane; Simenson — Uukkivi — Kuremaa — Laasner — Kaubisch.

Võrreldes seda rivistust kevadiste, Läti ja Leedu

vastu mänginud rivistustega, tonkab silma kahe päris noore — ph. Murri ja vä. Kaubischi juuretulek.

Meeskond mängis ühtlase rutiiniga, mis ainult 1. poolaja lõpuosas kippus pisut mõonatsema. Kuid kriisiminuteist ülesaanult mäng võttis teisel poolalaj uuesti rõõmsailmelise rünnakutetiheada värvingu. Poolajaks Soome juhtis 1:0. Värav oli paratamatus, mille vastu poleks suutnud vast ükski puurivaht.

Erakordse rõõmulaine tekitas viigivärav, mille saavutas 2. pa. 18. minutil ps. Uukkivi, kelle madal diagonaallöök lipsas heiteks vajunud vv. Salmise keha alt väravasse. Minut hiljem juhtis Soome uuesti: ps. Kurre Weckström löikas vä. Salini maatsenderduse kiirelt ja toredalt väravaks — 1:2.

Rõõmus pettumus järgnes sellele sündmusele. Nimelt, selle asemel, et „traditsioonikohaselt“ hunnikusse variseda, rahvusmeeskond alustas tormikat viigiüritamist.

Mitte kinnisilmi ja ummisjalu, vaid rahuliku ja särtsukalt kiire kombiinimänguga. Viik — 2:2 tuli mängu 89. minutil. Tf. Kuremaa tõmbas end jõuliselt mööda Soome vb. Lindbekist ja löi 2:2. See jäigi maavõistluse lõpptulemuseks.

See viik rahuldab suurel määral. Mitte niipalju oma numbrilise palega kui just sisutihedusega. Matsch andis lootuse natukest, et meie jalgpalli juurestik lõpuks nii hirmus mäda polegi. Tõsi küll, matsch polnud eriti heast klassist, oli isegi kaugel eelmistest Soome-Eesti suurkohtamistest, kuid eeskätt peegeldus sellest maavõistluse üheksakümnest minutist — t a h e m ä n g i d a, ja seegi asjaolu on küllaltki hinnatav.

Seni just see — tahe ja püüdlikkus, kõike-väljapanev pingutus — puudus rahvusmeeskonnal täiesti.

Et see asjaolu avaldus korraka mõlemal matschil, — nii Tallinnas kui ka Helsingis, siis seegi lubab teha teatavaid järeldusi.

Katse, hinnata meie jalgpallibilanssi ja taset pärast maavõistlusi Soomega põhjalikumalt, oleks praegu ülearune. Saavutus on alles päris värsk.

Kindlustage oma varandus ja elu

EKA's,

suurimas kodumaa kindlustusseltsis

KÕRGUSHÜPE

Harold M. Osborne

Minul on teooria, mida spordis kui igapäevases elus võib kasutada ühtviisi. See kehastub ühes sõnas: mõõdukus.

Mis ka oleks, ikka tuleb arvestada selle teooriaga, eriti aga kergejõustikus. Iga algaja sihiks peaks olema saada üheks paremaks heade kõrgushüppajate hulgas. Ta ei tohiks leppida ainult kõrgushüppajaks saamisega. Viimaseid on rohkesti, aga tõesti häid kõrgushüppajaid on vähe. Kahjuks vähesed omavad selleks vajalist energiat ja püsivust.

Põhialuseks kõrgushüppajale on normaalse, terve keha kõrval tugev lihasjõud, eriti jalgadel ja niureies, kui ka tugevad istumis- ja kerelihased. Teatavad harjutused on tarvilised lihasjõu saavutamiseks ja tõstmiseks. Kerele ja jalgadele on vaevalt paremat harjutust lihasjõu tõstmiseks kui murdmaajooksu, mitte tassel maapinnal, vaid tõesti murdmaal.

Mõistagi tuleb sellele vaadata kui eelharjutusele. Harjutuskavas ei kasuta seda ei aktiivsportlased ega ka treenerid, tema võrdlemisi suure jõu nõudmise tõttu. Nemad arvavad, et kõrgushüpe ja murdmaajooks ei sobi kokku. See arvamus on õige, sest nad ei kuulu kokku, kuid neid tuleb sooritada eriaegadel. Kui mina siin mainin murdmaajooksu, siis üksnes eelharjutusena, mis sooritatud aastaid enne kõrgushüppele asumist.

Ameerikas käib noor 6—14 aastat rahvakoolis,

siis 4 aastat kõrgemas koolis (kui soovib kõrgemat haridust) ja lõppeks kolledžis või ülikoolis järgmised 4 aastat.

Kuusteistkümmend aastat on seega treeneril kasutada, et kuueaastasest koolitada eriala tippklassiatleet.

Sellejärele kui laps kuuenda aastani on tegelnud lastemängudega, tuleb järgnevalt asuda enam-vähem järjekindlale harjutuskavale.

Mõõdukus on treeneri hüüdsõnaks, treening peab olema mitmekülgne ja sisaldama koolides armastatud mängu. Võistlustel tuleb eriti sellele panna rõhk, et noored endid üle ei pingutaks, eriti sagedase võistlemisega, kas tihti või ühel päeval palju.

Võimlemine on eriti väärtuslik kehaliselt veidi mahajäänutele, kellel sellega avaneb võimalus tasakaalustada oma kehalisi nõrkusi võrreldes tugevamate kaaslustega.

Nii paradoksaalsena kui see ka ei kõla, kuid tulevane kõrgushüppaja peab tegema kõike muud, kuid mitte hüppama kõrgust.

Sügisel peaks ta harjutuseks jooksma murdmaad, selle kõrval harrastada viskeid ja sooritada tõstmist kergete raskustega, harjutama rekil ja rööbaspuul, ning tegema pöranda- ja sihtvõimlemist keha põhjalikumaks ettevalmistuseks.

REISIBÜROO

PEAKONTOR: Tallinn, Kinga 3, telefon 433-20.

OSAKONNAD: Tartu, Suurturg 7, telefon 3-72.

Pärnu, Rüüli t, Endla majas, tel. 1-13

Tallinn, Balli jaam, telefon 438-92.

Raudteepiletite müük: a) kõikidesse kodumaa jaamadesse, b) kõikidesse Euroopa suurematesse linnadesse.

Laevapiletite müük: a) kõikidel kodumaa ja Ballimere liinidel, b) ookeanipiletid inglise, saksa, prantsuse, rootsi, hollandi, itaalia ja ameerika laevaliinidel kõikidesse suurematesse ulgumere sadamatesse.

Esindus ja agentuur kõikidest suurematest Euroopa reisibüroodest. Rahvahetus ning valuuta ost ja müük turistidele. Välispasside ja viisumite muretsemine.

RINGREISIPILETID TURISTIDELE KOGU EUROOPAS.

Õhusõidupiletid „AERO“, „DERULUFTI“ JA „LOTI“ liinidel.

Kohalike omnibuseliinide piletid, o-ü. „Mooior“ ja teised.

Nõuanded ja arvestused reiside kohta tasuta.

A/s. „Eesti Reisibüroo“.

Miks just murdmaajooks, eriti tulevastele kõrgushüppajatele? — võidakse küsida. Vaadake kord ettevalmistatud kõrgushüppajat ja vaadake, millised keha osad on tal arenenud, ja võrrelge teda murdmaajooksjaga. Teie näete sarnadust reie arengus, eriti selle ülemises osas. Jooksul ebatavalisel maal, reie lihaskond teeb suuremaid pingutusi kui siledal maal. Ja reied on õieti need, mis kõrgushüppajale suurima tähtsusega.

Mõni sõna visetest. Sellega saavutame tugevamad käevarre- ja õlalihased, millel on kõrgushüppel suur tähtsus hüppe lõppkujul viimistlemisel. Jalad viivad hüppaja üles, üle lati aga ülejäänud kehaosad. Nende jõuga õieti saavutatakse need paar sentimeetrit, mis head hüppajat keskpärasest eraldab. Üldse peab pandama enam rõhku kere ja käte harjutustele.

Nüüd veel kord eeltreeningust. Tavaliselt küsitakse: kuidas teab inimene, et temast saab kunagi kõrgushüppaja ja kuidas ennast arendada vastavalt?

Minu vastus oleks, et õieti ei teata seda ja sellele põhjale ehitatud eelharjutusist jätkub muudelegi pärastistele erialadele, sest sellega saavutatakse alus, millele võib ehitada mitmes suunas.

Murdmaajooks moodustab osa eelharjutusest, mis sooritatakse talikuudel. Hiljemalt kaks kuud enne hooaja rajaharjutuste algust tuleb alustada jooksudega.

Lihagruppidele, mis nii tugevdatud, võimaldagu veidi rahu, mille vältel talvel kadunud elastsus ja reaktsioonivõime saavutatakse uuesti.

Ja siis saabub aeg, millal tulevast kõrgushüppajat tuleb pühendada tehnika saladustesse.

Üldse õpetaja peab oskama sisendada noorele, kui hädavajaline on korrekse tehnika õppimine, et siis noor teeks seda igavat tööd hea meelega.

Tee võib näida pikana, aga kindel on, et just tegevusega saab seda lühendada.

Viimase murdmaajooksu ja kõrgushüppe harjutuse vaheline periood täidetagu startidega, lühikeste tugevate spurtidega, jooksuga üle madalate tõkeste ja sihtvõimlemisega (nõõrhüpped). Mina isiklikult eelistan väga nõõrhüppeid, kuna see elustab kogu keha.

Suveharjutusteks kindla kava koostamist ja selle täpset täitmist ei pea ma kõige paremaks, eriti veel siis, kui kava koostajaks on mõni teine. See on kehtiv peale kõrgushüppe ka teistel aladel. Isegi täpseima välispidise sarnadusega inimeste organismid on erinevad.

Kõrgushüppaja peaks treeningul arvestama oma tundega, meeleoluga, võistluste sagedusega ja tehnika arenemise faasiga.

Nii siis stardid, spurdid, tõkked, sihtvõimlemine, silla löögid, jalgade tugev taha-, ette- ja üleslöömine ja muud tuttavad harjutused. Hüppamisele ei mõelda esimesel kahel nädalal. Järgnevalt õpetatakse algajale stiili, mille ta ise valinud või mis talle osutunud sobivaimaks. Kui stiilis ollakse kindel, alles siis arendatagu seda. Ebaõnnestumised alul ei tohi heidutada ega sunnida tagasi minema lihtsalle lati ületamisele. Sihile viib üksnes suur püsivus.

Algaja peab hüppama võimalikult iga päev. Loomulikult tuleb teha kõrvalharjutusi. See harjutab teda nii oma hüppe stiili kasutama, ta saab oma stiiliga ühiseks minaks. See on talle nii kodune, et ta iga võimalikus olukorras on võimeline takistuseta seda läbi viima.

Igapäevastel harjutustel tuleb panna rõhku sellele, et ei püstitataks iga päev oma rekordid.

Kui kellegi rekord on 1.65—1.70 sm, siis harjutushüpped ei tohi olla üle 1.50—1.55 sm. Hüppab tema hiljem täie pingutusega 180, siis stiilihüpetel jätkub kõrgust 1.70 sm.

Edenemisel võivad kõrgused tõusta. See meetod ei hoia ainult jõudu ja energiat. Vaid annab algajale hädavajalist endausaldust. Temal on alati tundmus, et omab jõudu, ka suuremateks kõrgusteks.

Umber tosinast hüpest parima võimaliku tehnikaga peaks harjutusõhtuks jätkuma.

Kunagi ärgu hüpatagu nii kaua, et lihastunne ja kontsentratsiooni võime selle all kannatab.

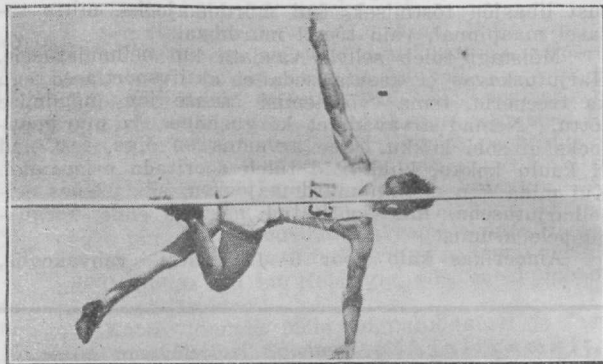
Iga päev enne hüppeid tuleb sooritada soojevaid harjutusi, nii ka hüppeharjutuse lõpetamise järele harjutusi, mis muudavad päevakava ümmargusemaks.

Niipalju algaja harjutusest.

Edasijõudnule jätkub kahest kuni kolmest harjutuspäevast, või, veel parem, kaks kuni kolm päeva, millal ta hüppab. Ka tema harjutab iga päev, misjuures ülejäänud päevadel paneb rõhku nõrkade kohtade „ravimisele“.

Lõpuks ei hüppa ta mitte täiskõrgust, peamiselt peab ta silmas esmajoones vormi püsimist ja stiili viimistlemist. Algaja kui ka edasijõudnu hüppavad kord nädalas tagajärjele. Kõige parem on seda teha „võistluspäeval“, ükskõik kas on siis võistlus või mitte.

Järgnev tabel on õieti mõeldud edasijõudnud hüppajale, kuid seda võib kasutada ka algaja, kui ta ei unusta, et peab iga päev kõrgust hüppama. Peale selle kuulub see kava sellesse ajajärku, millal hüppaja on saanud üle tehnilistest raskustest.

Ameerika väljapaistvamaid kõrgushüppajaid Walter Marty ületab 2 m rulliv-stiilis. Ta näib lamavat latil.

Veelkord tähelepanu, et iga harjutuskava on ainult raam, mida mitte siin ja seal ei muudeta, vaid mida peab modifitseerima iga hüppaja, arvestades individualiteediga. Elmainitut arvesse võtta paludes, annan järgmise kava:

Esmaspäev: Jookse vähemalt 400 m nii ütle-da traavi. Lõdvestusharjutused, nõõrhüpped, kõrgushüpped. Alul kerged, tehnikat allakriipsutavaid hüppeid, hiljem kuni 5 sm tippsaavutusest madalaimad, 400 m traavi. Ülakeha harjutusi: ülestõmbeid, keha tõsteid jne. Duš: soe, lihastevalu korral tulist ja külma vaheldumisi.

Teisipäev: 400 m jooksu, lõdvestusharjutusi, stiilihüppeid, starte, sprinte ja lühikesi tõkkejookse. 400 meetrit. Ülakeha harjutusi.

Kolmapäev: 400 m traavi, lõdvestusharjutusi. Kõrgushüpe: tugevaid hüppeid, aga mitte nii kõrgele kui esmaspäeval. Kuullitõuge, vasarheide või midagi nende sarnast. 400 meetrit. Ülakeha harjutusi.

Neljapäev: 400 m. Lõdvestus. Harjutus sprinterite või tõkkejooksjatega. 400 m-jooks. Ülakeha harjutused.

Reede: 400 m. Lõdvestus. 400 m. Ülakeha harjutused.

Laupäev: 400 m. Lõdvestusharjutused. Võistlusest osavõtt. Kui võistlust ei ole, siis ise selletaolist korraldada. 400 m.

Pühapäev: puhkus.

ÄRATÕUGE.

Äratõuke koht on seal, kust kerge ettepainutusega ulatatakse väljasirutatud kätega latini.

Viimasel sammul on hüppaja jalg tugevalt painutatud, nii sügavalt kui jala jõud seda lubab. Hüppejala kand puudutab maad kõigepealt, kehal on kerge kalle tagasi.

Vabajalg, põlvest paindunult, rebitakse puusast tugevalt ette, nii kõrgele kui iganes võimalik.

Katsutagu kogu keha selle jala ülespingutusega viia edasi. Samal ajal vastaskäsi rebitakse tahtliku jõuga üles ja ületab tõusuaktsiooni lõpetanult külje peal lati.

Edasijõudnud pangu tähele välimist kätt, vabast asendist risti ümber keha vibutamisele. Selle järg on allakriipsutatud käe taha- ja ülesrebitmine. Käsi on küünarpeast painutatud.

ÕHUS.

Tõukejalg peaks maast lahkuma sarnase jõuga, et mõlemad puusad, eriti sisemine madalamal asuv, üles viiakse enne kui edasiviiv hoog lati juure viinud. Hüppaja peaks selle läbi olema paigutatud selili.

Hüppejalg on põlvest paindunud ja rebitakse säärase hooga järele, et see samuti põlvest paindunud vabajala lati kõrgusel saavutab. Mõlemad sääred on peaaegu täisnurkselt reiele.

Välimine käsi on oma tagasilöögi lõpetanud ja rebitakse jõuliselt kõrgele üle keha ja lati.

Veidi enne kui hüppejalg saavutab suurima kõrguse, sirutatakse välja vabajalg, mille labajalg ja säärelati vaevalt ületanud.

Viimane energiline hüppejala järelerebitmine langeb ühte vabajala allasurumisega ja põhjustab puusade õhku tõusmist. Tuleb märkida, et vabajalg küllaldaselt painutatuks jääks, millega jala ja lati vahele tekib küllaldane ruum tõukejala läbimiseks.

Tõukejala läbitõmbamisega ühtub vastaspoolse käe tagasilööki, mille juures tõstetakse õla. Eelpool toodud liigutuste sooritamisega ühtub keha sirutamine (ainult tõukejalg jääb kergelt painutatuks). Pea, õlad, puusad ja põlved on horisontaalses asendis.

Kogu keha ületab põlved ees lati (mitte rullib üle). See ületamine kestab $\frac{1}{50}$ sek. Vabajalg lüüakse taha üles, mõlemad käed keha vastuvõtmiseks maan-

dumisel ette heidetud, mis tingib keha veerand pööramist (nägu all). Hüppejalg jätkab oma läbitulemise liigutust, nii et mõlemad käed ja hüppejalg on valmis maandumiseks.

MAANDUMINE.

Arvamus, et hüpe on lõpetatud pärast lati ületamist, on väär. Maandumise juurest võib märgata hüppaja vigu, mis tema teinud ärahüppel või lati ületamisel. Kui keha maandumisel liig tugevalt kätele langeb, see näitab kõige paremini, et tema küllaldaselt töötas kätega tõusmisel.

Viidagu maandumise jalga (hüppejalga) mitte otsekohe raskuspunkti alla, vaid viltu taha, et saada paremat vetrumist. Seda eriti, kui maandumiskoht on veidi kõva.

Veel üks nõuanne algajale, kes minu tehnikat õppida tahab:

Selle asemel, et kohe õppida kogu hüpet, tehtagu seda järkjärgult:

Hästi mõõdetud jooksuga ja korraliku äratõukega löödagu vabajalg hästi üles kuni latini, mis olgu mõdukal kõrgusel, tõmmatagu hüppejalga vabajala ja lati vahelt läbi ilma keha pööramata või sirutamata.

Ületa latt maandumiseks ja katsu maanduda nii, et saad otsekohe jooksu jätkata. Kui see liigutus klappib, katsutagu õlgu lati vastu suruda — kusjuures keha saavutab peagu horisontaalse asendi — ja vabajalg selle järele, kui ta on üle lati viidud, jõuliselt tagasi lüüa. Ära alga pööramise liigutustega (jalga ja käed) enne kui üles viiv jõud pole sind viinud latist kõrgemale.

Kui pööramine latil teeb raskusi, siis õpi seda eraldi. Hoojooksu ja äratõuke järele löö vabajalg tugevalt üles, samuti vastupidine käsi, siis sama jalga ja sama käsi teisel pool külje peale, mille juures keha etteviimisel pööratakse ümber oma pikitelje.

Harjuta ilma hüppe telinguteta ja latita, kõige parem pehmel murul.

Lõpuks veel neli punkti üldiseks tähelepanemiseks:

Iga hüppe eel soojendamine! (eriti suure hüppajate arvuga võistlusel).

Ületa iga kõrgust ainult nii kõrgelt, kui palju on vajaline lati mitte maha rebimiseks.

Ole pingutamata! — ja... kultiveeri tunnet, et sinu jaoks ei ole ükski kõrgus liig.

Lihasaaduste
eksportäri

EDUARD TREIKELDER

Tallinnas, Koidula tän. 11,
tel. 303-81

Lõdvestusharjutusi on soovitatav sooritada rühmas koos teistega, sest siis on nad huvitavamad. Algajatel harjutuse vältel või edasijõudnuil hooaja alul hakkavad valutama mõned kehaosad, lihasgrupid. See asjaolu juhhib tähelepanu sellele, et need keha osad ei ole küllaldaselt läbi töötatud. Seega siis tuleb nimetatud kehaosade tööd suurendada. Massaaži pooldan sel juhul, kui valu ajajooksul ei kao loomulikult teel. Parem on siiski suurendatud tööd, sest keskmisel sportlasel ei ole kasutada esmajärgulist mässööri.

Lihaste valu on esimese harjutuspäeva nähe ja peaks kaduma iseendast. Kes on oma harjutuste kaava koostanud mõõdukalt, s. t., et suurendab töökvaantumit mõõdukalt, see vaevalt üldse tunneb lihaste valu. Häda korral tuleb siiski kasutada massaaži. See kõrvaldab vereringe takistused, või, õigemini, kõrvaldab kehale kahjulike väsimusmärkide kuhjumise.

Veel veidi eeltreeningust:

Kõrgushüppaja eeltreening ei tohi kunagi olla liigintensiivne. See on kehtiv ka teiste kergejõustikualade kohta.

Leidub palju loomuliku andega kõrgushüppajaid, kes ilma igasuguse tehnikata, ilma oma hüpset teadlikult „läbimõtlemata“ on väga tagajärjekad. Aga need on võimelised oma positsiooni vaid õige lühikest aega hoidma ja kaovad õige pea. Tagajärjekas kõrgushüpe on kunst, mida võib saavutada raske ja järjekindla tööga.

Kes oma parimas spordieas tahab olla edukas kõrgushüppaja, peab arvestama sellega, et eeskätt on vajaline nelja- kuni kaheksa-aastane intensiivne eelharjutuse ajajärk. Alles siis võib temast saada erakorraline mees. Mõistagi leidub ka erandeid. Kui aga jälgida paremate kõrgushüppajate arengut, siis võib märgata suurt hoolt jalgade arendamisel.

Tuleb teha suurt tööd: murdmaa jooks, sügav jalgade painutus jne., nõõrhüpped reitele ja tants sääre-

lihastele. Enamiku neist harjutustest võib viia läbi toas. Horine, omaaegne maailmarekordi mees, eriti rõhutas, kodus harjutamist. Richard Landon 1.96-ga sisemaailmarekordi mees uskus nõõrhüpetesse. Aga igal juhul ei tohi unustada kere- ja käteharjutusi.

Iga kehaosa on teatud mõttes tegevuses hüppe vältel ja neid tuleb siis selles ette valmistada.

Lisaks hästituntud harjutustele soovitatakse seisu ja kõndimist kätel, trepist ülesminekut kaks kuni kolm astet vahele jättes jne.

Kui ei omata veel küllaldaselt vastupidavust, siis tohib võistlustel osa võtta ainult kõrgushüppest, kuna muu tuleb mängides sooritada harjutustel. Kui ilm kevadel ei luba alata välisharjutustega, tuleb harjutust alata saalis.

Esimestel nädalatel peab harjutus olema kerge. Harjutatagu lihaseid pikkamööda uuele ülesandele: kõrgushüppele.

Selle järele kui lihased on saanud teatud paindumise, võib alata tehnika õppimisega:

HOOG.

Hoogjooks igasugustele n.-n. „lääne“ stiilidele on kerge mõõduka hooga haarav jooks. See toimub 45°-lise nurga all latile. Sammu peavad olema sulavad ja ühetasased. Jooksu suund hoo algusest kuni äratõukeni peab moodustama sirgjoone, välja arvatud viimane samm (äratõuge), milline puudutab maapinda väljaspool raskuspunkti. Teiste sõnadega vasaku jalgaga hüppajad hüppejalga parema jala jälje pikendusele.

Hoo pikkus on 11 m. 7½ m latist asub kontrollmärk.

Esimesed 3½ m kaetakse kolme sammuga. Käsi ei hoita mitte väga madalal ja nad õetsuvad õlgadest lõdvalt ette kuni viimase sammuni, mille juures välimine käsi põigiti üle rinna lüüakse, et vältida tasakaalu kaotamist.

„POLARIS“

EESTI KINNITUS-A.-S.

võtab vastu järgmisi
kinnitusi:

tule-, murdvarguse-, veo-, väärtsaadete,
kasko- (laevakerede) ja klaasikinnitusi.

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad
Kr. 948.000.—

Seltsi asutamisest peale on kahjude eest välja-
maksetud üle
Kr. 4.827.000.—

Soliidne edasikinnitus!

Kahjud likvideeritakse viivitamata!

Juhatus asub Tallinnas, Vana Viru 12.
Kõnetraat 426-66. Telegrammi-aadress: „Polaris“
Osakond asub Tartus, Suur Turg 11. Kõnetr. 6-75.
Esindajad kõigis linnades ja maakotades.

Kuidas mängida jalgpalli

(Järg.)

See pole alati kerge, sest siseforvardide ülesandeks on edasi tõmmata kaitses enne lõpliku sõudu tegemist ja kui kaitsjad edasi liiguvad, võiakse tsenderforvard suruda offside'i.

Tsenderforvard, kes võtab enesele liini-pivoti ülesande, peab suutma mitte ainult vastu võtta pealetungi läbi tühimiku, vaid ka ise rajama tühimikke. Selleks aga ei tohi ta, nagu siseforvardid, rännata kaugemale oma asukohast. Seepärast ta ei tohi minna tagasi, et aidata kaitsjaid, välja arvatud vastuastumiseks vastase tsender-halfile sisseviske puhul, — punkt, milles tsenderforvardid kalduvad olema pisut loiid.

On juba tähendatud, et tsenderforvard peab oskama lüüa peaga. Eraldi pealöökide väärtusest üldises keskvälja-mängus on oluline, et ta peab olema võimeline hüppama kõrgele ja vastu võtma kaunis palju tsenderdusi ääreforvardidelt. Värava poole peaga löömise asemel on väga tihti parem lüüa pall peaga tagasi mõne kolleegi jalgade ette, kes asub paremini väravalöögi tegemiseks. Pika kasvuga tsenderforvardil on siin ilmne paremus; seepärast — ja arvesse võttes ka hulka tugevaid vopsusid, mida nad peavad andma ja vastu võtma — enamus moodsaid tsenderforvarde on tugeva kehaehitusega ja üle keskmise kasvu.

Lõpuks, ideaalne tsenderforvard peab meeles pidama, et ta lööks nii tugevasti ja sageli kui võimalik, kuigi muidugi mitte iga nurga all ega igalt kauguselt; aga kahekümne sammu ulatuses ja igas sobivas asendis peab ta kindlasti kasutama igat võimalust, et üllatada värava-vahti.

Kui pole aega vallutada üleantud või tsenderdatud palli, tuleb teha kiire löök, hoides palli võimalikult

madalamal. Esimeses järjekorras aga peab tsenderforvard olema suuteline lööma ükskõik kumma jalaga.

7. Väravavaht.

Hea väravavahti olulisimateks omadusteks on kämmus ja etteaimamise tunne. Kuna põiklatt on 8 jalga üle maapinna, on ilmne, et kui teised tingimused on võrdsed, kehapikkus on lisaparemus. Väravavahti juhtsonaks peab olema „julgeolek esimeses järjekorras!“ ja seepärast peab väravavaht alati kasutama oma käsi ja ei iial jalaga lööma lennusolevat palli. Et suurendada julgeolekut, peab keha toetama käsi, see tähendab — kui väravasse antakse tugev löök, peab kõht sisse tõmmatama, et vähendada kokkupõrget, ja pall tuleb haarata vastu ribisid või vastu kõhtu, kusjuures küünarnukid tuleb hoida vastu külgi. Niisamuti, madalate löökide juhul, peavad reied ja sääred toetama käsi; halva ilma puhul see takistab mõjusalt maapinna-lööke libisemast läbi võrgu.

Iga väravavaht peab õppima kohalt- või käest-löögiga saatma palli võimalikult kaugemale ja täpsemalt teatud vabale kolleegile; kuid parem on palli lüüa jalaga või visata käega üle lühikese vahemaa täpselt, kui harrastada kõrget kasuta lööki. Väravavaht peab aru saama, et ta peab palli saatma nurka ainult viimse hädabinõuna; parem on haarata pall ja klaarida see kohe etteaimamise tunde abil kui jätta asi niikauaks, kuni värava päästmiseks saab oluliseks kaheldav võtte või võimalik nurkalöök. Tuleb kasutada rusikaid, et eemale lüüa nurgalööke ja kõrgeid kesklööke, kui vastasforvardid on nii ligidal, et on olemas hädaoht, et väravavahti rünnatakse juba palli valdamise ajal. Nende ründava-

te forvardide ja ka igal ajal reetliku ilma puhul tuleb seega hoiduda liigsest palli pörgatamisest.

Raskemaid otsuseid, mis väravavaht tuleb teha, on see, millal väravast lahkuda. Seda tuleb teha ainult kas siis, kui ta on täiesti veendunud, et püüab palli kinni, või meelegaheite momendil. Eriti viimasel juhul peab väravavaht ruttu otsustama ja tormama välja, et seadusse viia vastast, kui võimalik, ja lööginurga kitsendamiseks halvendada sihtimist. On ilmne, et väravavaht ei nõuta vastupidavust, aga see ei tähenda, et ta võib enese treeningu hooletusse jätta. Ta võib harjutada lühikesi teravaid jookse, kõrgushüppeid, keha pöördeid väravapostide vahel ja täpset kohalt lööki. Kõik see aitab teda tema tähtsal seisukohal — viimsel kaitseliinil. (Järgneb.)

Nii peab püüdma väravavahti

Ega Teie

ei unustanud

E. Spordilehte tellida?

Raha paneb rattad käima

G. PÄRNPUU

Professionalismi kummitused

„Eesti jalgpalliliit tegeleb temasse kuuluvate organisatsioonidega ja nende registreeritud jalgpallimängijatega-asjaarmastajatega“. Selle loosungi vastu (ära toodud Eesti jalgpalliliidu korraldavates määrustes 17. 2. 1935. a.) alustangi alljärgnevate ridadega sõda.

Kauges minevikus, kui veel ei tuntud professionaaljalgpalli ja moodsatel olümpiamängudel on, kahjuks, sääraseid amatöörmäärused veel ainuõiguslikena kehtivad, kuid üldine suund FIFA liikmeskonnas ja rahvusvahelisest liidust väljaspool tegutsevates liitudes sihhib kahtlusetu professionalismi poole. Professionalism tagab edukuse jalgpallis, ütles C. Clegg, Inglise jalgpalliliidu esimees. Jalgpallis on nõutav, et meeskond, kes tahab olla edukas, peab endale hankima head mängijad. Mida parem mängija, seda suurem on tema tasu. Ja kõik võtavad raha vastu meeeldi ... elukutseline jalgpallimängija ei ole sugugi „kõlvatu“ seisus ausale kodanikule.

Inglismaal ta sündis, nimelt jalgpalli professionalism. Nüüd on kõik Football Associationi liikmena seisvad seltsid võtnud selle omaks. Amatöörismi kõrval on jäänud püsima puhas amatöörism (Amateur Football Association), kuid ikkagi on amatöör-klubid võimetelt ja tähtsusest võrdlemisi järel profiklubidest. Inglismaa eeskuju levis kiiresti üle maailma. Tänapäeval on FIFA liikmeskonnas suurem osa neid, kes pooldavad professionalismi ja on selle viinud tegelikult läbi. Rahvusvaheline jalgpalliliit ei tee takistusi elukutselisusele. Seda on koguni soovitatud neile riikidele, kus on väga levinud varjatud professionalism (Saksamaa), kuid talitatakse ametlikult kehtivate asjaarmastaja-määruste järgi. FIFA oma määruste art. 2 kuulutab avalikult: Liidu (FIFA) ülesanne on amatöörjalgpalli edustamine ja association-jalgpalli üldine kontroll...

Siit peaks olema kohe selge: FIFA eraldab asjaarmastajate jalgpalli ümkindlasti ja kannab hoolt jalgpalli (ametlikult Association Football) arendamise eest. See ei tähenda aga, et FIFA oleks amatööride liit. Liidu nimes ega põhikirjas pole leida märkigi sellest, et raha eest ei tohi mängida jalgpalli, küll aga on leida hulk asjaarmastajate kohta käivaid määrusi.

Selle täpsemaks seletuseks: FIFA ametlik täieline nimi on Fédération Internationale de Football Association (rahvusvaheline association-jalgpalli liit). Võrdluseks: IAAF (International Amateur Athletic Federation — rahvusvaheline asjaarmastajate kergejõustiku liit).

FIFA-l on liikmeskonnas mitut erinevat liiki jalgpalli pooldavaid maid. Toon näiteid: **Albaania**

— ei tunnista professionaale (No professionalism in football), **Argentiina** — amatöörid ja profid (Amateurs & Profs), **Austria** — amatöörid ja profid ringkondade viisi segi, ainult Viini liiga korraldab esivõistlusi eraldi amatööridele ja profidele (The clubs—either amateur or professional — are affiliated with the District Associations; each District Association organises its own championship, only the Vienna Association separate championship for amateurs and professionals), **Kuuba** — professionalism tunnustatud (professionalism recognised), **Eesti** — ainult amatöörism (only amateurism), **Prantsusmaa** — nagu **Kuuba**, **Saksamaa** — ei ole professionalismi (no professionalism), **Itaalia** — amatööride ja profide vahel ei tehta vahet (no distinction is made between amateurs and professionals), **Inglismaa** — ei kuulu FIFA liikmeskonda.

Sellest ülaltoodud loetelust on näha, et profide eritlemine amatööridest sünnib igas riigis eriviisiliselt. Kuid profidega mängivad nad kõik. Nii peab Hollandi (kus nagu Eestiski valitseb ainult amatöörism) igal aastal maavõistlusi Inglismaa, Prantsusmaa, Austria ja mõne teise profidest koosneva rahvusmeeskonna vastu oma amatööridega. Saksamaa maavõistluslikud sidemed profiriikidega on ju üldtuntud. Eesti ei ole veel nii kaugale saanud, et oleks läinud ametlike maavõistlusteni eelpool nimetatud või mõne teise profiliiduga. Aga küllalt ja võib-olla isegi liig palju on peetud seltsidevahelisi võistlusi Austria, Tšehhi, Ungari ja Prantsuse profidega. Seda ei pea meie jalgpalliliit patuks, seda ettevõtet pole ka FIFA eitanud, kuigi meie oleme puhtal kujul amatöörid ja järelikult peaksime (kas või viisakuse mõttes) suhteid pidama ainult amatööridega. Rohkempi veel: nendeks võistlusteks ei küsi meil keegi luba. Ei küsita luba Eesti jalgpalliliidult ega see omakorda jälle rahvusvaheliselt liidult. Profidega võistluse pidamise kord on meil õige lihtne: meeskond saabub siia ja lööb maha oma matschi. Enne seda vastuvõtja selts teatab lihtsalt jalgpalliliitu, et sel ja sel päeval on võistlus, maksab ära oma registreerimismaksu ja üürib staadioni, kus saab mängida. Ja see on kõik. Luba ei küsita sellepärast, et FIFA nagu nii ei keela selle võistluse pidamist ega karista neid üleannetuid amatööre, kellel oli julgust astuda võistlusse profidega. Sest küsimuses seisab liidu-jalgpalli (Association Football) edustamine ja propageerimine. Kui võistlusel ei juhtu skandaalseid vahejuhtumeid, siis on asi igast kandist korras ning nuriseda pole kellelgi. Kui aga korraldajad omadega välja tulevad ega tekita seltsile ainelist kahjusid.

Hoopis teiseks muutub aga lugu, kui tuleb välja, et vastuvõtja selts, kelle mehed mängisid profidega ja suutsid võita mingi kuulsa meeskonna maailmau toredas mängus, andis pärast matschi juba varemalt lubatud väikesed „gratifikatsioonid“ või selgesti üteldud — sularaha — oma meestele kas auhinnaks või tasuks hea mängu eest. Seda on ju põranda all meil varemaltki tehtud, ja arvan, et tehakse ka edaspidi. Kuhu jääb siis nüüd too puhas amatöörism? Milleks see sahkerdamine salaja, miks varjata ja salata, et sellele või teisele jalgpallimängijale makseti mängu eest raha, ühele rohkem, teisele vähem? Kui nad olid tublid, siis on nad selle tasu ju ära teeninud. Ja et jalgpallimehed pole just miljonärid, siis on enamasti ikka vastu võetud säärased „lahked üritused“ seltsi juhtide poolt. Kui see aga välja tuleks, kui keegi volitustega revident näeks oma silmaga seda toimingut või eelmist kinnitavat dokumenti (kui säärane on olemas), siis kahtluset langeks raha võtnud jalgpallimees valju karistuse alla. Eeskätt oleks teatada, mis sünnib mängijaga: ta diskvalifitseeritakse aastaks ja tunnistatakse elukutseliseks. Ja ta ei saa enam mängida. Ta on elukutseline, kuid halvemas seisukorras kui ta amatööridest sõbrad, kes mängivad edasi ja... võivad edasi raha võtta.

Milleks teha seda salaja? FIFA lubab maksa raha, makske siis, aga avalikult! Tähendab — p a n g e m a k s m a p r o f e s s i o n a l i s m ! Siis sünniks kõik legaalselt ja keegi ei saaks nuriseda. Kes mängib paremini, saab rohkem, kes on halvem mängija, see saab vähem. Ja nuriseda pole kellelgi. Raha paneb rattad käima, küllap ta paneb ka nahkkuuli veerema.

Selle professionalismi maksmapanekuga pole üteldud, et kõik jalgpallimehed peaksid olema palgalised. Seda me ei suuda, kuna sissetulekud on võistlustest liiga väikesed. Kuid enam ei tule eksimusi amatöör määruste vastu. Ja need on õige tigidad. Asudes professionaalide seisukohale, muutume ausamaks.

Paika ei pea ka see mõte, et siis hakkavad meie amatööridest naabrid meid boikoteerima ega mängi

enam. Miks ei peaks nad mängima? On ju täiesti ükskõik, kas kohtuvad Eesti ja Läti amatöörmeeskonnad maavõistlusel või Eesti profid ja Läti amatöörid. Kui kaotame, siis pole ju häbi ka nii väga suur — oleme kaotanud ka amatööridena. Ja sakslased, kes ka on amatöörid, peksavad elukutselisi hispaanlasi, tšehhe, austerlasi ja ungarlasi, ilma et küsiksid selleks erilist luba. Nad tulid koguni kolmandaks maailma esivõistlustel, millest osavõtjad olid rõhuvas enamuses elukutselised. Finaal toimus elukutseliste vahel (Itaalia ja Tšehhoslovakkia), kuid kolmandale kohale mängisid Saksa amatöörid Austria profide vastu. Ja võitsid.

Ka meil ei muutu pallimehed, kui nad on saanud profideks, üleöö maailmameistriteks. Aga võimalused on ikkagi suuremad: võime endale luksustki lubada ja osta häid mängijaid meeskonda, et tõsta taset. Ja kui meil on eriti head mehed omast käest, eks siis välismaalased osta neid raskete rahadega enda juure mängima!

Lätlastest mängib praegu juut Vestermanis Piia Hakoahist Viinis Hakoahi juures elukutselise jalgpallimehena. Teda pole küll veel ametlikult selleks kuulutatud, kuid seda peab tegema. Amatöör ta Viinis ei saa olla, sest nii rikas ta pole. Kui kevadel Läti-Eesti toimus staadionil, siis oodati ka Vestermanist kohale. Ja protesteerida selle vastu, et elukutseline võistleb Läti meeskonnas, poleks olnud mõtet, sest FIFA lubab seda! Eestis on E. Saar välja lülitatud rahvusmeeskonna koosseisust, sest ta on keskliidu treener ja seega elukutseline. Kahju! Mitte sellest, et Saar on treener, vaid kahju on sellest, et ta enam ei saa mängida selle kuulsa amatöörismi mõtte pärast. Kui aga treeneriteks ühel ilusal päeval lähevad näiteks Tipner, Uukkivi, Neeris, Sillak, Kuremaa (treenereid nõutakse ja peaski olema kõikjal ja iga seltsi juures), siis on meie rahvusmeeskond ka lage tuusadest ning maavõistlusi võita pole isegi mõeldav enam! Sel päeval püstitame ausamba amatöörismile, kuna tema idee pärast meie jalgpalli piinatakse ja kolgitakse kõikjal!

SIGRI-MIGRI

1 sekundiga 2 knocki!

Võita oma vastast kiire knockiga, on kõigi poksi- jate suureks unistuseks. Siin-seal on juhtunud, et see unistus täitub liiga kiirelt. Mõne nädala eest Londonis keskaallane Simmy Stewart tabas oma vastast Jack Lordi juba esimese löögiga — vägeva paremsirgega — otse lõuga. Lord langes nagu välgust tabatuna põrandale. Vaevalt 2 sekundit oli kestnud see matsch...

Arvati, et saavutus on uus kiiruse-knocki-maailmarekord. Selgus, et see oli ekslik arvamine. Juba 1902. aastal oli tookordne kergekaalu-maailmameister Battling Nelson saatnud oma vastase Wilt Rosseri „öobikuteriiki“ niisama kiirelt. Nii-siis — kahe poksimatschi kogukestvus — 4 sekundit!

Märkimisväärse vastandina sellele erakordsusele võiks nimetada inglise kestvusrekordi — kõie vedamises. Tervelt 2 tundi ja 41 minutit rassisid India-Inglise väeosade meistermeeskonnad, enne kui langes otsustav võit...

1000 tabamust 34 minutiga

1890. aastal tuli erakordse saavutusega toime maailmakuulus meisterlaskur inglame Carver. 34 minuti kestes ta laskis puruks 1000 väikest klaaskuulikest, mis olid asetatud pika saali lõppu. Mitte aimsatki lasku ei läinud raisku — iga lask tabas märki! Selle juures abistasid „imekütiti“ 6 meest, kes vahetpidamata laadisid relvasid ja ulatasid need laskurile kätte.

Eesti liiduklassi kevadring

Jalgpalli liiduklassi esivõistluste kevadringi tabel:

1. Estonia	7	6	—	1	25 : 8	12
2. Sport	7	5	1	1	22 : 9	11
3. Puhkekodu	7	4	2	1	18 : 11	10
4. Tervis	7	3	1	3	14 : 21	7
5. Esta	7	3	—	4	16 : 12	6
6. TJK	7	2	1	4	10 : 16	5
7. Kalev	7	2	—	5	17 : 21	4
8. Võitleja	7	—	1	6	9 : 33	1

Yves Le Cor'i legend

Francis Ambrière

Le Prix Litteraire du Football, see tähendab kirjanduslikku auhinda (võistlust), mida Prantsuse jalgpalliliit on korraldanud juba 7 aastat järjestikku. Sellest võistlusest saab osa võtta kõigi lühijutustustega, mille teema on seoses jalgpalliga.

Võistlusel on Prantsuse jalgpalliliidult kolm auhinda: esimene 2000, teine 1000 ja kolmas 500 franki.

Eesti Spordileht avaldab siin „Yves le Cor'i legendi“, mis viimasel võistlusel sai teise auhinna. Edaspidi avaldame „Viimse hingetõmbe“, mis krooniti esimese auhinna.

See maja oli madal ja hall, ja mitte midagi ei eraldanud teda teistest, peale ainsa lihtsa puust sildi.

— Kas astume sisse? küsisin mina.

— Miks mitte, vastas minu sõber Jacques.

Ta astus üle läve ja mina järgnesin temale. Väike ruum, sisustatud nelja või viie kulunud laua ja tamme puust puhvetiga, tundus avarana aknast paistva mere tõttu. Silmapüri lõpul võis märgata kitsast vüru, mis märkis mandrit. See koht, Croix' saarel, kus meie viibisime, sarnanes kindla maa poole suunatud laevaninale sel määral, et vahete vahel tundsimine endid olevat liikumisege illusiooni kütkes.

— Mida härrad soovivad? küsis nõrk hääl.

Üks vana emake oli hetkel, mil ümbrust silmitsesime, vaikselt tuppa tulnud. Ta seisatas meie ees, habras ja nõrgake, siniste lapselike silmadega karmis ja pargitud näos, mis eatult mõjuvana oli nagu vanaduse kõige laitmatumaks maskiks.

— Sooviksime õunaveini, madame, ütles Jacques.

— Kuid mina palun ka natuke vett oma koerale. Oleme käinud nii palju, et vaene loom sureb jänusse.

— Vett? lausub vanake, kallutades pangi, — siin ei ole enam, kuid ma lähen kohe kaevule.

— Oodake ometi, vastas Jacques kürest. — Ma lähen ja toon. See on ju nii raske.

Kui ta sirutas käe pange suunas, jõudis meie perenaine kärmelt temast ette.

— Muidugi mitte, ütles vanake. Olen harjunud...

— Fakt oli, et ta jõudis peatselt tagasi, kandes pange kaheteistkümmne kilo selge veega ilma et puhanuks kordagi.

Nähes meid jahmatuses sellest vägiteost, ta tuli meie juure ja möönis uhkelt:

— Mu härrad, jaanipäeval saan 69-aastaseks. Jah! Kuid kont on mul veel hea...

Vastu võtnud meie õnmitlused, istus ta meie lauda. Jutustas oma elust. Muide ei tekitanuks kuuldu meis imetust, sest olime juba ette teadlikud saare patriarhaalseis kombeis, kuid üalgi ei olnud me kuulnud nii südantlõhestavat lugu.

Maria Le Cor ütles, et ta alati oli elanud üksinduses. Ilma, et saatus lubanuks kunagi üht inimhinge

temale seltsiks. Ta isa, olles madrus, hukkus laevaõnnetusel, kui Maria oli ainult nelja-aastane. Tema mees, sardiini-kahur, kadus merel ühes oma paadiga, kolm kuud pärast nende pulmi Maria ei tahtnud, et meri suvatseks talt võtta ka lapse, kelle ta sünnitas. Ja seepärast saatis ta oma poja kaheteistkümnendaastana Lorient'i õpipoisiks. Jah, noormees elas seal kaua, nagu põliselt sealne elanik. Kuid tuleb uskuda, et sellel perekonnal lasus taolist needusele, sest poiss tellingutelt kukkunult murdis oma kondid, olles saamisel kahekümneviie-aastaseks.

Vaimustuses ümbritsevast loodusest ja haaratuna Maria Le Cor'i saatusest, külastasime teda veel järgnevatil päevil. Igakord jutustas meile vanake Yves'ist, oma pojast. Olles unustanud oma isa, oma varakaotatud mehe, ei olnud kustunud mälestused pojast, keda ta kasvatanud. Poeg oli tal alati meeles.

— Temast kõnelemine vähendab minu valu, ütles Maria, maheda naeratusega, mis oli õrn ja lihtne. — On juba nii palju aastaid, kus ma kannan kõike seda eneses!

— Kuid teil ometi on ju sõpru külas? Teie nendega kokku saades kõnelete ju heameelega oma lastest?

— Oh, vastas Maria pead raputades, — neil on pojad, „need elavad“, seal on uudiseid ja need on nemad, kes tulevad mulle jutustama kõigest, jah! Mulle, minu pojale ei juhtu enam üalgi midagi uemat...

Ja varsti jutustas ta meile vaimustusega asjust, meile, kes me midagi neist ei teadnud. Imestasime tunnustusi, vilumatult kirjutatud kirjasid, fotosid, mis kujutasid suurt bretooni poissi, näivset ja karedat. Lõpuks, ühel päeval, Maria Le Cor salapärase ilmega andis meile märku talle järgnemiseks. Toas, kuhu ta meid juhtis, leidus vana kohver tulvil pisiasju ja pabereid:

— See seal on kõik, mis mulle saadeti, pärast mu vaese Yves'i surma, ütles vanake. — Ma ei mõista lugeda, ei! Tema käis koolis, oli väga tark. Ta luges soravalt ja sageli luges ta ka mulle ette...

Mariale heameele valmistamiseks lehitsesime nooremehe, keda meie ei tunnud, vanu raamatuid, kut ükitselt ühe raamatu vahelt libises esile väljalõige ajalehest.

— Pea! ütles Jacques seda tõstnult, teie poeg oli sportlane?

— Sportlane? kordas vanake, kes halvasti kuulis.

— Kuid muidugi! ütles Jacques mulle paberit ulatades.

See oli väljalõige maakondliku ajalehe „Jalgpalli“ rubriigist, mida ma lugesin valju häälega:

Lorient, 14. märtsil 1912. — Möödunud pühapäeval toimus ammuoodatud matsch meie linna spordiklubi ja Nantes'i jalgpalliklubi vahel. Pärast kaks

poolaega kestnud maruügedat ja ületoredat mängu matsch lähenes lõpule viigiga 1:1, kui meie sümpaatse edurivi juhi Yves Le Cor'i sangarlikkus otsustas võidu. Kiire otsustusvõime ja suure sportlase osavusega saavutas ta nurgalöögi-pallist peaga värava, mis andis võidu tema klubile. Vaatajaskonnalt Yves Le Cor sai osaliseks tormilistele kiiduavaldustele. Ta on kõrge klassi mängija, kellele Lorient'i spordiklubi võib uhke olla.

— Mu Jumal! Mu Jumal! hüüdis emake värisedes ja vaimustudes, see kõik seisab ajalehes? Kõigest sellest on seal kirjutatud! Oh! härra, kui teie seda veel kord otsast peale ette loeksite?

Veel kaks korda, kolm korda tuli ülalloetut korrata, selgitades Mariale tundmatuid väljendusi. Meie lahkudes ei omanud ta veel selget pilti mängust, mida ta ei olnud näinud oma külas; ta ei mõistnud õieti, mis tähendab see „nurgalöögi-pallist peaga värava saavutamine“; kuid ei olnud kahtlust, et see oli midagi tohutult rasket ja hülguslikku ja et tema Yves oli imetlusväärne isik, tulles toime mainituga.

*

Järgmisel päeval, möödudes Maria majakesest, leidsime naabri poisi istumas vanakese kõrval ja temale lugemas, ühetooniliselt jorutades, kallihinnalist sõnumit, mida vanake pühalikult kuuldas.

Ka mitmel järgneval päeval meie ilmumine häiris vanakest teda köitvas lektiüiris. Leidsime selle olukorra olevat liigutava, ja võiks ütelda, veidi naeruväärsegi, kuid olime kaugel mõttest, et Marial võinuks olla mingit salakavatsust.

Ei möödunud nädalat, kui lahendasime selle saladuse. See oli ühel pärastlõunal, kui saabunult tavalisest varem leidsime müügikoha tulvil vanu tanudes eidekesi. Jahmatus naelutas meid lävele. Häm-mastuses oleva seltskonna keskel seisis Maria Le Cor, õnnetu Maria, kellel ei olnud iialgi midagi jutustada, juubeldav Maria, kes hüüdis uhkusest kümnekordseks paisunud häällega:

— Ah! Sinu poeg, Yvonne, ons ta raudteeametnik? Sinu tütar, Annik, ons ta abielus meistriga? Kuid Yves, minu poeg! Kui ta ei oleks surnud! Lorient'is kirjutavad temast ajalehed. Seal seisab tema nimi, kogu selle pikkuses ühes tema kangelastegudega!

— Mu Jumal, kuidas siis ometi? küsis üks uskmatu hääl.

Siis tõi Maria nähtavale, oma põlle alt, koltunud ajalehe-lõike ja aeglaselt hääldades, nagu lügenuks, ta algas:

Lorient, 14. märtsil 1912. — Möödunud pühapäeval toimus ammuoodatud matsch meie linna spordiklubi ja Nantes'i jalgpalliklubi vahel. Pärast kaks poolaega kestnud maruügedat ja ületoredat mängu...

*

Vaatlesin teda ümbritsevaid nägusid. Neil oli võlutud ja tõsine ilme, nagu vagajuttu kuulates, ja võimalik, et pärast kuulnud nende naiivseis ja ebausklikes hingedes Yves Le Cor'i kangelastegu ühines lugudega nende saare vaimudest, tontidest ja haldjatest.

KIVITRÜKIKODA
J. MÄNNIK
TALLINN, SOO 23
TELEFON 436-86

Valmistab igasuguseid värvilisi

trükitöid

Töö kiire ja korralik

Hinnad vastutulelikud

Meilt ja mujalt

Eesti-Leedu tennis 5:0

Eesti-Leedu 2. maavõistlus tennis, mis peeti tänavu Tallinnas, lõppes Eesti suure ja selge võiduga 5:0. Leeduga peetakse tennis maavõistlusi Davis-Cupi alusel, s. o. 4 üksik- ja 1 paarismäng. Tomberg võitis Leedu meistri Jakutise 7:5, 6:2, 4:6, 1:6, 6:4; Lasn Zukase 6:1, 7:5, 6:2; Tomberg Zukase 2:6, 14:12, 6:3, 0:6, 6:0; Lasn Jakutise 6:1, 6:4, 6:4 ning Lasn-Tomberg Zukas-Giedryse 6:2, 6:1, 6:3.

Võiduga Leedu üle Eesti võib end pidada julgesti Balti parimaks tennisemaaks, kuna enne seda võideti ka Soome. Läti tennis on alles arenguastmes ega saa sellepärast praegu konkurendina kõne alla tulla.

3. Soome-Eesti ujumises 36:34

3. Eesti-Soome maavõistlus ujumises lõppes Soome nabi paremusel 36:34. Jagades maavõistluse kolme eriossa — saame järgmise huvitava pildi: meeste aladel Eesti võit 23:17, naiste aladel Soome võit 14:6 ja vettehüpetes — viik 5:5. Kuigi Soomel esimese nagu varemaltki teine garnituur, see meeskond suutis viia koju siiski võidu kahepunktilise eduga. Eestlased üldiselt esinesid tublilt. Püstitati üks uus rekord: L. Freiman saavutas 200 m rinnuliujumises 3.28,0.

Tehnilised tulemused:

100 m vabalt meestele: 1. E. Roolaid, Eesti, 1.03,1; 2. N. Kahma, Soome, 1.04,5.

200 m rinnuli meestele: 1. A. Paananen, Soome, 2.17,8; 2. L. Asikainen, Soome, 3.00,3.

400 m vabalt meestele: 1. E. Roolaid 5.37,0; 2. E. Mõtlik 5.45,5.

200 m rinnuli naistele: 1. F. Lehtinen 3.19,2; 2. I. Laarne 3.20,7.

100 m vabalt naistele: 1. A. Mäenpää 1.20,4; 2. O. Tuulos 1.20,9.

100 m selili meestele: 1. E. Volke 1.20,4; 2. B. Roolaid 1.21,6.

Vettehüpped: 1. A. Lagerström, Soome, 111,94 punkti; 2. E. Hakkaja, Eesti 111,17 punkti; 3. O. Sephans, Eesti, 81,24; 4. O. Heikinheimo, Soome 68,27.

Kuldnorm ja 6 rekordi ujumise esivõistlustel

Eesti esivõistlustel ujumises purunes pooltosinat seniseid tippmarke — naiste aladel viis ja meeste aladel üks. Erielse savutusega tuli toime tartlanna Hilja Freiman, kes 200 m rinnuliujumises saavutas esimese naisujjana kuldujuja normi. Tema aeg oli 3.27,2.

Uusi rekorde püstitasid naisujjad: H. Sarap 50 m vabalt ajaga 36,0, A. Reier 100 m vabalt ajaga 1.29,0, 100 m selili tartlanna S. Pärli 1.38,6. 4×100 m teateujumise naistele võitis Tallinna Kalevi naiskond ajaga 6.21,8, mis samuti uus rekord.

Meestest püstitas rekordi E. Mõtlik 1500 m vabajuumises ajaga 23.11,4.

Häid tagajärgi näitasid paljud noored, kes ei startinud poiste, vaid juba võistlejate klassis.

Meeste alal.

100 m vabalt: 1. ja Eesti meister E. Roolaid, Läänela 1.02,2. 2. I. Mühlbaum, NMKÜ, 1.08,6. 3. E. Pusta, ESS, 1.08,6.

100 m selili: 1. ja Eesti meister B. Roolaid, Läänela, 1.24,6, 2. R. Nõvandi, TVK, 1.32,2. 3. R. Kell, NMKÜ, 1.40,4.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 8

31. august 1936

17. aastak.

Ilmub Eesti Spordi Keskkliidu väljaandel iga kuu 20. päev

Toimetus ja talitus: Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444

Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 senti, 1/4 a. 75 senti.

Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/3 lhk. Kr. 50,—,

1/2 lhk. Kr. 25,—, 1/4 lhk. Kr. 12,50; sisemised 1/3 lhk. Kr. 40,—,

1/2 lhk. Kr. 20.— 1/4 lhk. Kr. 10.—.

KUUUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus, Harju 48-6, tel. 444-28,

ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 senti.

Käesoleva numbr hind üksikmüügil 50 senti.

200 m rinnuli: 1. ja Eesti meister H. Liiberg, NMKÜ, 3.10,0. 2. J. Miil, Sindi Kalju, 3.10,2. 3. A. Havist, TVK, 3.10,8.

400 m vabalt: 1. ja Eesti meister E. Roolaid 5.28,0. 2. E. Mõtlik, Kalev, 5.42,0. 3. J. Mühlbaum 5.52,4.

1500 m vabalt: 1. ja Eesti meister E. Mõtlik 23.11,4 (uus rekord). 2. J. Mühlbaum 24.08,5. 3. O. Pusse, NMKÜ, 25.11,8.

4×200 m teateujumine: 1. ja Eesti meister Tall. NMKÜ meeskond (Helisto, Saberg, Pusse ja Mühlbaum) 11.10. 2. Kalev 11.18,2. 3. Tartu NMKÜ meeskond, aeg 11.43,4.

Naiste alal:

100 m vabalt: 1. ja Eesti meister A. Reier, Kalev, 1.29,0 (uus rekord). 2. H. Rosenholm, Kalev, 1.32,8. 3. H. Jerkovitsch, TVK, 1.43,3.

100 m selili: 1. ja Eesti meister S. Pärli 1.38,6 (uus rekord). 2. H. Rosenholm 1.45,4. 3. H. Jerkovitsch 1.50,0.

200 m rinnuli: 1. ja Eesti meister H. Freiman, TVK, 3.27,2 (uus rekord). 2. E. Vugt, Kalev, 3.43,9. 3. L. Sööt, Kalev, 3.57,4.

400 m vabalt: 1. ja Eesti meister S. Pärli, TVK, 7.42,6. 2. H. Rosenholm 7.46,2. 3. L. Pikkal, Kalev, 8.05,2.

4×100 m teateujumine: 1. ja Eesti meister Tall. Kalevi naiskond (Pikkal, Müllerman, Rosenholm ja Reier) 6.21,8 (uus rekord). 2. Tartu Veespordi Klubi 6.48,8.

Aladel poistele kuni 18 a.

100 m selili: 1. A. Sauer, Kalev, 1.26,0. 2. H. Tibar 1.33,0.

100 m rinnuli: 1. E. Kangur, Elva Raju, 1.27,2. 2. A. Tammisto, Läänela, 1.30,5.

200 m vabalt: 1. A. Dagis, Kalev, 2.43,4. 2. J. Saberg, NMKÜ, 2.46,8.

Aladel tütarlastele kuni 18 a.

50 m vabalt: 1. H. Sarap, Sakala, 36,0 (uus rekord). 2. E. Müllerman, Kalev, 37,8.

100 m rinnuli: 1. R. Käsnapu, Kalev, 1.45,6. 2. L. Tulina, Elva Raju, 1.45,9. 3. Oie Aua, E. Raju, 1.47,4.

100 m selili: 1. H. Kruusiauk, Kalev, 1.55,0. 2. E. Müllerman 1.55,6. 3. N. Lipp 1.57,8.

FIRMA **A. KLAFF**

PABERI- JA KIRJUTUS-
MATERJALIKAUPLUS

KOITEKODA

TALLINNAS, HARJU 20.

TEL. 436-51

VEENE TÄNAV 10

Matmistarvete ja
dekoratsioon-
esemete
tööstus

JOH. JURVETSON

Tallinn, Lennuki 5

Telefon 445-06

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

A/S.

MERILAIID & KO.

Aurulaevaomanikud

Tallinnas,
Aia tn. 5-a

Telegr.: „Merico“
Telefon: 451-88

PLASTIKA

Kunstainete press- ja pritsstööstus

TALLINN, S. Tartu 45. Tel. 313-84.

Valmistab kunstvaiguaineist (bakeliidist) kõiksuguseid elektritarbeid: lüliljad, kontaktipesad, kontaktid, lambipesad jne.

Meeste- ja naisterilete nõõbid.

Kosmeetikaainete tarvis: salvipurgid, puudri-
toosid, huulepulga-kestad jne.

Majatarbeid: joogipeekrid, tuhatoosid, tindi-
potid jne.

Kunstpressimine asendab täieltselt puu, pleki, papi jne., on
elastne ja nägus.

Tellimiste täitmine antud eeskujude järgi kiire ja korralik.

VÄÄRTMETALLASJADE JA MÄRKIDE TEHAS ROMAN TAVAST

TALLINN, PÄRNU MAANTEE 20. TEL. 452-79

Meie valmistame võistlemata headuses

auhindu,
kingitus-
esemeid
ja märke

hõbedast, kullast
ja muistmetallest

Uudisaladena teeme kroonimis-,
nikeldamis- ja vasetamistöid

KINDLUSTUSSELTS

«TALU»

TALLINNAS, ESTONIA PST. 27
(ESTONIA TEAATRI VASTAS)
TELEFON 459-07 ja 459-09.

Toimeiab tule-, elu-, õnnetusjuhtumite-, tööliste-, murd-
varguste-, koduloomade-, rahe- ja klaasikindlustusi.

Peaagentuurid: Tartu, Promenaadi t. 6, kõnekr. 8-05
Rakvere, Laada tänn. 12, kõnekr. 1-08
Viljandi, Tartu tänn. 7, kõnekr. 3-41
Jõhvi, Narva tänn. 5
Paide, Tallinna tänn. 22, kõnekr. 74
Tapa, Kesk tänn. 3
Peiseri, Võru tänn. 3
Võru, Vabaduse tänn. 11
Valga, Vabaduse tänn. 2

Esindajad igas vallas ja linnas.

K.-Ü. MINERAAL'i

autoõlid ja bensiin

on kõrgeväärtuslikud ja hinnalt odavad

Tallinn, Inseneri tän. 3

Telefon 462-65

Metsaäri H. TERAS

U. Sadama 7. Tel. 312-03.

KASTI- JA PUUKIUTÖÖSTUS

„STANDARD“

Siimoni 1. Tel. 314-19

KAUBANDUSE

A/s. HÜPPLER JA Ko.

TALLINN, S. TARTU MNT. 43

TEL. 305-01

M. MÄNNIL & Ko

TALLINN,

PIKK 13, TEL. 431-49

Raud- ja teraskaubad,
laskeriistad ja laskemoon,
liurauad

Keemiatööstus

Th. Tiilmann

Tallinn, Tulika tn. 11

Moodsaim ja täielisim

pappkarbitööstus

Eestis

M. Dresselt ja A. Krik

Tallinn, S. Karja tn. 21, telef. 452-96

Ijãrgu autotransport firma

ED. POOLA

Laulupeo tãn. 22

Telefon 306-23

„RENAULT“

veoautod õhukummidel 1½—10 tonnini mõõbli ja igasuguste muude raskuste veoks alati saadaval õhes vilunud tõõlistega ja kõigi laadimisabinõudega.

Nahatõõstus

A/S.

„UNION“

ja

Jalanõõdetõõstus

A/S.

„GLOBUS“

Tallinnas

Maakri 19/21. Tel. 427-68

**Sobiva materjali
sügisriietuseks
leiate**

A/S. „TEKLA“

riidekauplustest:

Tallinn, Pärnu mnt. 6 (end. Valli 10)

Tallinn, Suur Karja 15

Haapsalu, Ehte 2

Kuressaare, Kauba 2

Mustvee, Tartu 15

Narva, Peetri pl. 2

Petseri, Kaubarida 6/7

Pärnu, Laidoneri 6

Rakvere, Turuplats

Valga, Kesk 14

Viljandi, Tartu 6-a

Võru, Jüri 5-a

**Jälgige meie vaateakende rek-
laami ja külastage meie kaup-
lusi ostukohtusteta.**

A/S.

„ROTERMANN'I TEHASED“

JAHUVESKID
LEIVATÖÖSTUS

ESINDUSED:

„OPEL“ autod

„OLDSMOBILE“ autod

„KRUPP“ autod

„CONTINENTAL“ kummid

JUHATUS: TALLINNAS

OSAKONNAD: TARTUS, VILJANDIS, NARVAS